

C. 422 C. 452.
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 30-lea.

Nr. 259.

1939.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1940

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

NOV. 8 1939
No. 420 16

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 8.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Trăiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 10 Lei.

C. 452 . C. 452 .

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 30-lea.

Nr. 259.

1939.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1940

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

**Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Tratană“, s. a., Sibiu.**

Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa CAROL II, Rege al României*, născut în 16 Octombrie 1893 la Castelul Peleş.
2. *Marele Voevod de Alba-Iulia MIHAILU*, moştenitor de Tron al României, născut în Cotroceni (Bucureşti) în 25 Octombrie 1921.
3. *Principesa Elisaveta*, născută la 29 Septembrie 1894.
4. *Regina văduvă Mărioara*, a Jugoslaviei, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită în ziua de 8 Iunie 1922 cu *Alexandru* fostul rege al Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor.
5. *Principesa Ileana*, născ. la 23 Decembrie 1908, căsătorită în 26 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.

Sărbători ale Familiei Regale.

- 16 Octombrie, *Naşterea M. Sale Regelui Carol II.*
21 Mai, *Onomastica M. Sale Elena.*
25 Octombrie, *Naşterea Marelui Voevod Mihailu,*
moştenitorul de Tron.
8 Noembrie, *Onomastica Marelui Voevod Mihailu.*

Aniversări necrologice ale familiei regale.

3 Martie 1918: Ziua Morţii *M. S. Reginei Elisabeta* a României. — 26 Martie 1874: Ziua Morţii *Domniţei Maria*, unica fiică a *Regelui Carol I.* şi a *Reginei Elisabeta*. — 20 Iulie 1927: Ziua Morţii *M. S. Regelui Ferdinand I.* al *Tuturor Românilor.* — 27 Septembrie 1914: Ziua Morţii *M. S. Regelui Carol I.*, primul Rege al României. — 9 Octombrie 1934: Ziua Morţii *M. S. Regelui Alexandru I.* al *Iugoslaviei.* — 2 Noembrie 1916: Ziua Morţii *Principelui Mircea*, fiul *M. S. Regelui Ferdinand I.* şi al *M. S. Reginei Maria.* — 18 Iulie 1938: Ziua Morţii *M. S. Reginei Maria* a *Tuturor Românilor.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Episcopi: P. S. S. Dr. Traian Frențiu, Oradea,
 P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, Cluj.
 P. S. S. Dr. Ioan Bălan, Lugoj.
 P. S. S. Dr. A. Russu, Satu-Mare.

Sărbători naționale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- 24 Ianuarie: Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.
 10 Mai: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).
 Înălțarea Domnului: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

Alte sărbători naționale.

(Cu slobozenie la lucru.)

- 27 Martie: Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).
 15 Mai: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).
 28 Noembrie: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).
 1 Decembrie: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

Sărbători legale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- Toate Duminecile de peste an.
 Ziua întâiu și a doua de Paști, Rusalii și Crăciun.
 Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).
 1 Ianuarie (Anul Nou).
 6 Ianuarie (Boboteaza).
 24 Ianuarie (Unirea Principatelor).
 23 Aprilie Sf. Gheorghe.
 1 Mai, ziua muncii.
 10 Mai.
 8 Iunie, Procl. de Rege a M. S. Regelui Carol II.

Posturile.

1. Zilele de Mercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 11 Martie—27 Apr. — 4. Postul SS. Apostoli din 24—28 Iun. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan Botezătorul 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Sept. — 8. Postul Crăciunului, 15 Noembrie—24 Decembrie.

Cheia Călindarului.

Crugul Soarelui	28		Mâna anului	7
Crugul Lunei	19		Temelia Lunei	3
Litera Păscăliei †				

Regentul anului este Soarele.

„Cu mare noroc stăpânește pe cei puternici și pe crai și pe toate domniile. Și dintre paseri: pe vulturi și pe șoimi. Asupra fiarelor: pe leu, pe leopard și pe tigri. Face rânduială la ochi, la inimă, la creeri, la vine, la partea trupului despre dreapta. Dragostea la oameni deopotrivă. Face pe oameni mari și cu înalte priceperi, gingași, cinștiți, prin rânduială mari, îndreptători, veseli, vrednici de cinste, mândri, norocoși.“

Așa se spune în cartea zodiilor despre Soare. Știința de azi ne spune mai simplu, că fără de Soare nu ar fi nicio viață pe pământ, ci numai întunec, îngheț și moarte.

Anotimpurile.

Primăvara începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în 1940.

În anul 1940 vor fi numai 2 întunecimi și amândouă de Soare. — 1. Intunecime inelară de Soare, în 7 Aprilie. Se va vedea din America de Nord, de pe

insulele Antile, din partea de Nord a Americii de Sud, de pe Oceanul Pacific. — 2. Intunecime totală de Soare, în 1 Octombrie. Se va vedea de pe insulele Antile, din America de Sud, din partea de sud a Oceanului Atlantic, din Africa de Sud și de pe Oceanul Indian.

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Dalter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiune publică*, Str. Spiru Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcția Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de casație, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Piața Universității. — Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. — Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. — Casa școalelor, Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericilor, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseaua Giulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basarab 3.

Cronologie românească.

Anii după Christos :

101. Întâiul războiu al lui Traian cu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goți (un fel de Germani) ca fărtași ai împărăției în Dacia.
895. Năvălesc Ungurii.
1186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
1211. Ca să poată stăpâni Ardealul cucerit, Andreiu II, regele Ungariei chiamă cavaleri *Teutoni* în Țara Bârsei. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
1224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poată folosi de munți, pășuni, păduri, apele râurilor, împreună cu Românii, stăpânii cei vechi.
1247. Alt rege al Ungariei chiamă în Banat cavaleri *Ioanși*. Dar și aceștia se re'ntorc în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litovoiu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
1330. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cerea tribut.
1359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemeiază Țara Moldovei independente.
1437. Revoluția țăranilor români și unguri din Transilvania contra asupririi nobililor (nemeșilor). Țăranii sunt învinși cu înșelăciune. Nobilii unguri, Săcuii și Sașii

încheie o tovărășie jurând să se ajute unii pe alții
 contra Românilor.

1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin,
 regele Ungariei, la *Baia*.
1474. Români din ținutul Șeicii și al Mediașului se răscoală
 din cauza asupririi diregătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslui*
 (Podul Inalt, Racova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Războieni* (Valea Albă).
1486. Români încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței,
 cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptă-
 țită cu nobilii, Sașii și Săcuii după drepturile avute
 la venirea Ungurilor. După lupte grele, Români sunt
 învinși de nobili, Săcui și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înființarea *tipografiei* în Muntenia.
1514. Revoluția țărănilor români și unguri contra nobililor.
 Țăranii sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora
 e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea
 Austriei, Transilvania își capătă domnitor, care plă-
 tește tribut Turcilor ca și Principatele Române Mol-
 dova și Muntenia, iar Ungaria adevărată (cea de azi)
 și Banatul ajung țară turcească.
1544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luterani și
 tipăresc în Sibiiu românește un *catehism*, care e
 cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români
 nu-i pot atrage însă la legea lor.
1560. *Coresi* începe tipărirea de cărți bisericești româ-
 nești în Brașov, la o tipografie săsească.

1596. *Mihaiu Viteazul* bate pe Turci la *Călugăreni*.
1599. *Mihaiu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Șelimbăr* lângă Sibiu și cucerește Transilvania.
1600. *Mihaiu Viteazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Românii din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
1601. (19 August) *Mihaiu Viteazul* e omorît pe Câmpia Turzii.
1640. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoții români să învețe după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alocuri chiar și Românii dela sate. De calvinire au scăpat Românii ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
1648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
1688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă, tradusă de boieri și clerici români.
1699. Pacea dela Corlovaț între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.
1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericești cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei, numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan.

1787. Boierul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Rușii răpesc întâia oară Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răscoala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Mai. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății dela Blaș. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române, Muntenia și Moldova*.
1877. Războiul româno-ruso-turc. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară Basarabia, din care se alipise o parte de nou la Moldova, în anul 1858.
1881. Încoronarea celui *dintâiu Rege* al României, **Carol I.**
- 1916—1919. Războiul pentru *întregirea neamului românesc*.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octomvrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihaiu*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Carol II*, Rege al României.
-
-

Tariful poștal

Obiecte de corespondență	Pentru interiorul României		Pentru Grecia, Turcia și Jugoslavia	Pentru celelalte țări	Obiecte de corespondență	Pentru interiorul României
	Loco	Alte locații				
O scrisoare simplă până la 20 grame	5	7	9	12		
" " 50 "	7	9	—	—	a) până la 10.000 Lei de fiecare mie sau fracțiune de mie câte	3
" " 100 "	11	13	—	—	b) pentru valorile mai mari de 10.000 Lei de fiecare mie sau fracțiune de mie, în plus câte	1
" " 250 "	21	23	—	—	Taxa pt. ramburs: a) până la 200 Lei	1
" " 500 "	37	39	—	—	b) " " 500 "	3
" " 750 "	53	55	—	—	c) " " 1000 "	5
" " 1000 "	69	71	—	—	d) dela 1000 în sus	10
Pentru străinătate, de fiecare 20 gr. sau fracțiune în plus, câte	—	—	6	7		
O scrisoare recomandată, până la 20 gr.	10	15	19	24		
" " 50 "	12	17	—	—		
" " 100 "	16	21	—	—		
" " 250 "	26	31	—	—		
" " 500 "	42	47	—	—		
" " 750 "	58	63	—	—		
" " 1000 "	74	79	—	—		
O scrisoare recomandată externă, de fiecare 20 gr. sau fracțiune în plus, câte	—	—	6	7		
O carte poștală simplă	4	4	6	7		
militară	1	1	—	—		
cu răspuns plătit	7	7	12	14		
ilustrată, cuprinzând salutări sau formule de felicitări	4	4	6	7		
ilustrată cu orice text	5	5	6	7		
					Mandate poștale	
					Până la 5.000 de fiecare 100 Lei câte	1
					dela 5.001—10.000 de fiecare 1000 Lei câte	5
					" 10.001—20.000 " " 1000 "	3
					" 20.001—50.000 " " 1000 " "	2
					" 50.001—100.000 " " 1000 " "	1
					Pentru plata la domiciliu a mandatelor se va percepe dela destinatar următoarele taxe: până la 200 Lei	1
					" " 1.000 " " " "	3
					" " 5.000 " " " "	5
					" " 10.000 " " " "	10
					iar pentru mandatele peste această sumă	20

Cărțile de vizită sau imprimatele cu o formulă de felicitare sau condoleanțe	1·50	1·50	2
Cărțile de vizită cu orice text	3	3	—
Imprimare propriu zise până la 50 gr.	1·50	1·50	—
" " 100 "	2·50	2·50	—
" " 250 "	4·50	4·50	—
" " 500 "	7·50	7·50	—
" " 750 "	10·50	10·50	—
" " 1000 "	13·50	13·50	—
de la 1 kg. in sus se tratează mesagerii	—	—	—
Pentru străinătate, de fiecare 50 gr. sau fracțiune, câte	—	—	2
Hârtii de afaceri până la 250 grame	5	6	7
" " 500 "	8	9	—
" " 750 "	11	12	—
" " 1000 "	14	15	—
Pentru străinătate, de fiecare 50 grame sau fracțiune in plus câte	—	—	2
Probe de mărfuri până la 100 grame	3	3	3
" " 250 "	6	6	—
" " 500 "	9	9	—
Pentru străinătate, de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 gr. in plus câte	—	—	2
Taxe accesorii și pt. servicii speciale :			
Taxa fixă de recomandare	5	8	10
" " " " " " " " " " "	10	15	24
" " " " " " " " " "	5	5	—
" " " " " " " " " "	5	8	—
a) " " " " " " " " " "	2	2	—
b) " " " " " " " " " "	10	10	—
Pentru	sei	—	—
(pe)	5	—	—
Taxa	—	—	16
" " " " " " " " " "	iei	—	—
câș	100	—	—

Mesagerii

Obiectele de mesagerii să fie ambalate după natura conținutului și după durata transportului.

Atât ambalajul, cât și închiderea trebuie să asigure în mod perfect conținutul, pentru a nu se putea umbla la conținut.

Taxele pentru transportul obiectelor de mesagerii, se socotesc după greutate, distanța și tarifului respectiv, zona I dela 1—1'0 km. incl. II 101—200, III 201—350, IV 350 km. in sus.

Pentru valoarea declarată la celele grupuri, casete și scrisori până la 10.000 Lei valoare de fiecare mie de Lei sau fracțiune de mie de Lei câte Lei 3 iar pentru valorile mai mari de 10.000 Lei de fiecare mie de Lei sau fracțiune de mie de Lei câte Lei 1

Valoarea declarată poate fi oricât de mare.

Valoarea declarată poate fi mai mică nu însă mai mare decât valoarea reală a conținutului trimiterii.

Științe importante pentru public.

(Directive poștale).

1. Scrieți adresa în mod precis și complet, subliniind localitatea de destinație.
2. Indicați numele străzii și a localității cu denumirea oficială românească.
3. Francați complet trimiterele Dvs. poștale.
4. Aplicați personal timbrele de francare pe partea adresei, în colțul drept superior.
5. Dați corespondenților Dvs. adresa poștală exactă (cu sectorul poștal pentru cei din București).
6. Inserați adresa Dvs. pe dosul plicului, sau în față, în colțul stâng superior.
7. Nu introduceți niciodată în scrisori simple sau recomandate, bani, valori în hârtie sau obiecte prețioase. Serviciul poștal nu răspunde decât pentru valorile declarate.
8. Închideți cu îngrijire trimiterele Dvs.
9. Nu întrebuințați plicuri prea mici pentru scrisorile Dvs. (de recomandat plicuri cu dimensiunea unei cărți poștale).
10. Nu încredințați corespondența Dvs. pentru expediere decât numai oficiilor poștale, factorilor rurali sau introduceți-o în cutiile de scrisori. Cei cari se ocupă cu transportul clandestin de scrisori și colete se expun la neplăceri și penalități (confiscarea trimiterilor, amendă și închisoare).

Cassa Națională de Economii și Cecuri poștale București.

Ori ce persoană poate face economii!

Sumele depuse și dobânzile sunt garantate de Stat. Dobânzi $3\frac{1}{2}\%$.

Cea mai mică depunere pe livret este Lei 50.— și se poate depune anual Lei 300.000.—

Pentru organizațiunile profesionale, culturale sau de binefacere ori ce sumă.

Pentru economiile mai mici de Lei 50.— sunt foile de economii cu timbre speciale de 5 Lei.

Fiecare membru din familie poate avea un livret. Restituirile se fac cu înlesnire.

La ori care oficiu din țară poate ridica suma de Lei 2000.—, fără nicio întârziere.

Sumele mai mari se aprobă de Cassa Națională de Economii în cel mai scurt timp.

Serviciul de Cecuri și Viramente poștale.

Cassa Națională de Economii și Cecuri poștale.

Dela 1 August 1933 s'a înființat un serviciu public de conturi-curente prin mijlocirea cecurilor și a viramentelor poștale.

Comercianții, industriașii, autoritățile, societățile de ori ce categorie, cât și particulari care au mai mare mișcare de bani în mai multe orașe, se oferă acest serviciu, atât pentru încassări, cât și pentru plăți.

Prin un singur buletin de vărsământ se poate trimite suma maximă 500.000 Lei.

Taxele sunt următoarele: o taxă fixă de Lei 3.— și comisionul 1 Leu pentru fiecare 2000 Lei sau fracțiune de 2000 Lei. Plus 1 Leu taxă de înregistrare la depuneri.

Dobânzile pentru conturi-curente 2% .

Extras din noua lege a timbrului.

1. Petițiile adresate autorităților publice Lei 8+1 aviație.
2. Declarațiile de vărsări de bani la Casele publice L.8 · 1 av.
3. Permise pentru radierea unor sarcini din Cartea funduară și chitanțele dela

100—10.000 Lei	3+2 aviație
„ 10.000—50.000 „	7+5 „
„ 50.000 în sus „	14+10 „
4. Cereri pentru radierea pretențiunilor ipotecare vechi în sumă de cel mult 1000 Lei, ca simple petiții Lei 8 1 av.
5. Idem, peste Lei 1000— 66+2 „
6. Exemplarele actelor autentice și celor lăsate la autoritățile fiscale cu ocazulnea perceperii taxelor Lei 7 2 „
7. Căpiile și extractele de orice fel de acte libere rate la cererea părților de către autorități Lei 7 · 2 „
8. Orice anexe depuse deodată cu cererile la autorități administrative Lei 2 · 2 „
9. Anexe la cereri în procedură judiciară și Cărți funduare Lei 3 · 2 „
10. Orice testimonii și certificate liberate de către autorități publice sau particulari Lei 14+2 „
11. Proeurile sau împuternicirile sub orice formă 14+2 „
- Legalizarea semnăturilor la procuri . . . Lei 12+2 „
12. Ofertele întreprinderilor de lucrări

dela 101—1000 .	Lei 2+2 aviație
„ 1.001—10.000 .	3+2 „
„ 10.001—50.000 .	7+5 „
13. Toate chitanțele și adeverințele de plată, ca sub punctul 3 . . . Lei 3, 7, 14
14. Biletele pentru vânzări de vite:

Pentru fiecare cap de vită mică . . . „	2+2 aviație
„ „ „ mare . . . „	5+2 „
15. Registrele comercianților (jurnal și inventar) de fiecare filă prin plată în bani numerar. . . „ 5+2
16. Registrele (jurnal și inventar) societăților cooperative și ajutor mutual, sunt scutite
17. Cambiile întoemite sau negociate în țară cu scadența sub 6 luni 0·20 procente
cu scadența peste 6 luni 0·40 procente în numerar,
plus 2 aviație aplicat pe cambie.
18. Actele de creanțe (obligațiunile de împrumuturi la bănei sau particulari)

cu termen până la un an	0·70 procente
„ „ „ mai lung sau fără termen	1·40 „

 în numerar, plus 2 aviație la original.
19. Facturi când vânzările se fac între comercianți sau industriași, precum și vânzările făcute cu ridicata la particulari 0·40
în timbre de factură și 4 la mite procente timbre de aviație.
20. Vânzările făcute cu ridicata prin acte scrise sau verbale de derivate ale produselor agricole (fâinurt de tot felul, malțul, paste făinoase), precum și a recoltelor prinse de rădăcini

.	1·40 procente
în numerar, fărățe și irimie	0·70 procente

21. Contract. de închețr. scrise sau verbale . 1'50 procente
 în numerar și 1 la mie procente aviație.

22. Actele de ipotecă (obligațiuni de împrumuturi cu înfabulare) 1'60 "
 și 1 la mie timbre de aviație.

23. Facturile sau chitanțele despre furnituri și executări de lucrări plătite de Stat, județ și comună și orice alte instituțiuni publice recunoscute de Stat; impozit proporțional 1'40 procente în numerar plus 4 la mie timbre factură și 5 la mie aviație și contractele verbale urmând aceeași procedură vizându-se prin simple borderouri.

Contractările de furnituri verbale intervenite între particulari, prevăzute de art. 15, paragr. 3, alin. ultim, sunt scutite atât de taxa timbrului de aviație, cât și de impozitul proporțional, prevăzut de legea timbrului.

Vânzări de mărfuri engros (stoc de mărfuri) între comercianți și industriași și dela aceștia la particulari pe lângă emitere de facturi va suporta și impozitul proporțional de 1'40 procente plus 1 la mie procente aviație.

24. Dănzările de bunuri mobile, fie voluntare jte silite, făcute în scris 1'40 "
 plus 1 la mie aviație.

25. Dănzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuia din imobilele schimbate 1'40 "
 plus 1 la mie aviație.

26. Donațiuni de imobile negrevate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei între soț soție, părinți și copii 3'— "

27. Înzestrările și donațiunile cu titlul de dotă și contradotă, jumătate din taxele de sub pct. 26.

Actele de sub punctul 22, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 14 plus 2 Lei aviație până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 27 plus 2 Lei aviație.

Taxa de timbru convenită la actele de sub 21 și 23, se pot aplica pe acte timbre mobile până la valoarea de 100 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 16, 20, precum și diferența de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la percepătorul respectiv, iar cele din Sibiu la Ad.-ție.

Impozitul proporțional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional cuvenit la actele de sub punctul 18—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul cuvenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului, afară de actele dela art. 4—13 inclusiv unde amenda e de 5 ori plus impozitul și actele dela art. 14 de 3 ori amendă.

De pe toate actele se va lăsa la percepător de către părți două copii, din care una timbrată cu 7 Lei și 2 aviație, iar a doua netimbrată.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	(†) I. I. I. I. I. I. I. I.	Anul Nou	
2 Marți	P. Silvestru	Macarie	
3 Mercuri	Pr. Malachia	Genoveva	
4 Joi	Sin. ss. 70 Ap.	Tit	
5 Vineri	M. Tesp. și Teona	Simion St.	
6 Sâmb.	(†) Botezul D-lui	† Epifanie	
7 Dum.	† Ioan Botez.	Nichifa ep.	
Dum. după Botez. Ev. Mat. IV, 12—17. Gl. 7. Sf. 10.			
8 Luni	C. George	Severin ep.	
9 Marți	M. Polieuet	Iuliana	
10 Mercuri	P. Grigorie	Agaton	
11 Joi	† C. Teodosie	Higin	
12 Vineri	M. Tașiana	Tașiana	
13 Sâmb.	M. Ermil	Veronica	
14 Dum.	Păr. uc. Sinai	Ilariu	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12—19. Gl. 8. Sf. 11.			
15 Luni	C. Dau, Tebanul	Pavel	
16 Marți	Lanțul A. Petru	Mareel	
17 Mercuri	† C. Antoniu	Anton	
18 Joi	† Păr. At. și Chir.	Cat. s. Petru	
19 Vineri	C. Macarie	Sulpiciu	
20 Sâmb.	† C. Eftimie	Sebastian	
21 Dum.	C. Maxim	Septuages	
Dum. Orbului. Ev. Luca XVIII, 35—43. Gl. 1. Sf. 1.			
22 Luni	Ap. Timoteiu	Vincențiu	
23 Marți	M. Clement	Log. Mariei	
24 Mercuri	Unirea Princip.	Un. Princip.	
25 Joi	† P. Grig. Teol.	Conv. l. Pavel	
26 Vineri	C. Xenofon	Poliearp	
27 Sâmb.	† Ioan G. de a.	Ioan G. d. a.	
28 Dum.	C. Efr. Sirul	Sexages.	
Dum. Zahetu. Ev. Luca XIX, 1—10. Gl. 2. Sf. 2.			
29 Luni	M. Ignatie	Francisc de Sales	
30 Marți	(†) ...	Martina	
31 Mercuri	Chir. și Ioan	P. Nolascu	

Soarele.

1 Ian. răsare 7 ore
52 m. Ap. 4 ore 46 m.
15 Ian. răsare 7 ore
50 m. Ap. 5 ore 01 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1 ceață, 2 senin și
vânt moale, 3—4 vânt
dela apus, 5—6 ger,
7 nor, 8—9 frig, 10—15
moină, zăpadă, frig și
vânt, 16 senin, 17—19
mestecaf, 20 zăpadă
cu furtună, 21—31 ger
tare, apoi de mijloc.

Prognosticuri.

În ziua Praznicului
Dumnezeescii arătări
(Boboteaza) de va
străluci soarele, an
bun vom avea, iar
de va fi negură, mulți
oameni vor muri. În
7 Ian. (ziua Sfântului
Ioan Botezătorul) de
va ninge sau va
ploua, nerodire sau
scumpete de pâine
însemnează. De va
bate vântul, vor fi
războaie; în zilele
acestea soarele intră
în semnul Vărsătoru-
lui de apă, carele
este călduros și med;
jăranii vor avea pa-
gube în sămânături.

Siaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât de
bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le bine
și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă și sare cât
de des. Bate parii de vie și trage vinul. De bucate nu
uita ca să le întorci. Cară gunoiul, gunoiește sămânăturile
de trifoi și lucernă.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	M. Trifon	Ignat	
2			
3 Sâmb.	Drept. Simion	Blasiu	
4	C. Isidor		
Dum. Talanților. Ev. Luca XIX, 12—26. Gl. 3. Sf. 3.			
5 Luni	M. Agata	Agata	
6 Marți	P. Vucol	Marția grasă	
7 Mercuri	P. Partente	† Merc. Cenușii	
8 Joi	M. Teod. Strat.	Ioan Matha	
9 Vineri	M. Nichifor	Apollonia	
10 Sâmb.	† M. Haralamp.	Scholastica	
11 Duminică	M. Vlasie		
Dum. Hananencei. Ev. Mat. XV, 21—28. Gl. 4. Sf. 4.			
12 Luni	C. Meletie	Eulalia	
13 Marți	P. Martinian	Caterina	
14 Mercuri	P. Axentie	Valentin	
15 Joi	Ap. Onisim	Faustin	
16 Vineri	M. Pamfile	Iuliana	
17 Sâmb.	M. Teodor Tir.	Constanța	
18 Duminică	P. Leon Papa	Remediosă	
Dum. Vam. și Faris. Ev. Luca XVIII, 10—14. Gl. 5. Sf. 5.			
19 Luni	Ap. Arhip	Mansuet	
20 Marți	P. Leon ep.	Elefterie	
21 Mercuri	P. Timoteiu	Felix	
22 Joi	Afl. m. Ev.	Petru în Ant.	
23 Vineri	M. Policarp	Petru Dam.	
24 Sâmb.	† Afl. c. Sf. I. B.	Ap. Matia	
25 Duminică	P. Tarasie		
Dum. Fiului răătăct. Ev. Luca XI, 11—32. Gl. 6. Sf. 6.			
26 Luni	P. Porfirie	Tarasiu	
27 Marți	C. Procopie	Leandru	
28 Mercuri	C. Uasilie	Marg. Cart.	
29 Joi	P. Casian	Roman	

Soarele.

1 Febr. răsare 7 ore
38 m. Ap. 5 ore 24 m.
15 Febr. răsare 7 ore
17 m. Ap. 5 ore 43 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1—11 ger. 12—15 de
mijloc. 16—25 bine și
vreme moale. 26 nor.
27 zăpadă și vânt.
28—29 frig.

Prognosticuri.

În ziua întâmpinării
Domnului de va fi
luna luminoasă, an
bun și roditor vom
avea, dar și zăpadă
multă vom avea. În
ziua Preacuviosului
Martinian de va fi frig
și ger. 40 zile vom
avea tot frig și ger.
Iar în noaptea aceea
de cu seară de va
bate vântul, aseme-
nea 40 zile va bate
tot vânt; în ziua lă-
satului de sec de
carne, dacă soarele
va răsări în senin,
înseamnă că sămă-
năturile de vreme
vor fi bune.

Insemnări.

Siaturi economice.

Nu lăsa oile să bea apă de pe zăpadă fiindcă pierd
mielul cele ce vor făta mai târziu, iar celor cu lapte li se
strică laptele. Gândește-te la altoit și taie mlădițele din
partea de miazăzi a pomilor și le pune în nisip umed.
Curățește pomii de omide și de crengile mici și sădește
pomi, dacă timpul e frumos. Fă siaturi calde pentru ră-
saduri. Gunoiește în vie, iar pivnița o curățește și afumă
cu pucioasă vasele goale. Curăță bine vinurile înflorite.

are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dineri	M. Eudochia	Eudochia	
2 Sâmb.	M. Teodot	Simpliciu	
3 Dum.	M. Eutrop		
Dum. lăs. de carne. Ev. Mat. XXV, 31—46. Gl. 7. Sf. 2.			
4 Luni	C. Gerasim	Casimir	
5 Marți	M. Conon	Adrian	
6 Mercuri	SS. 42 Martiri	Frideric	
7 Joi	M. Efrem	Toma de Ag.	
8 Dineri	P. Teofilact	Ioan Dam.	
9 Sâmb.	† SS. 40 M.	Francisca	
10 Dum.	M. Codrat	Indira	
Dum. lăs. de brânză. Ev. Mat. VI, 14—21. Gl. 8. Sf. 8.			
11 Luni	P. Sofronie	Eulogiu	
12 Marți	C. Teofan	Gregoriu	
13 Mercuri	P. Nichifor	Rozina	
14 Joi	C. Benedict	Matilda	
15 Dineri	M. Agapie	Longin	
16 Sâmb.	M. Sabin	Chiriac	
17 Dum.	C. Alexe	P. Iacob	
Dum. I. din Post. Ev. Ioan I, 43—51. Gl. 1. Sf. 9.			
18 Luni	P. Chiril	Ciril	
19 Marți	M. Ch. și Daria	† S. Iosif	
20 Mercuri	P. ueiși Sf. Sava	Nichita Ep.	
21 Joi	C. Iacob	Benedict ab.	
22 Vineri	M. Vasile	Vin. Patim.	
23 Sâmb.	C. Nikon	Victorian	
24 Dum.	P. Zaharie	† S. Paști	
Dum. II. din Post. Ev. Marcu II, 1—12. Gl. 2. Sf. 10.			
25 Luni	(†) Benavestire	† S. Paști	
26 Marți	Sob. arh. Gavr.	Teodor	
27 Mercuri	C. Matroana	Ioan Dam.	
28 Joi	Cuv. Ștefan	Ioan Capistr.	
29 Vineri	Păr. Marcu	Eustasiu	
30 Sâmb.	Cuv. Ioan Scărar	Quirin	
31 Dum.	C. Iosif	Quasimoda	
Dum. III. din Post. Ev. Marcu VIII, 34—38. Gl. 3. Sf. 11.			

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	C. Maria Eg.		
2 Marți	C. Tit.	Franc. P.	
3 Mercuri	P. Nichita	Richard	
4 Joi	P. Iosif	Isidor	
5 Vineri	M. Teodul	Vincent. Fer.	
6 Sâmb.	P. Eutie	Marcelin	
7 -	P. George ep. 		
Dum. IV. din Post. Ev. Mareu IX, 17—32. Gl. 4. Sf. 1.			
8 Luni	Ap. Irodion	Dionisiu	
9 Marți	M. Eupsichie	Daltruda	
10 Mercuri	M. Terente	Macarie	
11 Joi	M. Antipa	Leon I.	
12 Vineri	P. Vasile ep.	Iuliu	
13 Sâmb.	M. Artimon	Iustin	
14	P. Martin		
Dum. V. din Post. Ev. Mareu X, 33—45. Gl. 5. Sf. 2.			
15 Luni	Ap. Aristari	Anastasia	
16 Marți	M. Agapia	Fructuos	
17 Mercuri	Cuv. Simeon	Anicet	
18 Joi	P. Ioan	Elefteriu	
19 Vineri	C. Ioan d. Peșt.	Leon	
20 Sâmb.	P. Teodor Tr.	Teotim	
21			
Toate ale sărbătoarei.			
22 Luni	P. Teodor Sich.	Soter	
23		† George	
24 Mercuri	M. Sava Strat.	Fidel	
25 Joi	Ap. Mareu	Ev. Mareu	
26		Clet	
27 Sâmb.	M. Simeon	Peregrin	
28			
Toate ale sărbătoarei.			
29		Petru Der.	
30		Ecat. Siena	

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	Eliza Munceli	Eliza Munceli	
2 Joi	M. Atanastie	† Inalt. D-lui	
3 Vineri	M. Timoteiu	† Ajl. s. Cruci	
4 Sâmb.	M. Pelaghia	Monica	
5 Dum.	M. Irina	Franci	
Duminica Tomii. Ev. Ioan XX, 19. Gl. 1. Sf. 1.			
6 Luni	Dreptul Iov	Ioan	
7 Marți	M. Acachie	Stanislau	
8 Mercuri	† Ev. Ioan	Ar. s. Mih.	
9 Joi	Pr. Isaia	Gregoriu	
10 Vineri	Giub. Independ.	Giub. Indep.	
11 Sâmb.	M. Moehie	Mamerfius	
12 Dum.	Epifanie	† Timoteie	
Duminica Mironosfelor. Ev. Marcu XV, 43. Gl. 2. Sf. 4.			
13 Luni	Muc. Glich.	† Timoteie	
14 Marți	M. Izidor	Bonifatiu	
15 Mercuri	C. Pah. University Libr	Pahomiu	
16 Joi	P. Teodor	Ioan Nep.	
17 Vineri	Ap. Andronic	Pascal B.	
18 Sâmb.	M. Petru	Denanțiu	
19 Dum.	M. Patrichie	Teofane	
Duminica Stăbănogului. Ev. Ioan V, 1. Gl. 3. Sf. 5.			
20 Luni	M. Talaleu	Bernardin	
21 Marți	(†) Corol. și Elena	Felix	
22 Mercuri	M. Vasilise	Emil	
23 Joi	P. Mihail	(†) Corol. și Elena	
24 Vineri	P. Simeon	Donațian	
25 Sâmb.	† Alt. cap. s. Ioan Bot.	Gregoriu	
26 Dum.	Ap. Carp	Filip Neri	
Duminica Samarincel. Ev. Ioan IV, 5. Gl. 4. Sf. 7.			
27 Luni	M. Terapant	Beda Den.	
28 Marți	P. Ntehită	Augustin ep.	
29 Mercuri	M. Teodosia	Maximin	
30 Joi	P. Isachie	Ferdinand	
31 Vineri	Ap. Ermie	Angela	

Insemnări.

Soarele.

1 Mai răs. 5 ore
8 m. Ap. 7 ore 19 m.
15 Mai răsare 4 ore
49 m. Ap. 7 ore 34 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1 brumă și frig, 2—3
nor, 4—6 ploaie mare,
7 bine, 8—12 ploaie,
13 vânt, 14—15 bine,
16—21 ploaie, 22 senin
și vânt, 23—24 ploaie,
25—26 mestecat, 27—31
senin,

Prognosticuri.

În luna aceasta de
vor fi tunete dese, an
bun și vară bună în-
semnează; iar de va
fi ploaie în ziua de
Pogorîrea Duhului
Sfânt (Rusalile) tot
rele vom avea.

La 10 Mai în
soarele în semnulec-
rului Gemeni, carele
este călduros și este
bine atunci a ne-
gustori, a umbla la
vânat și pe copii a-l
ține la învățătură.

Sfaturi economice.

Sămânatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas și
e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de scai,
fânațele de mușuroaie, se culeg pietrele și se scot mizu-
rinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crastaveții și să nu con-
tenim cu udatul, dacă e uscat. Nu lua copilul dela școală
pentru a-l trimite cu vitele la pășunat, căci folos nu vei
avea. Roiurile încep și pregătește coșnițele. Curăță pomii
de viermi, mai ales de păduchii roșii, pe cari cu pământ
galbin și petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt
amorțiți și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană
pentru găini. Vița se stropește cu piatră vântă în contra
peronosporei.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	M. Iustin	Grațian	
2	Păr. Nichifor	Gaston	
Duminica Orbului. Ev. Ioan IX, 1. Gl. 5. Sf. 8.			
3 Luni	M. Lucian	Paula	
4 Marți	P. Mitrofan	Francis Car.	
5 Mercuri	M. Doroteiu	Bonifățiu ep.	
6		Norbert	
7 Vineri	M. Teodor	Lucreția	
8			
9	P. Ciril	Prim	
Duminica S. S. Părinți. Ev. Ioan XVII, 1. Gl. 8. Sf. 10.			
10 Luni	M. Timoteiu	Margareta	
11 Marți	Ap. Dart. și Varn.	Darnava	
12 Mercuri	P. Onofrie	Ioan F.	
13 Joi	M. Achilina	Anton Padua	
14 Vineri	Pr. Eliseiu	Gasla cel Mare	
15 Sâmb.	Pr. Amos	Ditus	
16		Franc. Reg.	
Toate ale sărbătoarei.			
17		Avit	
18 Marți	M. Leonte	Mareu	
19 Mercuri	Ap. Iuda	Gervasiu	
20 Joi	M. Metodie	Silveriu	
21 Vineri	M. Iulian	Alois Gonz.	
22 Sâmb.	M. Eusebie	Paulin	
23	M. Agripina	Felix	
Dum. Tuturor Sfinților. Ev. Mat. X, 32. Gl. 8. Sf. 1.			
24		† Mașt. S. Ioan	
25 Marți	M. Fevronia	Prosper	
26 Mercuri	C. David	Ioan și Pav.	
27 Joi	C. Samson	Crescențiu	
28 Vineri	Chir. și Ioan	Ireneu	
29			
30	Sin. ss. Apostoli	Paul ep.	

Insemnări.

Soarele.

1 lunte răs. 4 ore
35 m. Ap. 7 ore 52 m.
15 lunte răsare 4 ore
36 m. Ap. 8 ore 1 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1 cald și moale,
2 bine, 3 vânt, 4 ploaie,
5 vânt, 6—7 ploaie
mare cu piatră, 8—10
vânt friguros, 11—30
bine, ploaie și vânt.

Prognosticuri.

În ziua Nașterii
lui Ioan Botezătorul
dacă va răsări soa-
rele de vreme și fru-
mos și peste zi tot
într'un chip va stră-
luci până va apune,
însemnează a fi vreme
bună la secerat și la
cosit. Însă la Sf. Ioan
de va ploua sau va
fi negură, așa va fi
și în vremea secerii.
În luna aceasta de
va tuna, rod la pâne
vom avea, iar vacile
vor rămânea sterpe.

Sfaturi economice.

Cucuruzul se sapă și întâia oară și a doua oară.
Nu lăsa prea dese firele, rărește bine și cosește fânățele.
Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, fin mai mult ca
fânul. Ajută roiurile slabe, dă-le miere ori apă dulce.
În vie umblă des, o stropește. Valorizează cireșele și
vișinele.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Cosma și Dam.	Sâng. D. M. I. C.	
2 Marți	Vestmânt. M. Dlui	Visita Mariei	
3 Mercuri	M. Iacint	Anatol	
4 Joi	P. Andrei	Berta	
5 Vineri	C. Atanasie ☉	Zoe	
6 Sâmb.	C. Sisoe	Tranquilliu	
7 Dum.	C. Toma	Ciril și Met	
Dum. III. d. Rus. Ev. Mat. VI, 22—33. Gl. 2. Sf. 3.			
8 Luni	M. Procopie	Procopiu	
9 Marți	M. Panerație	Deronica	
10 Mercuri	S. 45 Mart. din N.	Rufina	
11 Joi	M. Eufemia	Pius I	
12 Vineri	M. Proclu	Ioan Gual.	
13 Sâmb.	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Dum.	Ap. Aehila	Bonaventura	
Dum. IV. d. Rus. (Sf. Părinti). Ev. Mat. V, 14—20. Gl. 3. Sf. 4.			
15 Luni	M. Chir. și Iul.	Împări. Ap.	
16 Marți	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Mercuri	M. Marina	Alexe	
18 Joi	M. Emilian	Camil	
19 Vineri	C. Maerina ☉	Dincentțiu	
20 Sâmb.	(†) Pr. Ilie	Pr. Ilie	
21 Dum.	C. Sim. și Ioan	Praxeda	
Dum. V. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 28—33. Gl. 4. Sf. 5.			
22 Luni	† Maria Magd.	Maria Magd.	
23 Marți	M. Trofin	Apolinar	
24 Mercuri	M. Cristina	Cristina	
25 Joi	† Ad. S. Ana	Ap. Iacob	
26 Vineri	M. Ermolae	Ana	
27 Sâmb.	† M. Pantel. ☉	Pantelimon	
28 Dum.	Ap. Prohor	Nazarie	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX, 1—8. Gl. 5. Sf. 6.			
29 Luni	M. Calinie	Marta	
30 Marți	Ap. Sila și Silv.	Abdon	
31 Mercuri	P. Eudochiu	Ign. Loyola	

Soarele.

1 Iulie răs. 4 ore
35 m. Ap. 8 ore 4 m.
15 Iulie răsare 4 ore
44 m. Ap. 7 ore 58 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1—9 bine. 10—14
platră. 15—24 bine,
ploaie și vânt. 25 bine.
26 vânt. 27 ploaie mare.
28—29 ploaie. 30—31
bine.

Prognosticuri.

2 săptămâni înainte
de 15 zile ale lunet
Iulie dacă va fi senin,
în zilele acestea că-
nești, căci așa se
numesc, pânea va
rădi bine pe locurile
mai joase, iar de va
fi și ploaie bucatele
asemenea vor rădi
bine și pe locurile
mai înalte. În 15 Iulie
de va tuna mai în-
ainte cu un ceas de
miazăzi însemnează
Iarnă târzie, iar dacă
soarele va străluci,
Iarnă de mijloc însă
cu mari răceli, iar
dacă va ploua, va fi
și Iarna cu ploaie
amestecată.

Siaturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră numai
dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tăiat îl lasă la vatră
să se usuze paiele. Grâul treerat îl întoarce. Alege tri-
foiul și lucerna de sămânță. Plivește legumele, udatul nu-
l uita. Porcii îi închide, acum vin boalele pentru ei, dease-
menea și hoarele. Stropeste vița și o plivește. Sprijinește
pomii încărcăți. Bea apă răcorită și nu multă. Grijii să
nu mănânce copiii poame crude, mai ales prune. Nu vinde
bucatele, holdele le asigură.

Insemnări.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Inch. Sf. Cruci	Ganț. Petru	
2 Vineri	M. Ștefan	Alfons Lig.	
3 Sâmb.	C. Isaehle 	Ștefan	
4	SS.7 ceconi Efes.	Dominic	
Dum. VII. d. Rus. Ev. Mat. IX, 27-35. Gl. 6. Sf. 7.			
5 Luni	M. Busignie	Maria Niv.	
6		† Schimb. Iajă	
7 Mercuri	C. Domește	Caiefan	
8 Joi	P. Emilian	Chiriac	
9 Vineri	† Ap. Matia	Roman	
10 Sâmb.	M. Laurențiu	Laurențiu	
11	M. Euplu Diac.	Susana	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14-22. Gl. 7. Sf. 8.			
12 Luni	M. Foște și An.	Clara	
13 Marți	C. Maxim	Casian	
14 Mercuri	Pr. Michea	Eusebiu	
15			
16 Vineri	M. Diomid	Ioachim	
17 Sâmb.	M. Miron	Hiacint	
18	M. Flor și Laur	Agapit	
Dum. IX. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14-22. Gl. 8. Sf. 9.			
19 Luni	M. Andr. Strat	Urban II	
20 Marți	Pr. Samuil	Bernard	
21 Mercuri	Ap. Tadeu	Ioana	
22 Joi	M. Agatonie	Simforian	
23 Vineri	M. Lup	Sidoniu	
24 Sâmb.	M. Butiehie	Bartolomeu	
25	Ap. Vartolom.	Ludovic	
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. XVII, 14-23. Gl. 1. Sf. 10.			
26 Luni	M. Adrian și Nat.	Zefirin	
27 Marți	C. Pimen	Iosif	
28 Mercuri	C. Moise Arapul	Augustin	
29		† Tăierea C. I. B.	
30 Vineri	P. Al. Ioan și P.	Rosa	
31 Sâmb.	Br. Născ. D-zeu	Raimund	

Soarele.

1 August răs. 5 ore
1 m. Ap. 7 ore 42 m.
15 August răs. 5 ore
17 m. Ap. 7 ore 20 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1—2 bine și vânt,
3—4 ploaie, 5—6 bine,
7—8 ploaie, 9—14 bine
și vânt, 15—16 ploaie
și vânt, 17—27 bine,
28—29 ploaie, 30—31
bine.

Prognosticuri.

În ziua praznicului
Adormirii Maicii Dom-
nului de va fi senin,
poamele se vor coace
bine, măcar de se
vor fi și stricat în-
ainte de aceasta.
În ziua această de
vești struguri coapte,
să tragi nădejde și de
vin. În 25 August, (ziua
Sf. Bartolomeiu) de
va fi senină și fru-
moasă, însemnează
că întreagă toamna
va fi mai mult fru-
moasă și senină, de-
cât ploioasă și rea.

Sfaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care
vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu
lăsa gunoiul în curte, scoate-l din vreme. Grădina bogată
vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l
valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți
să faci vin de mere. Uscă frunza de țelină și pătrânjel.
Urdinișul îl strâmtează, vremea rece începe. Vița începe
a se îndulci, piersicele sunt coapte și de valoare. Gân-
diți-vă la copiii de școală și nu uita că cereri de înscriere
a cele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Duminică	C. Simeon St.	Egidiu	✠✠
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII. 23—35. Gl. 2. Sf. 11.			
2 Luni	M. Mamant ☉	Stefan	✠✠✠✠✠✠
3 Marți	M. Antim	Serafina	
4 Mercuri	M. Vavila	Rozalia	
5 Joi	Pr. Zaharia	Laurent	
6 Vineri	Mîn. Arh. Mih.	Magnus	
7 Sâmb.	M. Sozont	Regina	
8 Duminică	(†)	†	
Dum. înainte de înălț. sf. Crucl. Ev. Ioan III, 13—17 și a sărb.			
9 Luni	† Ioach. și Ana	Gorgoniu	✠✠✠✠✠✠
10 Marți	M. Minodora	Nicol. Tolent.	
11 Mercuri	C. Teodora	Protus	
12 Joi	M. Autonom	Valerian	
13 Vineri	M. Corn. Sut.	Maurilius	
14 Sâmb.	(†)	(†) Înălț. s. Crucl	
15 Duminică	M. Nichita	Nicomed	
Dum. după înălț. sf. Crucl. Ev. Marcu VIII, 34—38. Gl. 4. Sf. 2.			
16 Luni	M. Eufemia ☾	Eufemia	✠✠✠✠✠✠
17 Marți	M. Sofia	Lambert	
18 Mercuri	C. Eumenie	Iosif Cup.	
19 Joi	M. Trofim	Ianuarie	
20 Vineri	M. Eustatie	Eustachiu	
21 Sâmb.	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Duminică	M. Foca	Toma Vilanov	
Dum. XIV. d. Rus. Ev. Luca V, 1—11. Gl. 5. Sf.			
23 Luni	† Zem. S. I. B.	Linus	✠✠✠✠✠✠
24 Marți	M. Tecla ☾	Rupertus	
25 Mercuri	C. Eufrosina	Firmin	
26 Joi	† Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
27 Vineri	M. Calistrat	Cosma și Dam.	
28 Sâmb.	C. Hariton	Denceslau	
29 Duminică	C. Chiriac	Mihail	
Dum. XV. d. Rus. Ev. Luca VI, 31—36. Gl. 6. Sf. 4.			
30 Luni	M. Gregoriu	Ieronim	✠✠✠

Soarele.

1 Sept. răs. 5 ore
38 m. Ap. 6 ore 5 m.
15 Sept. răs. 5 ore
53 m. Ap. 6 ore 28 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1—3 bine, 3 vânt
și ploaie, 4—5 bine,
6—7 ploaie și vânt,
8—9 bine, 10 brumă,
11—18 bine, 19—22 ploaie,
23 zăpadă, 24—27 vreme
stricată, 28—30 vânt și
frig.

Prognosticuri.

În 10 sau 11 a lunet
acesteia dacă va fi
senin, poame multe
vom avea, vin însă va
fi puțin dar bun. De
voești să știi anul vi-
itor cum va fi, atunci
să tei mere de stejar
și să le crepi și dacă
vei găsi înfrânsele
palangen, anul va fi
rău, iar de vei găsi
muscă, anul va fi de
mijloc, iar de vei găsi
verme, an bun va fi,
iar de nu vei găsi
nimica să te temi de
ciumă. De vor fi go-
goașe multe, iarna se
începe de vreme.

În luna aceasta
intră Soarele în sem-
nul cerului Gumpăna
și se face ziua cu
noaptea egală.

Siaturi economice.

Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se
culeg și se face imediat după tăierea tuteilor arătura
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme uscată.
Adună semințe dela zarzavaturi, scoate-le și le așează în
nisip. Perele iernatice le culege și le pune pe polițe în
pivniță să se înmoaie. Păstrează fructele, mai târziu au
preț bun. Pregătește butoaiele pentru vin și poți lua
mierea dela albine.

Insemnări.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Ap. Anania ☉	Remigiu	
2 Mercuri	M. Ciprian	† Inq. Păzitori	
3 Joi	M. Dion. Ar.	Candid	
4 Vineri	M. Ieroteiu	Francisc Ass.	
5 Sâmb.	M. Haretina	Placid	
6 Dum.	Ap. Toma	Bruno	
Dum. XVI. d. Rus. Ev. Luca VII. 11—16. Gl. 7. Sf. 5.			
7 Luni	M. Sergie ☉	Marcus	
8 Marți	C. Pelagia	Brigita	
9 Mercuri	Ap. Iacob	Dionisie	
10 Joi	M. Eulampie	Francisc B.	
11 Vineri	Ap. Filip	Nicasiu	
12 Sâmb.	M. Prou. Tar.	Serafin	
13 Dum.	M. Carp	Eduard	
Dum. XVII. d. Rus. (SS. Păr.) Ev. Luca VIII. 5—15. Gl. 8. Sf. 6.			
14 Luni	(☉) M. Lucian	Calist	
15 Marți	M. Lucian	Teresia	
16 Mercuri	M. Longin ☉	Gal	
17 Joi	Pr. Osie	Hedviga	
18 Vineri	Ev. Luca	Luca	
19 Sâmb.	Pr. Ioil	Petru Ale.	
20 Dum.	M. Artemie	Ioan Cant.	
Dum. XVIII. d. Rus. Ev. Luca VIII. 26—39. Gl. 1. Sf. 7.			
21 Luni	C. Ilarion	Ilarion	
22 Marți	A. Averchie	Cordula	
23 Mercuri	Ap. Iac. fr. Dlui	Ioan Cap.	
24 Joi	M. Areta ☉	Rafail	
25 Vineri	M. Marcian	Chrisant	
26 Sâmb.	(☉) M. Ditailete	Evarist	
27 Dum.	M. Nestor	Frumanșiu	
Dum. XIX. d. Rus. Ev. Luca VIII. 41—58. Gl. 2. Sf. 8.			
28 Luni	M. Terentie	Simon și Iuda	
29 Marți	M. Anastasia	Narcis	
30 Mercuri	M. Zenovie ☉	Alfons	
31 Joi	Ap. Eustachie	Antoniu	

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	Cosma și Dam.	† Toti sfintii	
2 Sâmb.	M. Achindin	Zina morșilor	
3 Dum.	M. Achepsima	Hubert	
Dum. XX. d. Rus. Ev. Luca XXI, 19—31. Gl. 3. Sf. 9.			
4 Luni	C. Ioaniche	Carol Bor.	
5 Marți	M. Galacteon	Emeric	
6 Mercuri	P. Pavel	Leonard	
7 Joi	SS. 33 M. d. M.	Engelbert	
8 Vineri	(†) An. 1000 și 1000	Vital	
9 Sâmb.	M. Onisifor	Teodor	
10 Dum.	Ap. Erast	Andrei Av.	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca X, 25—37. Gl. 4. Sf. 10.			
11 Luni	M. Viet. și Mina	Martin ep.	
12 Marți	P. Ioan Milost.	Didacus	
13 Mercuri	† Ioan G. d. aur	Stanislau	
14 Joi	† Ap. Filip	Iosafat	
15 Vineri	M. Gurie	Gertruda	
16 Sâmb.	† Ap. Ev. Matei	Edmund	
17 Dum.	P. Grigorie	Grigore	
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca XII, 16—21. Gl. 5. Sf. 11.			
18 Luni	M. Platon	Odon	
19 Marți	Pr. Avdie	Elisabeta	
20 Mercuri	C. Grig. Decap.	Felix	
21 Joi	(†) Intra in bis	† Intra. in bis.	
22 Vineri	Ap. Filimon	Cecilia	
23 Sâmb.	P. Amfilohie	Clemens	
24 Dum.	P. Clement	Ioan	
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10—27. Gl. 6. Sf. 1.			
25 Luni	† M. Ecaterina	Ecaterina	
26 Marți	C. Alipie	Silvestru	
27 Mercuri	M. Iac. Persul	Sanislau	
28 Joi	M. Ștef. cel nou	Sosten	
29 Vineri	M. Paramon	Saturnin	
30 Sâmb.	† Ap. Andrei	Andrei	

Insemnări.

Soarele.

1 Nov. răs. 6 ore
42 m. Ap. 5 ore 7 m.
15 Nov. răsare 7 ore
10 m. Ap. 4 ore 50 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani.)

1—7 ger. 5 moină.
6—14 senin, 15 zăpadă.
16—20 nor. 21—30 ger.

Prognosticuri.

În ce timp va fi
timpul la 26 ale lunii
lui Noiembrie, ase-
menea va fi și în luna
lui Februarie și ce-
lelalte zile până la
sfârșitul lunii. Să te
seama cum se va
preface vremea întru
aceea zi, așa într'un
timp va fi timpul și
în lunile viitoare.
Adeci în Martie, Apr.
și altele până la îm-
plinirea anului. Dacă
va tuna când soarele
se va afla în semnul
Săgetătorului însem-
nează, că săcara să-
mănată la loc înalt
va fi bună, iar cea-
laltă slabă.

Siaturi economice.

Se scoate gunoiul, se sădesc pomi, se sapă ră-
zoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul lor, se
nu-i roadă iepurii. Se strânge varza și se pune pe iarnă.
Vița se îngroapă. Se repară uneltele de casă și se aduce
în ordine casa și grădina.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Pr. Naum	Advent	
Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 18-27. Gl. 7. Sf. 2.			
2 Luni	Pr. Avacum	Bibiana	
3 Marți	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Mercuri	† M. Varvara	Barbara	
5 Joi	C. Sava cel sf.	Sava	
6 Vineri		Nicolae	
7 Sâmb.	P. Ambrozie	Ambrosie	
8 Dum.	C. Patapie		
Dum. XXV. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 35-43. Gl. 8. Sf. 3.			
9 Luni	† Zem. Sf. Ane	Valeria	
10 Marți	M. Mina	Melchiade	
11 Mercuri	C. Daniil st.	Damascus	
12 Joi	† P. Spiridon	Maxențiu	
13 Vineri	M. Eustratie	Lucia	
14 Sâmb.	M. Tirs și soții	Spiridon	
15 Dum.	† M. Elefterie	Chiliana	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16-24. Gl. 1. Sf. 4.			
16 Luni	Pr. Ageu	Eusebiu	
17 Marți	Pr. Daniil	Lazar ep.	
18 Mercuri	M. Sebastian	Grațian	
19 Joi	M. Bonifaeiu	Menesiu	
20 Vineri	M. Ignatie	Liberal	
21 Sâmb.	M. Iuliana	Ap. Toma	
22 Dum.	M. Anastasia	Flavian	
Dum. înainte de Nașt. D-lui. Ev. Mat. I, 1-25. Gl. 2. Sf. 5.			
23 Luni	SS. 40 M. Crit.	Victoria	
24 Marți	M. Eugenia	Adam și Eva	
25 Mercuri	(†) M. Marina	† M. Marina	
26 Joi	(†) M. Sofia	† M. Sofia	
27 Vineri	(†) M. Stefan	† M. Ioan	
28 Sâmb.	SS. 20 mil M.	Pruncii nev.	
29 Dum.	Pruncii uc. del.	Ep. Toma	
Dum. după Nașt. D-lui. Ev. Mat. II, 13-23. Gl. 3. Sf. 6.			
30 Luni	M. Anisia	Eugeniu	
31 Marți	C. Melania	Silvestru	

Toate drepturile rezervate.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

(De neexactitatea datelor nu răspundem.)

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

	= Târg de marfă			= Târg de vite cornute
	= " " vite			= " " oi.
	= " " cai			= " " porci

Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud și 4 Martie, 6 Mai, 29 Iulie, 30 Sept., 23 Dec.
- Agârbicîu (jud. Târn. mare) 20 Martie, 29 Oct.
— 21 Martie și 30 Octomvrie.
- Agârbicîu (jud. Turda) 16—18 Martie, 12—14 Nov.
— 19 Martie, 15 Noemvrie.
- Agnita (jud. Târn. mare) 31 Martie—1 Aprilie,
23—24 Iunie, 12—13 Oct., 19—20 Dec. — 3 Aprilie,
26 Iunie, 14 Oct., 21 Decemvrie.
- Agoștin (jud. Târn.-mare) 29 Martie, 2 Iulie,
12 Sept., 15 Dec. — 30 Martie, 3 Iulie, 13 Sept.,
16 Decemvrie.
- Aita-Mare 15 Febr., 2 Mai, 28 Dec. — 16 Febr.,
3 Mai, 29 Dec.
- Aiud 22—23 Ian., 1 Martie, 5—6 Mai, 10 Iunie,
16—17 Aug., 13—14 Oct. 1—4 Mai. — 25 Ian.,
8 Mai, 19 Aug., 16 Oct
- Alămor și 4 Martie, 3 Septemvrie.
- Alba-Iulia 5—6 Febr., 16 Martie, 15—16 Mai, 23—24
Iulie, 27—28 Sept., 9—10 Nov., 14—15 Dec. —
19 Martie, 26 Iulie, 30 Sept., 17 Decemvrie,

- Aleşd ☉ 1—2 Martie, 15—16 Iunie, 21—22 Septembrie,
 14—15 Decembrie
 Alma (jud. Târnava mică) 🐾 20 Ian., 18 Aprilie,
 21 Iunie, 22 Nov. — ☉ 23 Ian., 21 Apr., 25 Iunie,
 25 Nov.
 Almaşul mare (jud. Cluj) ☉ 6 Febr., 2 Iulie, 25 Oct.
 Alţina 🐾 18—19 Febr., 18—19 Aprilie, 29—30 Aug.,
 16—17 Nov. — ☉ 20 Febr., 20 Apr., 31 Aug., 18 Nov.
 Amnaş 🐾 7 Febr., 7 Iulie. — ☉ 8 Febr., 8 Iulie.
 Apold (jud. Târnava-mare) 🐾 18 Martie, 9 Dec. —
 ☉ 20 Martie, 11 Dec.
 Apoldul-de-sus 🐾 17—18 Ian., 17—18 Martie, 17—18
 Iulie, 17—18 Nov. — ☉ 19 Ian., 19 Martie, 19 Iulie,
 19 Noiembrie.
 Apoldul-de-jos 🐾 2 Ian., 16 Apr., 10 Aug., 20 Oct. —
 ☉ 3 Ian., 17 Apr., 11 Aug., 21 Oct.
 Arad 🐾 8—9 Martie, 5—6 Iulie, 1—2 Nov. — ☉ 8—12
 Martie, 5—9 Iulie, 1—5 Nov.
 Archiţa (jud. Târn. mare) 🐾 21 Aprilie, 13 Octombr.
 🐾 19 Aprilie. — ☉ 24 Apr., 16 Octombr.
 Archiud ☉ 24 Aprilie, 16 Octombr.
 Ardihat 🐾 1 Ian., 5 Aprilie, 31 Iulie, 19 Sept. —
 ☉ 2 Ian., 6 Apr., 1 Aug., 20 Sept.
 Armeni (jud. Sibiu) 🐾 şi ☉ 5 Februarie, 19 Iulie.
 Arpaşul-de-jos 🐾 21 Martie, 4—5 Iulie, 20 Septemv.,
 9—10 Oct. — ☉ 22 Martie, 6 Iulie, 21 Sept., 11 Oct.
 Asuajul de sus (Sălaj) 🐾 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie,
 24 Septembrie — ☉ 21—22 Ianuarie, 21—22 Martie,
 5—6 Iulie, 25—26 Septembrie.
 Aţel 🐾 11 Febr., 20 Aprilie, 8 August, 3 Decembrie.
 — ☉ 14 Febr., 23 Aprilie, 11 Aug., 6 Decembrie.
 Atid (jud. Mureş) 🐾 31 Ian — 2 Febr., 1—3 Aprilie,
 20—22 Mai, 26—28 Sept. — ☉ 3 Febr., 4 Aprilie,
 23 Mai, 29 Sept.
 Avrig 🐾 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Octombr.
 — ☉ 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octombr.
 Axente Sever (Frâua, jud. Târn.-mare) 🐾 12 Apr.,
 1 Octombr. — ☉ 14 Apr., 2 Oct
 Bachnea 🐾 4—6 Februarie, 12—14 Mai, 28—30 Iulie,

- 27—29 Sept., 12—14 Dec. — ☉ 7 Febr., 15 Mai,
31 Iulie, 30 Sept., 15 Dec.
- Băgaciu 🐄 🐄 7 Martie, 24 Octomvrie.
- Băgin ☉ 17 Iunie, 11 Nov.
- Bala-de-Criș 🐄 🐄 și ☉ 20 Martie, 19 Iunie, 18 Sept.,
18 Decemvrie.
- Bala-mare 🐄 🐄 22 Ianuarie, 26 Febr., 28 Mai, 27 Aug.,
18 Nov. — ☉ 23 Ian., 27 Febr., 29 Mai, 28 Aug.,
19 Nov.
- Bălăușeri (Târn.-mică) 🐄 🐄 2 Martie, 7 Mai, 16 Iulie,
12 Sept., 12 Oct., 19 Dec. — ☉ 3 Martie, 8 Mai,
17 Iulie, 13 Sept., 13 Oct., 20 Dec.
- Bălcaciu 🐄 🐄 15—17 Martie, 6—8 Nov. — ☉ 18 Mart.,
9 Noemvrie.
- Balșa (j. Hunedoara) 🐄 🐄 și ☉ 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct.
- Band 🐄 🐄 🐄 🐄 și ☉ 28—30 Apr., 28—31 Oct. —
☉ 1 Mai, 1 Nov.
- Baraolt 🐄 🐄 31 Ianuarie—2 Febr., 30 Mai—1 Iunie,
18—20 Aug., 9—11 Nov. — ☉ 3 Februarie, 2 Iunie,
21 Aug., 12 Noemvrie.
- Bărghiș 🐄 🐄 13 Mai, 7 Oct. — ☉ 14 Mai, 8 Oct.
- Bărzava (jud. Arad) ☉ 10 Martie, 23 Iunie, 12 Aug., 13 Oct
- Bătania (jud. Arad) 🐄 🐄 8 Martie, 1 Iulie, 23 Oct. —
☉ 19 Martie, 2 Iulie, 29 Octomvrie.
- Bățanii mari ☉ 21 Ian., 13 Apr., 31 Iulie, 7 Oct.
- Batoș 🐄 🐄 25—26 Ian., 19—20 Mai, 12—13 Nov. —
☉ 27 Ian., 21 Mai, 14 Noemvrie.
- Bazna 🐄 🐄 și 🐄 29 Martie, 29 Iulie. — ☉ 1 Aprilie,
1 August.
- Beclean 🐄 🐄 5 Aprilie, 4 Iunie, 3 Sept., 26 Noemvrie.
— ☉ 6 Aprilie, 5 Iunie, 4 Septemvrie, 27 Noemvrie.
- Beia 🐄 🐄 20 Febr., 20 Aug., 20 Noemvrie. — ☉ 23 Febr.,
23 August, 23 Nov.
- Beiuș 🐄 🐄 1 Febr., 25 Apr., 18 Iulie, 24 Oct. —
☉ 2 Febr., 26 Apr., 19 Iulie, 25 Oct.
- Berchez ☉ 12 Ianuarie, 26 Aprilie, 28 Iunie, 16 Oct.
- Berchieș ☉ 29 Iunie.
- Bezid (jud. Odorhei) 🐄 🐄 31 Mai—1 Iunie, 1—2 Oct.,
11—12 Dec. — ☉ 2 Iunie, 3 Oct., 13 Dec.

- Bicazul Ardelean 7-8 Aprilie, 28-30 Sept. —
 9 Aprilie, 1 Oct.
- Biertan 14-15 Aprilie, 2-3 Septembrie, 20 Dec.
 — 17 Apr., 5 Sept., 23 Decembrie.
- Bileag (j. Năsăud) 22 Martie.
- Bistrița 11-12 Febr., 14-16 Mai, 22-27 August,
 17-19 Noembrie. — 13 Febr., 17 Mai, 28 Aug.,
 20 Nov.
- Blaj 13-15 Martie. 29 Iunie-1 Iulie, 25-27 Sept.,
 3-5 Decembrie. — 16 Martie, 2 Iulie, 28 Sept.,
 6 Decembrie.
- Bogatul Român (jud. Sibiu) și 8 Apr., 5 Iulie,
 26 Oct.
- Bogoz 20-22 Martie. — 23 Martie.
- Bogșa 7-9 Martie, 15-17 Mai, 4-6 Iulie, 18-20 Sept.
- Boian 10-12 Martie, 11-13 Iunie, 10-12 Sept.,
 11-13 Dec. — 13 Martie, 14 Iunie, 13 Sept.,
 14 Decembrie.
- Bontida 13 Ian., 3 Martie, 29 Iunie, 21 August,
 20 Oct. — 14 Ian., 4 Martie, 30 Iunie, 22 Aug.,
 21 Octombrie.
- Boroșineu (jud. Arad) 6 Ian., 15 Iulie, 7 Oct. —
 7 Ian., 16 Iulie, 8 Octombrie.
- Boroșneul-mare 22 Febr., 17 Mai, 23 August, 8 Nov.
 — 23 Febr., 18 Mai, 24 August, 9 Nov.
- Boroșsebeș 26 Apr., 27 Sept., 6 Dec.
- Borșa și 13 Mai, 26 August, 23 Septembrie,
 14 Oct., 7 Nov.
- Bozoviciu 3 Aprilie, 15 Mai, 2 Oct., 18 Dec. —
 4 Apr., 16 Mai, 3 Oct., 19 Dec.
- Brad (județul Hunedoara) și 7 Martie, 6 Iunie,
 5 Sept., 5 Dec.
- Bran 7 Aug., 5 Oct. — 8 Aug., 6 Oct.
- Brașov 6 Aprilie, 27 Mai, 21 Octombrie. —
 24 Octombrie.
- Brateiu și 10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.
- Brețcu 24 Ian., 6 Aug., 25 Sept. — 25 Ianuarie,
 7 August, 26 Sept.
- Brulu 1 Martie, 24 Octombrie.

- Budiul-de-Câmpie** (jud. T.-Arieș) 🐎 28—30 Mai —
 🎲 31 Mai, 11 Nov.
- Bula** 🐎 25 Martie, 25 Oct. — 🎲 27 Martie, 27 Oct.
- Bunesti** (jud. Târnava-mare) 🐎 10—11 Februarie,
 15—16 August. — 🎲 12 Febr., 17 August.
- Buteni** (jud. Arad) 🐎 și 🎲 29 Ian., 17 Iunie, 26 Aug.,
 23 Dec.
- Buza** 🐎 19 Ianuarie, 19 Aprilie, 27 Iulie, 25 Oct. —
 🎲 20 Ian., 20 Apr., 28 Iulie, 26 Octomvrie.
- Buziaș** (j. Timiș) 🐎 26—27 Ian., 26—27 Apr., 26—27
 Iulie, 4—5 Oct. — 🎲 28 Ian., 28 Apr., 28 Iulie, 6 Oct.
- Cacova** (jud. C.-Severin) 🐎 19 Aprilie, 27 Sept. —
 🎲 20 Apr., 28 Sept.
- Cal** 🐎 19—21 Ian., 22—24 Mai, 1—3 Oct. — 🎲 22 Ian.,
 25 Mai, 4 Oct.
- Câlnic** (j. Alba) 🐎 7 Apr., 3 Iulie, 2 Dec. — 🎲 8 Apr.,
 4 Iulie, 3 Dec.
- Câmpeni** 🐎 13 Febr., 18 Apr., 13 Iun., 9 Iul., 28 Aug.,
 5 Nov. — 🎲 14 Febr., 19 Apr., 14 Iunie, 10 Iulie,
 29 Aug., 6 Nov.
- Câmpia-Turzii** (jud. Turda) 🐎 31 Ian.—2 Febr., 5—7
 Iulie, 18—20 Oct. — 🎲 3 Febr., 8 Iulie, 21 Oct.
- Câpâlnaș** (jud. C.-Severin) 🎲 13 Ian., 21 Martie, 5 Mai,
 29 Mai, 6 Iulie, 20 Sept., 20 Nov.
- Caransebeș** 🐎 25 Ian., 25 Aprilie, 1 August, 3 Oct.
 — 🎲 26—27 Ian., 26—27 Apr., 2—3 August, 4—5
 Octomvrie.
- Cârța** (jud. Făgăraș) 🐎 20 Martie, 20 Iulie. — 🎲
 21 Martie, 21 Iulie.
- Cartfalău** (jud. Ciuc) 🐎 6 Febr. 23 Iunie, 15 Oct.,
 — 🎲 7 Febr., 24 Iunie, 16 Oct.
- Cața** (jud. T.-mare) 🐎 17 Febr., 6 Mai, 15 Sept.,
 16 Dec. — 🎲 18 Febr., 7 Mai, 16 Sept., 17 Dec.
- Clătina** (jud. Cluj) 🐎 1—2 Febr., 25—26 Apr., 25—26
 Iulie, 25—26 Oct. — 🎲 3 Febr., 27 Apr., 27 Iulie,
 27 Octomvrie.
- Cazon** (jud. Ciuc) 🎲 1 Mai, 2 Iulie, 27 Nov.
- Cehul-Silvaniei** 🐎 22 Februarie, 29 Aprilie, 14 Iunie,
 26 Iulie, 13 Sept., 18 Oct., 20 Dec. — 🎲 23 Febr.,

30 Aprilie, 15 Iunie, 27 Iulie, 14 Sept., 19 Octomvrie,
21 Decemvrie.

- Cermeiu (jud. Arad) ⑥ 2 Apr., 2 Iulie, 29 Oct.
 Cernatu (jud. Braşov) ⑥ și ⑥ 3 Mai, 20 Sept.
 Cernatul-de-jos ⑥ și ⑥ 2 Aprilie, 5 Iulie, 21 Dec.
 Cetatea-de-baltă (jud. T.-mică) ⑥ 14 Apr și 14 Aug.
 ⑥ 2—4 Febr., 15—17 Martie, 10—12 Mai, 18—20
 Aug., 5—7 Oct., 20—22 Dec. — ⑥ 5 Febr., 18 Martie,
 13 Mai, 21 Aug., 8 Oct. 23 Dec.
 Chezdi-Oșorhei ⑥ 7—8 Ian., 6—7 Mai, 26—27 Oct. —
 ⑥ 9 Ian., 8 Mai, 28 Octomvrie.
 Chibed (j. Odorheiu) ⑥ 16—17 Febr., 16—17 Mai,
 29—30 Nov. — ⑥ 19 Febr., 19 Mai, 2 Dec.
 Chindul-mic ⑥ 19—21 Februarie, 4—6 Noemvrie. —
 ⑥ 22 Febr., 7 Nov.
 Chiochiș ⑥ 6 Apr., 30 Oct.
 Chirpăr ⑥ 27 Ian., 16 Martie, 10 Iulie. — ⑥ 29 Ian.,
 18 Martie, 12 Iulie.
 Chişineu-Criş ⑥ 22 Aprilie, 23 Sept., 16 Decemvrie.
 — ⑥ 23 Aprilie, 24 Sept., 17 Dec.
 Ciachi-Gârbău ⑥ 13 Febr., 29 Mai, 28 Septemvrie.
 — ⑥ 14 Febr., 30 Mai, 29 Sept.
 Ciacova ⑥ 16—19 Martie, 1—4 Iunie, 31 Aug.—3 Sept.,
 12—15 Oct., 9—12 Nov.
 Cil (j. Arad) ⑥ și ⑥ 3 Apr., 5 Iulie, 23 Oct., 11 Dec.
 Cine (judeţul Făgăraş) ⑥ 16 Febr., 17 Mai, 27 Sept.,
 13 Dec. — ⑥ 19 Febr., 20 Mai, 30 Sept., 16 Dec.
 Cincşor (jud. Făgăraş) ⑥ 1 Martie, 15 Iul., 20 Oct.
 — ⑥ 4 Martie, 16 Iulie, 21 Oct.
 Ciocman ⑥ 8 Ianuarie, 1 Nov.
 Cisnădie ⑥ 29 Iunie.
 Ciuc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) ⑥ 16 Martie, 18 Dec. —
 ⑥ 18 Martie, 20 Dec.
 Cluj ⑥ și ⑥ 8—9 Ian., 10—11 Martie, 12—13
 Iunie, 29—30 Aug., 30 Oct.—1 Nov. ⑥ 24—25 Apr.
 — ⑥ 10 Ian., 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Nov.
 Codlea ⑥ 24 Apr., 29 Septemv. — ⑥ 25 Apr., 30 Sept.
 Cojocna ⑥ 10—11 Apr., 3—4 Nov. — ⑥ 12 Aprilie,
 5 Noemvrie.

- Comloșul mare (Timiș) 🐎 4 Martie, 10 Iunie, 26 Aug.
 — 🎲 5 Martie, 11 Iunie, 27 August.
- Copalnic-Mănăstur (jud. Satu-Mare) 🐎 28 Febr.,
 11 Aprilie, 23 Mai, 22 August, 17 Oct., 5 Dec. —
 🎲 1 Martie, 12 Aprilie, 24 Mai, 23 Aug., 13 Oct.,
 6 Decembrie.
- Copșa-mare 🐎 21 Aug. — 🎲 24 August.
- Copșa-mică 🐎 și 🐎 25 Aprilie, 🐎 29 Iunie,
 20 August, 13 Oct. 🐎 21 Apr. — 🎲 28 Aprilie,
 23 August.
- Cornățel 🐎 31 Martie, 1 Aug. — 🎲 1 Aprilie, 2 Aug.
- Corund (judetul Odorheiu) 🐎 15 Ianuarie, 11 Mai,
 1 Iulie, 22 August. — 🎲 18 Ianuarie, 13 Mai, 4 Iul.,
 25 Aug.
- Covasna 🐎 10 Febr., 1 Mai, 21 Iulie, 10 Noembrie.
 — 🎲 11 Febr., 2 Mai, 22 Iulie, 11 Noembrie.
- Cozmeni (jud. Ciuc) 🐎 22—23 Ian., 19—20 Aug. —
 🎲 25 Ian., 21 Aug.
- Crasna 🐎 15 Ianuarie, 8 Aprilie, 30 Mai, 8 Iulie,
 29 Aug., 14 Oct. — 🎲 15 Ianuarie, 9 Aprilie, 31 Mai,
 9 Iulie, 30 Aug., 15 Oct.
- Crihalma (jud. Târnava-mare) 🐎 25 Martie, 1 Iulie,
 1 Decembrie. — 🎲 26 Mart., 2 Iulie, 2 Dec.
- Criș (jud. Târn.-mare) 🐎 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct.
 — 🎲 7 Ianuarie, 12 Iunie, 12 Oct.
- Crișpatac (jud. Odorheiu) 🎲 24 Febr., 16 Iunie, 4 Oct.
- Criș (jud. Târn.-Mare) 🐎 22 Ian., 29 Aug. — 🎲 25
 Ian., 1 Sept.
- Cnciu 🎲 10 Aprilie, 25 Noembrie.
- Dacla (jud. Târn.-mare) 🐎 și 🎲 1—2 Febr., 12—13
 Ian., 20—21 Oct.
- Dala săsească 🐎 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 🎲 6—7
 Apr., 12—13 Oct.
- Dalboșeț (jud. C.-Severin) 🎲 10 Martie, 23 Octombrie.
- Daneș 🐎 2—4 Martie, 17—19 Iunie, 2—4 Oct. — 🎲
 5 Martie, 20 Iunie, 5 Octombrie
- Dârlos 🐎 18 Martie, 19 Iunie, 8 Oct. — 🎲 20 Mart.,
 21 Iunie, 10 Oct.
- Dealul-Frumos (jud. Târnava-mare) 🐎 și 🎲 12 Sept.

- Deda** (jud. Murăș) 🐾 16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. — 🌀 19 Ian. 7 Apr., 29 Mai, 21 Sept.
- Dej** 🐾 și 🌀 28 Febr.—1 Mart., 11 Apr., 30—31 Mai, 15—16 Aug., 17 Oct., 12—13 Dec.
- Deta** (Timiș) 🌀 18—19 Mart., 10—11 Iunie, 9—10 Sept., 25—26 Nov.
- Deva** 🐾 10—11 Ianuarie, 10—11 Mai, 31 Iulie—1 Aug. 27—28 Oct. — 🌀 14 Ian., 13 Mai, 3 Aug., 30 Octomvrie.
- Dezna** (j. Arad) 🐾 și 🌀 18 Martie, 13 Mai, 9 Sept., 18 Noemvrie.
- Dicio-Sânmărtin** 🐾 26—28 Februarie, 28—30 Aprilie, 21—23 Iulie, 12—14 Octomv. — 🌀 1 Martie, 1 Mai, 24 Iulie, 15 Octomvrie.
- Ditrău** 🐾 31 Ian.—2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie, 22—24 Nov. — 🌀 3 Febr., 1 Mai, 17 Iulie, 25 Nov.
- Dobra** (jud. Hunedoara) 🐾 22 Aprilie, 7 Iunie, 🐾 și 🌀 23 Apr., 8 Iunie, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
- Drag** (județul Cluj) 🐾 5 Aprilie, 6 Iulie, 18 Aug., 7 Noemv. 🐾 5 Iunie, 17 August. — 🌀 6 Aprilie, 7 Iulie, 19 Aug., 8 Noemvrie.
- Drașov** 🐾 10 Aprilie, 28 Aug. — 🌀 11 Aprilie, 29 Aug.
- Drăușeni** (jud. T.-mare) 🐾 26—28 Februarie, 29—31 Oct. — 🌀 1 Martie, 1 Noemvrie.
- Duca I. G.** (fost Cristur, jud. Odorheiu) 🐾 21—22 Febr., 1—2 Mai, 4—5 Iulie, 8—9 Sept., 14 Nov. Vite de prăsilă: 28 Februarie—1 Martie. 🐾 28 Apr. 5 Sept. 🐾 și 🌀 24 Febr., 4 Mai, 7 Iulie, 11 Sept.
- Dumbrăveni** (Ibașfalau) 🐾 24 Ian., 23 Martie, 16 Mai, 2 Iulie, 18 Sept., 17 Noemv. — 🌀 27 Ian., 26 Mart., 19 Mai, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Nov.
- Eted** (jud. Odorheiu) 🐾 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 3—4 Iunie, 27—28 Sept. — 🌀 3 Febr., 4 Aprilie, 5 Iunie, 29 Sept.
- Făgăraș** 🐾 15 Martie, 14 Mai, 7 Sept., 4 Dec. — 🌀 17 Martie, 16 Mai, 9 Sept., 7 Dec.
- Făget** (jud. Severin) 🐾 și 🌀 2 Ianuarie, 22 Febr., 29 Martie, 14 Mai, 20 Iunie, 11 Aug. 22 Oct., 2 Dec.
- Fântânele** (jud. Odorheiu) 🐾 22—24 Ian., 9—11 Iun., 22—24 Nov. — 🌀 25 Ian., 12 Iunie, 25 Nov.

- Fărcașlaca** (jud. Odorhei) 🐎 5—7 Mai, 16—18 Aug.,
 9—11 Nov. — 🎲 8 Mai, 19 Aug., 12 Nov.
- Feldioara** (jud. Brașov) 🐎 24 Martie, 13 Dec. —
 🐎 și 🎲 1 Iulie. — 🎲 25 Martie, 14 Dec
- Felmer** (j. Făgăraș) 🐎 1 Aprilie, 1 Sept. — 🎲 2 Apr.,
 2 Septembrie
- Ferihaz** (jud. Târn.-mare) 🐎 21 Martie, 20 Oct. —
 🎲 22 Martie, 21 Oct
- Frata** (jud. Cluj) 🎲 5—7 Mai, 1—3 Aug., 7—9 Nov.
- Frumoasa** 🐎 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iunie,
 6—8 Septemv. — 🎲 7 Ianuarie, 14 Aprilie, 30 Iunie,
 9 Septembrie.
- Gălgău** (jud. Solnoc-Dobâca) 🐎 18 Aprilie, 5 Sept. —
 🎲 19 Apr., 6 Sept
- Gârbova** 🐎 15 Mai, 29 Oct. — 🎲 17 Mai, 31 Oct.
- Gârcei** (Sălagiu) 🎲 19 Mart., 24 Iunie, 21 Sept., 25 Nov.
- Geaca** (jud. Cluj) 🎲 6 Iulie.
- Geoagiul-de-jos** (jud. Hunedoara) 🐎 6—7 Aprilie,
 1—2 Iulie, 3—4 Septembrie, 18—19 Decemv. —
 🎲 8 Aprilie, 3 Iulie, 5 Sept., 20 Dec.
- Gheorgheni** (jud. Ciuc) 🐎 29—31 Martie, 12—14 Iunie,
 4—6 Sept., 10—12 Decemv. — 🎲 1 Aprilie, 15 Iunie,
 7 Septembrie, 13 Decembrie.
- Gherla** 🐎 1 Februarie, 25 Apr., 6 Iunie, 25 Iulie,
 24 Oct., 19 Dec. 🐎 24 Aprilie. — 🎲 2 Febr., 26 Apr.,
 7 Iunie, 26 Iulie, 25 Oct., 20 Dec.
- Ghiertenış** (jud. Timiș) 🎲 2 Apr., 11 Iunie, 17 Septemv.
- Ghimeș-Făget** (Ciuc) 🐎 20—21 Ianuarie, 22—23 Aug.
 — 🎲 22 Ian., 24 August.
- Ghindari** (jud. Odorhei) 🐎 21—22 Apr., 21—22 Iunie,
 6—7 Sept., 29—31 Dec. 🐎 19—20 Apr. 🐎 27—28 Dec.
 — 🎲 24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Sept., 2 Ian. 1941.
- Ghioroc** (j. Arad) 🎲 9 Apr., 24 Septembrie.
- Gialacuta** 🐎 23—24 Ian., 10—11 Iunie, 23—24 Nov.
 — 🎲 25 Ian. 12 Iunie, 25 Noembrie.
- Gilău** (j. Cluj) 🐎 19 Apr., 23 Iulie, 10 Decembrie. —
 🎲 20 Apr., 24 Iulie, 11 Decembrie
- Gurghiu** 🐎 21—22 Apr., 8—9 Sept. — 🎲 23 Aprilie,
 10 Septembrie.

- Guruslău 🐾 28 Ianuarie, 19 Febr., 13 Mai, 18 Aug.,
20 Noemvrie — 📦 29 Ianuarie, 20 Febr., 14 Mai,
19 Aug., 21 Noemvrie.
- Haldacut (Timiș) 📦 16 Ian., 16 Mai, 14 Sept.
- Hălmăgiu (jud. Arad) 🐾 și 📦 16 Martie, 20 Aprilie,
29 Iunie, 17 Aug. 7 Dec.
- Hălmeag 🐾 11 Apr., 15 Oct. — 📦 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărăserac (jud. M.-Turda) 🐾 9—11 Martie, 29 Iunie—
1 Iulie, 13—15 Aug., 16—18 Nov. — 📦 12 Mart.,
2 Iulie, 16 Aug., 19 Noemvrie.
- Hășmașul-Lăpușului 📦 25 Martie, 6 Dec.
- Hașeg 🐾 30—31 Ianuarie, 17—19 Aprilie, 12—13 Aug.,
4—5 Sept. — 📦 20 Apr., 15 Aug., 8 Sept.
- Hendorf (jud. T.-mare) 🐾 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov.
— 📦 16 Aprilie, 16 Iunie, 10 Nov.
- Hida (jud. Cluj) 🐾 6 Apr., 28 Sept., 🐾 și 📦 26 Iun.,
18 Dec. — 📦 7 Apr., 29 Sept.
- Hodod (jud. Sălaj) 🐾 9 Ianuarie, 13 Martie, 15 Mai,
26 Iunie, 17 Iulie, 25 Sept., 23 Octomv., 27 Nov. —
📦 10 Ianuarie, 14 Martie, 16 Mai, 27 Iunie, 18 Iulie,
26 Sept., 24 Oct., 28 Nov.
- Hodoș 🐾 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Sept.
🐾 11—13 Apr. — 📦 28 Ianuarie, 17 Aprilie, 21 Sept.
- Hoghilag 🐾 1 Aprilie, 26 August.
- Homorod 🐾 15 Mart., 30 Iunie, 15 Nov. — 📦 17 Mart.,
1 Iulie, 17 Nov.
- Hosman (jud. Sibiu) 🐾 7 Apr., 22 Sept. — 📦 9 Apr.,
24 Septemvrie.
- Huedin 🐾 24 Ian., 21 Februarie, 3 Apr., 22 Mai,
25 Iulie, 20 Sept., 24 Nov., 18 Dec. — 📦 25 Ian.,
22 Februarie, 4 Aprilie, 23 Mai, 26 Iulie, 21 Sept.,
25 Noemvrie, 19 Decemvrie.
- Hunedoara 🐾 3—5 Apr., 29—31 Mai, 26—28 Iunie,
26—28 August, 11—13 Noemvrie. 🐾 24—25 Iunie.
— 📦 6 Apr., 1 Iunie, 29 Iunie, 29 Aug., 14 Nov.
- Iacobeni 🐾 27 Apr., 26 Octomvrie. — 📦 29 Aprilie,
28 Octomvrie.
- Iara de Jos (jud. Turda) 🐾 28—30 Apr., 30 Sept., 2 Oct.
— 📦 1 Mai, 3 Octomvrie.

- Ieciu (jud. M.-Turda) ☉ 2 Iulie.
- Iernut 🐾 2—3 Ian., 4—5 Martie, 4—5 Mai, 4—5 Iulie, 4—5 Sept. 4—5 Noemvrie. — ☉ 4 Ian., 6 Martie, 6 Mai, 6 Iulie, 6 Sept., 6 Nov.
- Ighiu 🐾 20—25 Mai, 20—25 Octomv. — ☉ 26 Mai, 26 Octomvrie.
- Ileanda-mare 🐾 9 Febr., 1 Mai, 17 Aug., 15 Oct. — ☉ 10 Febr., 2 Mai, 18 Aug., 16 Oct
- Ileni (jud. Treiscaune) 🐾 și ☉ 10 Ian., 1 Mai, 2 Sept.
- Ilia (jud. Hunedoara) 🐾 28 Mai, 23 Iunie, 14 August, 28 Sept. 🐾 și ☉ 7 Ian., 25 Martie, 29 Mai, 24 Iunie, 15 August, 29 Septemvrie.
- Jibău (jud. Sălaj) 🐾 și ☉ 22—23 Februarie, 29—30 Martie, 3—4 Mai, 7—8 Iunie, 5—6 Iulie, 2—3 Aug., 18—19 Oct., 20—21 Dec.
- Jibert (j. Târn.-mare) 🐾 1 Mai, 1 Aug., 20 Dec. — ☉ 2 Mai, 2 Aug., 21 Dec.
- Jidveiu (jud. Târn.-mică) 🐾 15—17 Ian., 15—17 Mai, 4—6 Septemvrie 22—24 Nov. — ☉ 18 Ian., 18 Mai, 7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare ☉ 20 Ian., 11 Apr., 30 Mai, 27 August, 22 Nov.
- Jucul-de-jos 🐾 1—3 Mai.
- Lăpuș (jud. Someș) 🐾 17 Mart., 14 Iunie, 6 Aug., 6 Dec — ☉ 18 Mart., 15 Iunie, 7 August, 7 Dec.
- Lăpușul unguresc 🐾 18 Ianuarie, 13 Mai, 6 Iulie, 26 Sept. — ☉ 19 Ian., 14 Mai, 7 Iulie, 27 Sept.
- Laslea 🐾 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — ☉ 18 Febr., 18 Iunie, 18 Oct.
- Lechința (jud. Năsăud) 🐾 27—28 Febr., 23—24 Apr., 30—31 Mai, 19—20 Sept., 18—19 Dec. — ☉ 1 Mart., 25 Apr., 1 Iun., 21 Sept., 20 Dec.
- Lipova (jud. Timiș) ☉ 24 Apr., 20 Iulie, 8 Sept., 8 Nov.
- Lona (j. S.-Dobâca) 🐾 și ☉ 23 Ian., 24 Mai, 16 Aug.,
- Lovnic 🐾 5 Martie, 6 Iulie. — ☉ 7 Martie, 8 Iulie.
- Ludoș (jud. Sibiu) 🐾 15 Apr., 27 Sept. — ☉ 16 Apr., 28 Septemvrie.
- Lugoj 🐾 și ☉ 9—10 Febr., 21 Martie, 3—4 Mai, 19—20 Iulie, 8 Aug., 18—19 Oct., 12 Decemvrie.

- Lunca** (jud. Hunedoara) ☉ 25 Aprilie, 21 Septembrie.
Lupșa (j. T.-Arieș) ☽ și ☉ 11 Ian., 3 Mai, 20 Iul.,
 18 Sept., 21 Nov
- Macfalău** ☽ 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie, 6—8 Sept.,
 30 Dec. 1940—1 Ian 1941. ☽ 19—20 Apr. ☽ 28—29
 Dec. — ☉ 24 Apr., 24 Iun., 9 Sept., 2 Ian. 1941.
- Măgheruș** ☽ 5 Febr., 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov.
 — ☉ 6 Febr., 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
- Mănărade** (jud. Alba) ☉ 28 Octombrie.
- Mănăsturul-ung.** ☽ 18 Martie, 28 Iunie, 19 August,
 10 Noemvrie. — ☉ 19 Martie, 29 Iunie, 20 August,
 11 Noemvrie.
- Marcod** (jud. Muraș) ☽ 29—31 Martie, 14—16 Sept.
 ☽ 26—28 Martie. — ☉ 1 Apr., 17 Sept.
- Mărgineni** (jud. Făgăraș) ☽ și ☉ 28 Martie, 6 Aug.
- Marpod** ☽ 1—2 Martie, 3—4 Iunie, 10—11 August,
 28—29 Oct. — ☉ 3 Martie, 5 Iunie, 12 Aug., 30 Oct.
- Mediaș** ☽ 12—14 Febr., 10—12 Apr., 28—30 Mai, 9—12
 Iulie, 23—25 Sept., 27—29 Noemv. ☽ *de prăsilă*
 20 Martie. — ☉ 15 Febr., 13 Iulie, 26 Sept., 30 Nov.
- Mehadia** ☽ și ☉ 13 Aprilie, 22 Iunie, 12 Oct.
- Mercurea** (jud. Sibiu) ☽ 22—23 Febr., 25—26 Iunie,
 17—18 August, 9—10 Nov. — ☉ 24 Febr., 27 Iunie,
 19 August, 11 Noemvrie.
- Merghindeal** ☽ 21 Aprilie, 23 August, 21 Octombrie.
 — ☉ 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.
- Micăsasa** ☽ 25 Ianuarie, 17 Mai, 10 Octombrie. —
 ☉ 28 Ianuarie, 20 Mai, 13 Octombrie.
- Miercurea-Cincului** ☽ 23—25 Ian., 30 Apr.—2 Mai,
 10—12 Iulie, 26—28 Sept. — ☉ 26 Ian., 3 Mai,
 13 Iulie, 29 Sept.
- Miercurea-Murașului** ☽ 21—22 Febr., 3—4 Mai, 29—30
 Iulie, 7—8 Dec. ☽ 1—2 Mai. — ☉ 24 Febr., 5 Mai,
 1 August, 10 Decemv.
- Miheș** (jud. Cluj) ☽ și ☉ 21—23 Ianuarie.
- Mociu** (jud. Cluj) ☽ 15—16 Febr., 27—28 Martie, 15—16
 Mai, 16—17 Aug., 18—19 Oct., 18—19 Decemvrie. —
 ☉ 16—17 Febr., 28—29 Martie, 16—17 Mai, 19—20
 Oct., 19—20 Decemvrie.

- Moldova-Nouă** (jud. Caraș-Severin) ☉ 5 Mai, 24 Iunie.
Moldova-Veche ☉ și ☉ 21 Apr., 27 August.
Monor (jud. Bistrița-Năsăud) ☉ 11—12 Martie, 21—22
 Mai, 25—26 Sept. — ☉ 13 Martie, 23 Mai, 27 Sept.
Moșna ☉ 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. ☉ 17 Apr.
 — ☉ 4 Febr., 24 Apr., 28 August.
Motiș ☉ 13 Martie, 13 Mai, 2 Nov. — ☉ 19 Martie,
 16 Mai, 5 Nov.
Movița (j. Târnava-mare) ☉ 8 Mai, 11 Noemvrie. —
 ☉ 9 Mai, 13 Nov.
Murăș-Ludoș ☉ 1—3 Mai, 1—3 Oct. ☉ 28 Apr.—1 Mai.
 — ☉ 4 Mai, 4 Oct.
Nadeș ☉ 2 Februarie, 25 Apr., 28 Oct. — ☉ 5 Febr.,
 28 Apr., 31 Oct.
Năsăud ☉ 20—21 Martie, 25—26 Mai, 2—3 Sept.,
 6—7 Noemvrie. — ☉ 22 Martie, 27 Mai, 4 Sept.,
 8 Noemvrie.
Nocriș ☉ 1—2 Febr., 1—2 Mai, 19—20 Oct. —
 ☉ 3 Febr., 3 Mai, 21 Octomvrie.
Oclandul-Homorodului ☉ 25—27 Apr., 24—26 Oct. —
 ☉ 28 Apr., 27 Oct.
Ocna-Sibiului ☉ 29—31 Martie, 3—5 Aug., 17—19
 Dec. — ☉ 1 Apr., 6 August, 20 Dec.
Ocna-Murășului (jud. Alba) ☉ 9 Aprilie, 6 August. —
 ☉ 12 Apr., 9 Aug.
Odorheiu ☉ 13—15 Martie, 9—11 Iunie, 1—3 Oct.,
 18—20 Decemv. ☉ 10—12 Apr., 28—30 Septemv. —
 ☉ 16 Martie, 12 Iunie, 4 Oct., 21 Dec.
Ogra (jud. Târnava-mică) ☉ 25 Martie, 15 Iunie,
 13 Sept., 15 Dec. — ☉ 28 Martie, 18 Iunie, 16 Sept.,
 18 Decemvrie.
Olafalău-mare ☉ 9—11 Martie, 26—28 Nov. — ☉
 12 Martie, 29 Nov.
Olpret (jud. Someș) ☉ și ☉ 10 Apr., 17 Mai, 1 Aug.,
 10 Oct., 15 Dec.
Orăștie ☉ 11 Martie, 1 Iunie, 1 Oct., 1 Decemvrie.
 — ☉ 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 4 Decemvrie.
Oravița ☉ 25 Martie, 25 Iulie.
Orlat ☉ și ☉ 25 Martie, 15 August.

- Orșova ③ 1—3 Mai, 17—19 Septemvrie.
- Ortildorf (jud. Timiș) ③ 24 Apr., 8 Sept.
- Ozun (j. Treiscaune) ④ 20 Martie, 29 Mai, 19 Iulie, 4 Sept., 15 Oct., 11 Dec. — ③ 21 Martie, 30 Mai, 21 Iulie, 5 Sept., 16 Oct., 12 Dec.
- Paloș ④ 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — ③ 11 Martie, 1 Aug., 6 Dec.
- Pâncota (jud. Arad) ④ 25 Martie, 9 Mai, 5 August, 30 Sept. — ③ 26 Martie, 7 Mai, 6 Aug., 1 Oct.
- Panticeu ④ 23 Iunie, 9 Sept. — ③ 24 Iunie, 10 Sept.
- Păpăuți ④ și ③ 19 Febr., 6 Mai, 19 Aug., 4 Nov.
- Papiu-Iarian (jud. Turda) ④ 16—18 Iunie, 16—17 Sept. — ③ 19 Iunie, 18 Sept.
- Păuca ④ și ③ 2—3 Apr., 8—9 Aug., 15—16 Nov.
- Pecica (j. Arad) ④ 18 Martie, 19 Aug. — ③ 19 Martie, 20 August.
- Pecica-ungurească ③ 9 Mai, 14 Septemvrie.
- Pelișor (jud. Târnava-mare) ④ 2 Aprilie, 26 Oct. — ③ 3 Apr., 27 Oct.
- Perlamoș (jud. Timiș) ③ 24 Apr., 15 Iunie, 24 Sept.
- Perșani (jud. Făgăraș) ④ și ③ 22 Martie, 14 Sept.
- Petelea ④ 15—17 Mai, 3—5 Dec. — ③ 18 Mai, 6 Dec.
- Petriș (jud. Arad) ③ 24 Februarie, 26 Martie, 10—11 Iunie, 19—20 Iulie, 14 Oct., 20 Decemvrie.
- Petriș (jud. Bistrița-Năsăud) ④ 30—31 Martie, 26—27 Oct. — ③ 1 Apr., 28 Octomvrie.
- Petroșani (j. Huned.) ④ și ③ 13—15 Mai, 13—15 Oct.
- Pișcolt (jud. Bihor) ③ 1 Martie, 6 Sept.
- Poiana-Sărată ④ 28 Martie, 19 Mai, 14 Iulie, 25 Oct. — ③ 29—30 Martie, 20 Mai, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poiana-Sibiului ④ 5 Mai, 11—12 Iulie, 19—20 Sept. — ③ 6 Mai, 13 Iulie, 21 Sept.
- Porumbacul-de-jos ④ 14 Apr., 1 Sept. — ③ 16 Apr., 3 Septemvrie.
- Praid ④ 16—17 Martie, 23—24 Iulie, 12—13 Oct., 14—15 Decemv. — ③ 19 Martie, 26 Iulie, 15 Oct., 17 Decemvrie.
- Prejmer (j. Brașov) ④ 2 Febr., 5 Aug. — ③ 3 Febr., 6 August.

- Proștea-mare 29 Ianuarie, 6 Aprilie, 10 Iunie, 26 Oct. — 1 Febr., 13 Iunie.
- Prundul-Bârgăului 7—8 Ianuarie, 12—13 Aprilie, 30 Iunie—1 Iulie, 27—29 Oct. — 9 Ian., 14 Apr., 2 Iulie, 30 Oct.
- Pul (jud. Hunedoara) și 1 Mai, 14 Oct.
- Racoșul-de-jos 23 Apr., 23 Iunie, 21 Sept., 7 Dec. — 24 Aprilie, 24 Iunie, 22 Septemv., 8 Dec.
- Racovița-Olt și 9 Martie, 20 August.
- Radna (jud. Arad) 12 Mai, 29 Sept.
- Râșnov 24 Ianuarie, 11 Iulie. — 25 Ian., 12 Iulie.
- Reghin 14—18 Febr., 7—11 Mai, 5—9 Aug., 18—22 Oct., 11—12 Dec. 11—13 Febr., 4—6 Mai, 2—4 August, 15—17 Octomv., 10 Dec. 1—3 Mai, 30 Iulie—1 Aug. — 19 Febr., 12 Mai, 10 Aug., 23 Oct.
- Reteag 4—6 Mai, 9—11 Iul., 25—27 Sept. — 7 Mai, 12 Iulie, 28 Sept.
- Retiș (jud. Târn-mare) 19—20 Mai, 11 Sept. — 22 Mai.
- Richiș (jud. Târn-mică) 25 Martie, 13 Noemv. — 27 Martie, 15 Noemvrie.
- Rimetea (j. Turda) 13—15 Mai, 7—9 Oct. — 16 Mai, 10 Oct.
- Rodna 21—22 Febr., 1—3 Mai, 20—21 Iun., 7—9 Aug., 24—25 Oct., 14—15 Dec. — 23—24 Febr., 4 Mai, 22—23 Iun., 10 Aug., 26—27 Oct., 16—17 Dec.
- Roșia-montană 15 Martie, 15 Oct.
- Rovine (jud. Arad) 5 Mai, 8 Sept. — 6—7 Mai, 9—10 Sept.
- Rupea 10—11 Ian., 19—20 Martie, 22—23 Iul., 7—8 Oct. — 13 Ian., 22 Martie, 25 Iulie, 10 Oct.
- Rușii-Munți 30 Martie, 30 Sept.
- Săbed 14—16 Apr., 4—6 Oct. — 17 Apr., 7 Oct.
- Săcel (jud. Sibiu) și 20 Mai, 25 Oct.
- Sacul 3 Iunie, 6 Nov.
- Sălașul-de-sus 4—5 Mai, 10—11 Oct. — 6 Mai, 12 Octomvrie.
- Sălcina-de-josa (Turda) și 4 Apr., 8 Mai, 30 Iun., 10 Aug., 20 Oct., 10 Dec.

- Săliște (jud. Sibiu) 🐄🐄 5 Aprilie, 12 Iunie, 5 Oct. 🐄 și
 🐄 4 Apr., 11 Iun., 4 Oct. — 🐄 6 Aprilie, 14 Iunie,
 7 Octomvrie.
- Sâmbăta-de-jos 🐄🐄 22 Apr., 16—17 Mai, 14 Sept. —
 🐄 23 Apr., 18 Mai, 15 Septemvrie.
- Sâncraint-Almașului 🐄🐄 și 🐄 2 Febr., 22 Apr., 6 Aug.,
 26 Octomvrie.
- Sândominic (jud. Ciuc) 🐄🐄 16—18 Martie, 7—9 Oct.
 — 🐄 19 Martie, 10 Octomvrie.
- Sângeorgiul-de-pădure 🐄🐄 19 Martie, 2 Iulie, 26 Oct.,
 11 Dec. — 🐄 21 Martie, 4 Iul., 28 Oct., 13 Dec.
- Sângeorgiul-săsesc 🐄🐄 29—31 Ian., 5—7 Mai, 29—31
 Iulie, 29—31 Oct. — 🐄 1 Febr., 8 Mai, 1 August,
 1 Noemvrie.
- Sânmartin 🐄🐄 1—2 Mai, 7—8 Nov. — 🐄 3 Mai, 9 Nov.
- Sânmartinul-Homorodului 🐄🐄 12—13 Febr., 14—15
 Mai, 30—31 Aug. — 🐄 14 Febr., 16 Mai, 1 Sept.
- Sânmiclăuș (jud. T.-mică) 🐄🐄 22 Apr., 18 Sept., 10 Dec.
 🐄 7—8 Apr., 11 Sept. — 🐄 25 Apr., 21 Sept., 13 Dec.
- Sân-Paul (jud. T.-mică) 🐄🐄 2 Apr., 1 Iunie, 25 Aug.,
 27 Dec. — 🐄 5 Apr., 4 Iunie, 28 Aug., 30 Decemvrie.
- Sântămărie-Orlea 🐄🐄 30—31 Martie. 6—7 Sept. 🐄
 28—29 Martie, 4—5 Sept. — 🐄 1 Apr., 8 Sept.
- Sântămăria-de-piatră (jud. Hunedoara) 🐄🐄 🐄 🐄 și
 🐄 13 Ian., 13 Apr., 14 Octomvrie.
- Sârmaș 🐄🐄 18—19 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,
 27—28 Aug., 8—9 Oct., 4—5 Dec. — 🐄 20 Ian., 20
 Apr., 10 Iunie, 29 Aug., 10 Oct., 6 Dec.
- Sarmisegetuza (jud. Hunedoara) 🐄🐄 și 🐄 12 Mai, 14 Oct.
- Săsăuși (jud. Sibiu) 🐄🐄 20 Apr., 27 Iulie, 7 Oct. —
 🐄 21 Apr., 28 Iulie, 8 Octomvrie.
- Saschiz 🐄🐄 10 Ianuarie, 20 Mai, 1 Aug., 22 Nov.
 🐄 și 🐄 20 Nov. — 🐄 12 Ian., 22 Mai, 3 Aug., 25 Nov.
- Sâsciori (jud. Sibiu) 🐄🐄 28 Martie, 24 Oct., 18 Dec.
 — 🐄 30 Martie, 26 Oct., 20 Dec.
- Săvâghisla (jud. Cluj) 🐄🐄 24—26 Apr., 25—27 Oct. —
 🐄 27 Apr., 28 Oct.
- Săvârșin (jud. Arad) 🐄🐄 și 🐄 14 Febr., 1 Apr., 13 Mai,
 15 Iunie, 18 Aug., 1 Oct., 3 Dec.

- Sebeş (jud. Alba) 🐾🐾 26—27 Ianuarie, 4 Martie. 21—22
 Aprilie, 30—31 Mai, 21—22 August, 4 Nov. 🐾
 6 Ianuarie, 1 Oct. — 📦 29 Ianuarie, 5 Martie, 24 Apr.,
 1 Iunie, 24 Aug., 5 Nov.
- Şeica-mare 🐾🐾 1 Mart., 18 Mai, 28 August, 10 Dec.
 🐾 14 Mai. Miei: 21 Mai. — 📦 3 Martie, 22 Mai,
 30 Aug., 13 Dec.
- Şeica-mică 🐾🐾 6 Martie, 21 Iunie, 8 Noemvrie. — 📦
 9 Martie, 24 Iun., 11 Noemvrie.
- Seluş 🐾🐾 8 Apr., 13 August, 8 Dec. — 📦 11 Apr.,
 16 Aug., 11 Dec.
- Senereuş (jud. T.-mică) 🐾🐾 10 Aprilie, 28—29 Iunie,
 26—27 Octomvrie. — 📦 11 Aprilie, 30 Iunie, 28 Oct.
- Şercaia (jud. Făgăraş) 🐾🐾 8 Mai, 21 Aug., 9 Nov. —
 📦 11 Mai, 23 Aug., 11 Noemvrie.
- Sf.-Gheorghe 🐾 27 Iunie. — 📦 8—9 Martie, 26—27
 Apr., 28—29 Iunie, 11—12 Octomvrie.
- Sibiu 🐾🐾 9—10 Ian., 17—18 Apr., 25—26 Iunie, 6—7
 Sept., 30—31 Oct., Vite de prăsilă: 16 Apr., 5 Sept.
 🐾 10—12 Ian., 19—20 Aprilie, 27—28 Iunie 9—10
 Sept., 1—2 Nov. 🐾 15—16 Aprilie, 4—5 Sept. —
 📦 11 Ian., 22 Aprilie, 9 Septemvrie.
- Sibot (jud. Hunedoara) 🐾🐾 şi 📦 21 Mai, 8 Nov.
- Sic (jud. Someş) 🐾🐾 şi 📦 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept.,
 18 Oct., 30 Nov.
- Şieu (jud. Năsăud) 🐾🐾 14 Ianuarie, 14 Aprilie, 14 Iulie,
 9 Octomvrie — 📦 15 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie,
 10 Octomvrie.
- Sighetul-Marmaşiei 📦 20—21 Febr., 29—30 Mai, 17—18
 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
- Sighişoara 🐾🐾 15—16 Ian., 13—14 Martie, 30 Apr.,
 21—22 Iunie, 15—16 Sept., 1—2 Nov. — 📦 18 Ian.,
 16 Mart., 3 Mai, 24 Iunie, 18 Sept., 4 Nov.
- Şilimeghiu 📦 1 Ian., 28 Martie, 15 Aug.
- Şilindia (jud. Arad) 📦 28 Mai, 8 Oct., 17 Decemvrie.
- Şimand (jud. Arad) 🐾🐾 11 Februarie, 6 Mai, 9 Sept.
 — 📦 12 Februarie, 7 Mai, 10 Septemvrie.
- Simeria (jud. Hunedoara) 🐾🐾 şi 📦 26 Febr., 15 Iulie,
 11 Sept., 23 Oct.

- Șimișna (jud. Someș) ~~1877~~ și ~~1878~~ 22 Ianuarie, 29 Apr.,
29 Aug., 30 Nov.
- Șimleul-Silvaniei ~~1877~~ 18 Mai, 26 Oct. ~~1877~~ și ~~1878~~
24 Martie, 23 Iun., 1 Sept., 22 Dec.
- Șimon (j. Brașov) ~~1877~~ 8 Aug., 20 Nov. — ~~1878~~ 9 Aug.,
21 Nov.
- Șinca-Veche ~~1877~~ 9 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 25 Oct.
~~1878~~ și ~~1879~~ 10 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 26 Octomvrie.
- Șintereag (jud. Someș) ~~1877~~ 2 Febr., 23 Iunie. — ~~1878~~
3 Febr., 24 Iunie.
- Slimnic ~~1877~~ 1 Iunie, 14 Oct. — ~~1878~~ 2 Iunie, 15 Oct.
- Șoars (jud. Târn.-mare) ~~1877~~ 7—8 Apr., 17—18 Sept.
— ~~1878~~ 9 Aprilie, 19 Sept.
- Șoborșin ~~1877~~ 14 Febr., 13 Mai, 18 August, 3 Decemvrie.
- Șomărtin ~~1877~~ 14 Apr., 28 Iulie, 4 Nov. — ~~1878~~ 17 Apr.,
31 Iulie, 7 Nov.
- Șomcuta-mare ~~1877~~ și ~~1878~~ 12 Mart., 6 Apr., 24 Apr., 20
Aug., 11 Nov., 25 Dec.
- Sovata ~~1877~~ și ~~1878~~ 10—11 Ian., 12—13 Apr., 12—13 Iulie,
30 Sept., 1 Oct., 10—11 Apr. — ~~1879~~ 12 Ianuarie,
14 Apr., 14 Iulie, 2 Oct.
- Spermezeu (jud. Solnoc-Dobâca) ~~1877~~ 19 Mai, 9 Sept. —
~~1878~~ 20 Mai, 10 Sept.
- Streiu-Sângeorgiu (jud. Huned.) ~~1877~~ și ~~1878~~ 6 Mai,
14 Sept., 18 Dec.
- Sânpurul-de-jos ~~1877~~ și ~~1878~~ 21 Febr., 28 Martie, 25 Apr.,
11 Iulie, 29 Aug., 10 Oct., 14 Nov., 12 Dec.
- Țaga ~~1877~~ 9 Martie, 18 Iunie.
- Tâlmăciu ~~1877~~ 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov. — ~~1878~~ 28 Febr.,
24 Iunie, 4 Nov.
- Târgu-Murăș ~~1877~~ 15—16 Ian., 15—16 Martie, 15—16
Mai, 4—5 Iulie, 4—5 Sept., 9—10 Nov., 21—22 Dec.
~~1878~~ 13—14 Ian., 13—14 Martie, 13—14 Mai, 2—3
Iulie, 2—3 Sept., 7—8 Nov., 19—20 Dec. și ~~1879~~
12 Ian., 12 Martie, 12 Mai, 1 Iulie, 1 Sept., 6 Nov.,
18 Dec. — ~~1880~~ 17 Ian., 17 Martie, 17 Mai, 6 Sept.,
11 Nov.
- Târgu-Săcuiesc ~~1877~~ 7—8 Ianuarie, 13—14 Mai, 26—27
Oct. — ~~1878~~ 9 Ian., 14 Mai, 28 Octomvrie.

- Tășnad și 17 Febr., 6 Apr., 12 Mai, 7 Iulie, 8 Sept., 20 Oct., 10 Nov.
- Teaca 30—31 Ianuarie, 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie, 3—4 Nov. 10—12 Aprilie. — 1 Febr., 1 Mai, 27 Iunie 5 Noemvrie.
- Teiuș 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25 Iunie, 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie. — 20 Febr., 28 Aprilie, 26 Iunie, 28 August, 8 Noemvrie.
- Ticușul-Vechiu 11 Febr., 24 Iunie, 1 Nov. — 13 Febr., 26 Iunie, 3 Noemvrie.
- Timișoara și 16—17 Martie, 25—26 Mai, 10—11 Aug., 28—29 Sept., 14—15 Decemvrie.
- Toplița-Română 27—29 Ian., 22—24 Aprilie, 7—9 Iulie, 2—4 Oct. — 30 Ian., 25 Apr., 10 Iulie, 5 Oct.
- Turda 6—8 Martie, 18—19 Apr., 21—22 Iunie, 5—6 Sept., 28—30 Oct., 3—5 Dec. — 9 Martie, 20 Apr., 24 Iunie, 7 Sept., 31 Oct., 6 Dec.
- Ungra 1 Iunie, 10 Aug., 2 Nov. — 2 Iunie, 11 August, 3 Nov.
- Unirea (Vințul de sus) 8 Ianuarie, 18 Martie, 5 Iunie, 20 August, 3 Oct., 16 Nov. — 11 Ian., 21 Martie, 8 Iunie, 23 August, 4 Oct., 19 Noemvrie.
- Urmeniș (jud. Cluj) 16—17 Ian., 3—4 Mai, 4—5 Iulie, 16—17 Dec. 15—16 Aprilie. 10 Dec. — 18 Ian., 5 Mai, 6 Iulie, 18 Dec.
- Vad (j. Făgăraș) 4 Apr., 20 Iunie, 4 Oct., 20 Nov. și 5 Apr., 21 Iunie, 5 Oct., 21 Nov.
- Vaidahaza (jud. Cluj) 21 Martie, 20 Sept. — 22 Martie, 21 Sept.
- Vaida-Recea 21 Martie, și 18—19 Ian., 1—2 August.
- Valea-Lungă 23 Febr., 20 Iunie, 23 Oct. — 26 Febr., 23 Ian., 26 Oct.
- Valea mare (jud. Severin) și 6 Aprilie, 14 Oct.
- Vânători (jud. Târn.-mare) 27 Martie, 20 Iulie, 27 Sept. 1 Dec — 28 Martie, 21 Iulie, 28 Sept., 2 Decemvrie.
- Vărădia (jud. Arad) și 7 Ian., 13 Apr., 8 Iunie, 14 Sept.

- Veneția-de-jos 1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept.
— 3 Martie, 8 Iulie, 25 Septembrie.
- Vinerea 11—12 Apr., 26—27 Decembrie. —
14 Aprilie, 29 Dec.
- Vinga (jud. Timiș) 14 Mai, 27 August, 1 Oct.
- Vingard (județul Alba) 10—11 Februarie, 11 Mai,
10—11 Sept. — 12 Februarie, 12 Mai, 12 Sept.
- Vințul-de-jos 13—14 Martie, 23—24 Iunie, 13—14
Sept., 23—24 Nov. — 15 Martie, 24 Iunie, 15 Sept.,
25 Noembrie.
- Viștea-de-jos 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. —
 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.
- Voila 3 Mai, 16 August, 24 Oct. — 4 Mai,
18 Aug., 25 Oct.
- Voiteg (jud. Timișoara) 1 Mai, 1 Sept.
- Vorumloc și 2 Aprilie, 7 Septembrie. —
 5 Aprilie, 10 Septembrie
- Vulcan (jud. Brașov) 9 Martie, 29 August. —
 10 Martie, 30 Aug.
- Vurpăr 15 Mart., 1 Iulie. — 16 Martie, 2 Iulie.
- Zăbala 17 Febr., 30 Iulie, 6 Oct., 1 Dec.
- Zagăr 18—19 Ianuarie, 29—39 Martie, 25—26 Iunie,
5—6 Septembrie, 12—13 Noembrie. — 20 Ian.
31 Martie, 27 Iunie, 7 Sept., 14 Noembrie.
- Zam (jud. Hunedoara) și capre: 20 Mai, 7 Iulie,
28 August. și 16 Ianuarie, 15 Martie,
21 Mai, 8 Iulie, 29 August, 14 Sep., 30 Noembrie.
- Zălau   1—2 Martie, 7—8 Iunie, 5—6 Iulie, 6—7
Sept., 4—5 Oct., 6—7 Decembrie.
- Zărand (jud. Arad) 25 Febr., 27 Mai, 12 August,
9 Dec. — 26 Febr., 28 Mai, 13 Aug., 10 Dec.
- Zărnești 6 Mai, 20 Sept. — 6 Mai, 21 Sept.
- Zerindul mare 14 Ian., 25 August.
- Zeteleaca (județul Odorheiu) 1—2 Nov. —
25 Febr., 3 Nov.
- Zlatna 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 Aug.
— 19 Martie, 18 Iunie, 1 Sept.
- Zorlențul mare (jud. Caraș-Severin) 11 Iulie, 24 Oct.

Datorințele bunului român.

I. Ce este Asociațiunea „Astra“ ?

È cea mai mare și cea mai veche societate românească din Ardeal, pentru răspândirea culturii în sânul poporului român.

II. Ce a făcut și va face Asociațiunea ?

1. A ajutat în timpuri grele, cu *burse*, tinerii români la învățatură de carte și de meserii. — 2. A înființat o *bibliotecă centrală* în Sibiu. — 3. A înființat un *Muzeu* minunat, cuprinzând mai ales lucruri făcute de harnicele țărance române, dar și alte celea. — 4. A ținut zeci de mii de *conferențe* populare la sate și la orașe. — 5. A înființat *cursuri pentru analfa-beși* (neștiutori de carte). — 6. A înființat *bănci populare și cooperative*. — 7. A tipărit, în zeci și zeci de mii de exemplare, *cărți de învățatură și petrecere pentru popor*. — 8. Tipărește revista „*Transilvania*“. — 9. A înființat *despărțăminte, cercuri culturale, biblioteci populare* la sate. — 10. A ajutat construirea de *Case naționale*. — 11. Ajută tipărirea unei biblioteci pentru cărturarii cu școală mai mare (de către Secțiile „Astrei“ din Cluj).

III. Ce trebuie să facă orice Român bun ?

1. Să se *înscrisie membru* la Asociațiune (membru fondator 1000 Lei, membru pe viață 500 Lei, membrii activi 50 Lei). — 2. Cărturarii cu știință de carte mai multă să aboneze revista „*Transilvania*“ și să cumpere cărțile tipărite de Secțiile „Astrei“. Aceștia, și apoi lumea dela sate să cumpere broșurile din Biblioteca populară a „Asociațiunii“ (fiecare coală de tipar de 16 pag. 1 Leu, 50 coale cu 800 pag. 50 Lei)

Partea de învățătură și petrecere.

Redactată

de

Horia Petra-Petrescu.

Moștenitorul Tronului Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia.

La 25 Octombrie Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba-Iulia, Moștenitorul Tronului României, a împlinit optsprezece ani de viață. După Constituția Țării la împlinirea acestei vârste Moștenitorul Tronului ajunge major și membru de drept al Senatului.

Poporul român din cuprinsul întregii Țări a sărbătorit, cu multă dragoste și însuflețire acest eveniment național și de Stat. Țara vede asigurată continuitatea Dinastiei române prin Măria Sa Marele Voevod Mihai.

Dela naștere, națiunea română L-a încunjurat cu sinceră și puternică dragoste și a urmărit cu mândrie creșterea Lui, educația ce I s'a dat, între tinerii de vârsta Lui, copii ai României.

Inzestrat de Dumnezeu cu alese însușiri sufletești și trupești, tânăra odraslă a Dinastiei noastre a crescut sub supravegherea și îndrumarea M. S. Regelui Carol al II-lea. El i-a povățuit pașii zi de zi, cu grije părintească și Regală în aceeași vreme, cu nețărmurită dragoste.

Măria Sa Marele Voevod și-a făcut întreaga educație de până acum la noi în țară, pe pământul patriei, pe care a început să-l cunoască și să-l iubească din fragedă copilărie și pe care îl cutreieră în anii tinereții, dela o margine la alta, pentru a-l cunoaște cu toată temeinicia. Ne cunoaște muntii și sesurile, codrii și râurile și adeseori rămâne zile de-a-rândul în mijlocul naturii, între rarile frumuseți ale țării noastre.

Pe măsură ce și-a cunoscut Țara, și-a cunoscut și își cunoaște din zi în zi mai bine, poporul, dela tinerii camarazi de școală până la țărani vâilor și a munților.

A studiat cu râvnă și istoria țării și a poporului român și chiar în vara trecută a ținut să cutreiere drumuri voevodale și locașuri sfinte de închinare, ridicate cu veacuri înainte de Domnitorii români de pe vremuri.

Moștenitorul Tronului a crescut, dela urcarea pe tron a Părintelui său, mai ales având înaintea

ochilor marea pildă Regală a Părintelui său : pildă de mare muncă, de neadormită priveghiere pentru binele țării și a neamului.

M. S. Marele Voevod Mihai.

Se întăresc tinerețele Lui în asprimea împrejurărilor zilelor de azi, în încordarea generală a neamului, dându-i-se marea experiență de a ne

putea cunoaște pe noi pe români și în zile grele, cum ne-a cunoscut și în cele bune. De încrederea neamului e prins și Măria Sa și poartă povara obștească a grijilor împreună cu noi, din fragedă tinerețe.

Așa se călește și mai desăvârșit legătura dragostei dintre El și poporul pe care, cu voia lui Dumnezeu, îl va conduce, la vremea sa, cu înțelepciunea, tăria și iubirea cu care l-au condus marii Săi înaintași.

I. AGÂRBICEANU.

Câteva idei asupra dreptului de apărare al națiunii

*de Dr. G. PREDA,
vicepreședinte al „Astrei”.*

Națiunile care sunt grupe de oameni cu un trecut, prezent și aspirațiuni comune, pot fi considerate ca personalități morale. În această calitate ele au drepturi și îndatoriri.

Raporturile dintre națiuni se bazează pe legi naturale, izvorite din drepturile naturale ale omului și pe legi oficiale scrise, care sunt cuprinse în ceea ce noi numim dreptul internațional.

Dreptul natural al omului este o lege firească, naturală. Dreptul de a-și asigura o viață materială, a-și desvolta inteligența, a adora pe Dumnezeu etc. sunt inerente naturei omenești și egale pentru toți oamenii. Acest drept trebuie să fie respectat de orice națiune, deși nu este oficial recunoscut prin tratate.

Există și un drept pozitiv al oamenilor sau al națiunii venit prin situație, funcțiuni etc., care poate fi consacrat prin tratatele dintre națiuni.

Ca și indivizii ce compun o națiune și națiunea are deci dreptul la: existență, integritate, libertate, onoare, libertatea conștiinței (în înțelesul că o națiune nu trebuie să se amestece în afacerile interne ale altei națiuni), proprietate (orice distrugere sau devastare fiind considerată ca banditism) etc.

Cum poate o națiune să-și apere aceste drepturi? Mijlocul cel mai vechiu și cel mai des întrebuințat este războiul.

Cu toate că în secolul XVII apare dreptul internațional al renumiților filosofi Grotius și Puffendorf; cu toate că în secolul XVIII și mai ales în acel al XIX (după marele războaie ale revoluției franceze), începe o punere în practică a ideilor teoretice internaționale prin: crearea tra-

tatelor de arbitraj, a congreselor de pace, a studiilor de dezarmare etc. și cu toate că în secolul XX se crează, după marele războiu o ligă a națiunilor cu scopul armonizării intereselor diferitelor națiuni spre o pace durabilă, totuși, noi vedem astăzi că tot războiul este acel ce hotărăște în apărarea drepturilor.

Negreșit că opinia publică este în mare parte ostilă războiului.

Această opinie publică clasează războaiele în :

a) războaie defensive adică de apărare și pe care le consideră legitime, deoarece orice națiune atacată se găsește în legitimă apărare ;

b) războaie de intervenție, considerate ca legitime numai atunci când un popor tare, dă ajutorul desinteresat altui popor care deși este mai slab a fost atacat și

c) războaie ofensive sau de cuceriri care au fost și sunt considerate ca nelegale.

Dreptul de apărare al unei națiuni se legitimează deci prin aceea că viața unui stat fiind considerată ca și aceea a unui om și acest din urmă putând ucide în caz de apărare naturală și statul sau națiunea poate duce războiul pentru conservarea sa proprie.

După cum în o apărare naturală omul își spune: am dreptul de a ucide pentru că vieța pe care mi-o atacă îmi aparține și națiunea în caz când este atacată, este îndreptățită să-și apere vieța care-i aparține.

Intre oameni însă dreptul de apărare naturală este bine diferențiat de necesitatea de a ataca.

Pentru orice atac cetățeanul este obligat să recurgă la judecată și numai atunci își poate exercita dreptul unei apărări (prin ucidere), când ar fi fost distrus și deci în imposibilitate să mai apeleze la legile de apărare ale țării.

Intre națiuni dreptul de apărare naturală se confundă uneori cu necesitatea de a ataca. Aceasta se poate vedea mai lesne atunci când un popor ajunge prin o pace îndelungată, în timpul căreia se întrebuințează mijloace diavolești pentru distrugerea lui și deci când atacul este singura cale prin care se poate împiedeca această distrugere.

Trebue încă să deosebim acest caz de acel al unor popoare mai mici, care pot ataca tocmai de teama de a nu fi distruse.

Dreptul de războire între națiuni derivă deci din anumite necesități rigide.

Când la origina unui războiu stau principii arbitrare de: glorie, comoditate, interese econo-

mice, strategice etc., războiul nu poate fi considerat ca legitim, iar vărsările de sânge din partea provocatorilor pot fi considerate drept criminale.

Câteodată orgoliul și pasiunea unor conducători duc la războiu. Acest războiu odată câștigat face să crească reputația lor și a statului respectiv.

Nu este mai puțin adevărat că și reputația unor conducători pașnici, care respectă legalitatea și dreptatea dintre națiuni, pot să aducă mărirea creditului și a renumelui țărilor pe care le conduc.

Legalitatea, care este deci izvorul comun al tuturor virtuților sociale impune fiecărui popor: bunăvoință, compătimire (în calamități), protecție (în caz de slăbiciune), recunoștință (pentru serviciile aduse), sinceritate și fidelitate atât în raporturile reciproce cât și în convențiunile și tratatele cu alte națiuni.

Când este vorba de o bună armonie, poporul sau națiunea puternică nu trebuie să facă ca alte popoare să simtă greutatea orgoliului și superiorității sale. Cu cât este mai tare o națiune cu atâta trebuie să se arăte mai generoasă față de o altă națiune mai slabă, ba chiar de dragul unei bune concordii, națiunea puternică poate

sacrifica ceva din drepturile ce i se consideră dubioase.

Astăzi nu trebuie să se uite de nicio națiune oricât de mare și de puternică ar fi ea, că războiul prezentului diferă foarte mult de acel al trecutului.

Noi vedem cum în războiul actual luptele se duc: pe pământ, sub pământ, pe apă, sub apă, în aer și nu numai de armatele beligerante, dar de întregile națiuni care se războiesc. Suferințele sunt deci generale și ele provin nu numai de pe urma armelor perfecționate pentru distrugere — în special a gazelor, — dar și a boalelor, mizeriei fiziologice etc.

Războiul devine astăzi de o atrocitate extraordinară și fără nici un respect față de tot ceea ce aparține națiunii considerată ca inamică. El nu poate aduce decât oroare și oprobiul pentru națiunea provocatoare, căci el lasă sleite și retrogradate toate țările războite.

Totuși recunoaștem că o națiune este vinovată când nu se pregătește să apere ceea ce este un drept al său.

Trebuie să admirăm sub acest raport vigilența conducătorilor noștri în frunte cu iubitul nostru Suveran și să recunoaștem îndreptățite toate măsurile ce se iau pentru apărarea noastră,

Toată atenția trebuie îndreptată spre întărirea armatei și cu toate suferințele și ororile ce le aduce războiul, nu mă îndoiesc că națiunea noastră, dacă i s'ar impune, va ști pentru libertatea și drepturile sale să răspundă prompt și bine la datorie. Numai așa ne vom arăta vrednici de existența și de stima altor națiuni.

Cântec

de zile grele.

*Nori grei, vestitori de furtună,
Se târâe 'n zări depărtate..
Tunete în noapte detună
Și grije în inimi străbate:
Nu-i tunet din cer, dela Domnul,
Ce-ți lasă în liniște somnul,
Ci larma luptelor crunte
Pe mări și pe șesuri și 'n munte.*

*Noi, ca strămoșii, vrem pace
In Țară și 'n jur de hotare ;
Iubire în inimi ne zace,
Nu ură și patimi barbare.
Avem de lucrat o moșie,
Avem de 'ntărit o Domnie :
Cât ține străbunul pământ,
Leagăn de neam și dulce mormânt.*

*Jurământ ins'avem din vechime,
 Pe lege, pe cruce, pe steaguri;
 De moșie să nu s'apropie nime
 Cu gând rău, — dușmănoase șiraguri;
 Trezi să veghem, să stăm gata.
 Dușmanul să-și iee răsplata!
 Deci vatră și plug am lăsat,
 La paza țării am alergat!*

Ion Olariu

Armonia, ordinea din univers!

Era în anul 1900. În Spania se da prilejul cel mai bine venit să se studieze, într-o localitate (Elche), o eclipsă totală de soare.

A plecat la fața locului vestitul astronom francez *Camille Flammarion*, întovărășit de nevasta sa și de mâna sa dreaptă, Abatele Moreaux, amândoi astronomi cu renume. Doamna Flammarion a descris frumos această călătorie de studii, care n'a fost numai una de studii, ci totodată o cale triumfală pentru știință.

Spania întreagă i-a primit ca pe niște capete încoronate, dela cel de pe urmă țaran spaniol până la Regina Mamă și Regele Alfonso al XIII-lea, care pe atunci era încă copil. Pe la toate găurile,

pe unde treceau oaspeții iubiți, erau ridicate arcuri de triumf, cu ghirlande de flori și — lume, o lume, care voia să vadă, nu pe cutare atlet, care sdrelește fălcile oamenilor, ci pe oamenii de știință. Doamne și domnișoare, în minunate costume naționale spaniole, au oferit sute de buchete de flori doamnei și celor doi învățați.

Și cari au fost cuvintele de pe pantlicile buchetelor de flori? Doamna a copiat unele din inscripțiile oferite în orașele Villena și Elda: „Lui Flammarion, care ne face să cunoaștem universul și care ne ridică sufletele în filosofia infinitului (nemărginitului)”. „Nemurire poetului cerului!” „Ne faci să cunoaștem *armonia, ordinea universului!* Dăți osteneala să ne-o oferi și *pe pământ, o, scumpul nostru Flammarion!*”

Ce minunate inscripții! Ce minunate și potrivite de a fi răspândite și astăzi!

Femeile spaniole subliniau armonia, *ordinea din univers* și cereau ceva la fel în raporturile între oameni. Din instinct, admirând armonia din broderiile lor naționale, armonia artei lor țărănești, ordinea, simetria, până chiar și la cea de pe urmă frunză și floare — sufletul lor cerea armonia, ordinea, să stăpânească, spre binele propășirii și prindeau acest gând, când astronomul

vestit se îndrepta spre observatorul său, unde îi era dat să vadă un fenomen ceresc.

Același învățat se zice că ar fi fost odată, la o festivitate, în nemijlocita apropiere a unei doamne, care voia să știe de toate. „Spune-mi, maiestre“, să se fi îndreptat conmesseana vestitului astronom, „spune-mi, la balul „martienilor“ s'au apropiat de adevăr costumele celor ce jucau?“ (Se dăduse tocmai un bal și cei ce l-au aranjat au avut gândul să dea lozinca: „locuitorii de pe planeta Marte vor juca pe pământ!“) Flammarion să fi răspuns: „Nu știi, mult stimată doamnă!“ — „Spune-mi, maiestre“, să fi știricit din nou doamna, „ce ce află în dosul lunii?“ La ceea ce să fi răspuns Flammarion, strâns cu ușa: „Nu știi, stimată doamnă“. Și a mai pus întrebări curioase doamna și, la sfârșit, când s'a ales tot cu răspunsuri de: „Nu știi!“, să fi dat un mic țipet de supărare și să fi întrebat, așa, printre dinți: „dar, bine, dle Flammarion, atunci *de ce* ești savant (mare învățat)?“ Și el să fi răspuns: „Doamnă, sunt un „savant“, ca să constat, de foarte multe ori, *că nu știi*“.

Mo-des-ti-a adevăratului om de știință! Mo-des-ti-a unuia, care s'a îndeletnicit o viață întreagă cu știință! Mo-des-ti-a celui ce își pleacă

cu *smerenie* capul în fața armoniei, a *ordinei* ce o constată în univers!

N'ar fi cu cale ca *această* modestie și această ordine să fie cântărite mai mult în zilele noastre?

Sănătate!

1. Iată un cuvânt care se aude azi pretutindenea, în tot cuprinsul României. E lozincă vremilor nouă, a muncii, a iubirii frățești, a solidarității naționale, a străjeriei, a Frontului Renașterii naționale. E un cuvânt Regal azi, după ce a fost aproape două mii de ani formula cea mai întrebuintată de binețe: „Sănătate bună! Sănătate să dea Dumnezeu!”

E o lozincă și o urare în duhul tradiției, a datinei românești. O urare mai scurtă, mai militărească decât aceea ce a ieșit din obișnuința salutului românesc.

Nu se poate afla un cuvânt mai potrivit pentru România și poporul român, în dorința sincer exprimată pentru ziua de azi și ziua de mâine decât acest cuvânt: Sănătate!

Da! Sănătate! E dorința cea mai mare a muritorului de a se bucura, câte zile trăiește, de

sănătate. Ea e binele și bogăția cea mai mare a vieții. Fără sănătate trupească vieața este adeseori un chin și o povară. Ea nu poate fi cu nimic plătită și când o pierde omul și-ar da toată bogăția și cămașa de pe el, pentru a o păstra.

Dar nu vom vorbi, de data aceasta despre sănătatea trupului, al cărei preț e prea bine cunoscut tuturor, deși mulți până o au, nu o știu prețui. Ci *despre sănătatea minții și a inimii*, adică *despre sănătatea sufletească*. Și ea se cuprinde în lozinca ce răsună azi în țara întreagă: Sănătate!

2. Noi Românii așa ne știm și așa ne-am pomenit ca un popor sănătos la minte și la inimă. Ne-am și lăudat și ne lăudăm mereu cu această sănătate sufletească. Poporul român n'a săvârșit în întregul său trecut *fapte descreerate*, nu și-a primejduit țara cu fapte negândite și îndelung chibzuite, Nu și-a creat *el singur primejdii*, cari puteau pune în cumpănă viitorul neamului.

Am fost mereu, în cursul veacurilor, un popor *cuminte*, așezat, întemeiat pe gândire îndelungată și chibzuială, înainte de a săvârși fapta.

N'am făcut prostii cari să se spargă în capul nostru. Primejdiile nu ne-au venit dela noi, ci

din afară, dela cei ce ne dușmăneau, râvnindu-ne țara frumoasă și bogată ce ne-a dat-o Dumnezeu în pază și folosință, până facem umbră pământului.

Dar neamul nostru n'a fost sănătos numai la minte, ci și *la inimă, în simțire*. Noi n'am crezut niciodată „că-i tot aur ce lucește” și nu *ne-am înflăcărat repede pentru învățături, idei sau credințe străine*. N'am încercat marea cu degetul și *n'am crezut niciodată că un om, oricât ar fi de deosebit de alții, ar putea aduce raiul pe pământ*.

De aceea noi nu ne-am luat, ca alte neamuri, după legi și credințe nou scornite, rătăcite de creștinismul adevărat în care ne-am născut și am trăit noi. Am trăit cu turcii și nu ne-am turcit; am trăit cu ungurii și cu sașii și nu ne-am dat la legea calvină sau luterană; am trăit cu sectarii religioși, fugiți din Rusia și n'am prins rătăcirile lor. Inima poporului român a simțit sănătos și creștinește, după cum mintea noastră a judecat drept.

Noi am cunoscut primejdiile în care poate cădea credința unui om când se lasă dus de curente neînțelese, lipsite de limpezime. Nu ne-a plăcut să *învățăm și să săvârșim ceva la întu-*

nerec, ci numai la lumina zilei. Totdeauna ne-am ferit de omul care vorbește în șoapte și nu cutează să spună cu glas tare ce are pe suflet.

Invățăturile lipsite de limpezime nu ne-au ademenit. De aceea nici sectele religioase și sectarii n'au avut trecere la noi până bine de curând.

3. Până bine de curând, când se pare că s'a clătinat la unii români *sănătatea cea sufletească* și au început să prindă între ei nu numai sectele religioase, ci și cele politice. Adică acele cari urmăreau scopuri politice, de-a ajunge la conducerea țării.

Se știe cum își fac propağanda sectele religioase: pocăiții, mileniștii, bapțiștii și câtă puzderie mai sunt. Prinzând pe oameni câte unul. Il trag la o parte, în umbră și încep să-i bată capul că singur acolo-i mântuirea, că la ei se fac minuni și acum, că vine Duhul Sfânt peste ei, când sunt la adunare, cum s'a coborât în ziua de Rusalii peste Apostoli și bat cu zilele, lunile, anii capul, că dacă nu merge omul cu ei, nu crede ca ei, va fi pedepsit cât de curând, căci ei sunt „cei aleși” și sfârșitul lumii se apropie.

Prostii, se 'nțelege! Dar dacă te ții scai de om, dacă-l bați mereu la cap, dacă te ascunzi cu

el în taină, ca și când i-ai da un privilegiu numai lui, pentru a se mântui, dacă-i spui lucruri nelămurite, dar uneori plăcute ori înfricoșătoare, ușor poți duce în rătăcire pe cei mai slabi de minte.

Dar întocmai ca sectarii religioși lucrează *sectarii politici*; în umbră, cu șoapte la ureche, între patru ochi, cu învățături nelămurite, cu încredințarea că singur la ei e mântuirea neamului și a țării, cu batere la cap de zile și ani, până ce tulbură mințile și-i scrintesc pe oameni la cap.

Am avut și *noi pildă tristă în țară*, când oameni cari lucrau, învățau și îndemneau în taină, în organizații secrete de nu știau unele de altele, — *au putut să rătăcească mintea și inima sănătoasă a unor români până acolo încât au luat ca mijloc legiuit de luptă călcarea poruncii veșnice care spune: să nu ucizi.*

Și, într'o bună zi ne-am trezit că *copiii noștri* încep să ucidă, să descarce armele ucigătoare în frații lor, în români, spunând că aceia sunt dușmanii lor politici, cari nu-i lasă să mântue România și neamul românesc!

Sănătate?

Asta, vede și simte oricine că nu mai este sănătate, ci *nebunie curată*, erezie dela dreapta credință creștinească și românească.

În câteva rânduri această nebunire de răufăcători rătăciți, a adus jale și rușine grea peste țară. Ne-a pus în gura lumii ca pe un popor ticălos care în vremuri grele ca cele de azi poate da ucigași de frate.

Sănătate ?

Da ! Să fie sănătatea sufletească refăcută în toți fii țării. Când ne salutăm cu acest cuvânt să ne aducem aminte că am luat dovadă că în unele suflete este ceva putred și să stăruim pentru curățirea lor.

Părinții să îngrijească de sănătatea sufletească a copiilor. Să nu mai poată ieși din ei ucigași de frate. E criminal și monstruos și să întorc în morminte strămoșii înțelegând unde le-au ajuns nepoții și strănepoții.

Părinți, păziți-vă copiii ! Nu-i mai lăsați din mână ! Nu mai îngăduiți să meargă la adunări ascunse și oprite. Nu-i mai lăsați să-i înnebunească niște descreerați, fie că sunt nebuni religioși, sectari, fie că sunt nebuni politici.

Voi veți răspunde în primul rând de sănătatea lor sufletească în fața lui Dumnezeu.

I. AGÂRBICEANU.

Cântec

pentru Straja Țării.

Străjeri străvechi, de sfânt hotar,
 Ce flacări răscoleați din jar,
 Popor barbar când năvălea
 Să iea 'n copite țara mea:
 Dormiți în liniște de-acum,
 Căci Straja Țării e la drum!

In stoluri mici și'n stoluri mari
 Ne-a răscolit un Ghinărar,
 Crai tinăr prin văzduh purtat
 De 'ntreaga Țară așteptat —
 Porunci ce v'au făcut eroi
 El a sădit adânc în noi:

Să fim senini și trezi și tari
 Și muncitori și gospodari,
 Avutul Țării tot crescând
 In vremi de pace; apărând
 Moșia'n vreme de războiu,
 Până va sta sufletu'n noi.

Ura străjeri! Jurăm pe scut
 Pământul care ne-a născut
 Să fie 'ntreg și românesc!
 Conduș de neam împărătesc
 Al lui Carol viteaz popor,
 Să birue, nemuritor!

Ion Olariu

Muncă și gânduri.

Din cuprinsul bătrânului Măgureanu, doi s'au desprins, ca să îmbrace hainele țării și să se încingă cu cureaua purtătoare de baionetă pe șold. Unul, cel mai drag și cel întâi plecat a fost Ion, odrasla cea mare a familiei, care s'ar fi pregătit pentru la iarnă de însurat, dacă nu cădea soartea pe el, să fie între cei dela început concentrați. Celalalt e Ghiță, ginerele familiei Măgureanu, pe care tare e mândru, bătrânul tată-socru, pentru că ținu strana în Dumineci și sărbători alături de încărunțitul cantor Ilie, despre al cărui glas duios a mers veste Cluj University Library Cluj

Lipsa celor doi dragi ai casei nu s'a prea simțit mult în ale gospodăriei, decât doar în sufletele celor două femei, mama și fata, cari oftau și se rugau pe tăcute pentru întoarcerea cât mai grabnică a lor.

În sat, veștile se alungau unele pe altele, cum se gonesc nourii în pragul furtunilor de vară. „Se face, nu se face rășboiu...” era întrebarea ce se desprindea de pe buze, din suflete, din priviri, celor rămași acasă.

În câte-o zi nădejtile de pace, deci de revenirea celor plecați, prindeau curaj, că numai

ce nu-i vedeai sosind în sat. În altă zi svonul lua alt drum, altă cotitură, așa că se uita de ceea ce-a fost ieri, ca și când nu s'ar fi pomenit. Ce era azi, nu mai era mâine și de ce se vorbea mâine, nu se mai știa nimica poimâne.

Măgureanu, care știu cum să-și aranjeze zilele bătrânețelor, ca să le poată trăi mai liniștit, văzând, că nu-i glumă cu concentrările, puse odihna la o parte și suflecându-și mânecile începu a se încuraja singur:

— „Doamne ferește de mai rău!”

— „Și ce vrei să' faci, bătrânule?”, îl întrebă, Saveta, nevastă-sa.

— „Ce să vreau?... Ce trebuie să vrea tot omul, când nu-i încătrău”.

Și cu vorba asta, Măgureanu, schimbă toiașul odihnei de până aci, cu furca de fier, coar-nele plugului, codoriștea biciului, cu restelele jugului.

Mergea greu la început, în silă și anevoios. Fără prea mult spor în urma lui. Gemea și ofta bătrânul des și prelung, ca omul ieșit din ogașa obișnuinții de toate zilele. Dar vorba și faptul era, carul și plugul Măgureanului nu rugineau sub șopron, nici ogoarele nu-i erau nelucrate, fânațele necosite, otava nestrânsă la sorocul ei.

Nu cu inimă ușoară s'a apucat Măgureanu de această corvoadă a vieții, dar o face fără înjurături, fără blesteme, fără scrâșniri din bieteale rămășițe de măsele, ce mai are în gură. Muncеște știind, că lucră pentru ai săi, pentru cei cari sunt ai lui și adună pentru el și pentru cei dragi ai casei. Măgureanu a fost întotdeauna omul, care a mers numai pe-o cărare, cărarea înțelegerii lucrurilor. Dela această înțelegere nu l'a putut abate nicio sminteală.

— „Măi, oameni buni“, spunea el adeseori, „de-i pace, puteți trăi ca 'n zile de pace: mai trântiți la umbră, mai cu coatele pe masă, mai cu babele 'n povești, mai lăsați pe tânjeală. Da 'n vreme de războiu și izbeliște 'n țară, când strigă lumea 'n gura mare după ajutor, nu fiți surzi, nici nătăfleți. Atunci fiecare cap de om, să facă din unul, doi, să se rupă 'n trei, să sfarme piatra 'n patru, ca după munca unuia să trăiască cinci“.

Și îndemnurile bătrânului Măgureanu, fiind urmate de fapte, nu rămâneau vorbe 'n vânt. Ele se prindeau de oameni și înmuguriau, cum se prinde și înmugurește surceaua de salcă, implântată primăvara în pământ.

De când cu concentrările ăstea, vestiitoare de războiu, toți bătrânii din ulița lui Măgureanu

au ieșit din scrocioburile bătrânețelor, ca boureii după o ploaie caldă de vară. Au prins din nou vieța de coarne, cum spune Hârbu, vecin bun cu Măgureanu.

Hârbu nu s'a prea luptat mult cu cârțile vieții ăsteia. A petrecut mai mult după oi, lenevind în urma lor, alături de dulăii mițoși. Abia acuma a ajuns să-și pună osul, cum se zice în partea locului. Fire glumeață, încearcă să-și râdă în sân de Măgureanu.

— „Par' că-ți cam tremură biciu 'n mână vecine?”

— „Mi-o tremura, tremura, vecine, dar tot mai bine este să tremure biciul în mână, decât foamea 'n burtă”.

Cu vorba asta îl arde rău pe Hârbu, care mai mult a lenevit decât a muncit în vieță.

Concentrările au scos la iveală pe mulți bătrâni uitați ai satului, iar pe copilandrii i-au crescut mari, așa dintr'odată, pe nesimțite. Să-i vezi cum se burică pe ciocurile opincuțelor, să poată ajunge la mânerul resteului. De multeori îi vezi burtiș pe grumazii boilor, apăsându-i în juguri.

Măgureanu, că despre dânsul era să fie vorba de-acu, pe lângă munca istovitoare, ce trebuie s'o facă acum, când nici n'ar fi visat-o, mai aveau

de luptat și cu bocetele Savetei și a fiică-sei, cari bocesc pe cei duși, ca pe unii înmormântați de curând.

— „Prea i-au dat lacrimile bietului băiat“, — se tânguie Saveta, — „când părintele, din ușa altarului, a îndemnat pe cei chemați, să se împace cu Dumnezeu, mărturisindu-se, înainte de plecare“.

Cu vorbele ăstea se scoală și se culcă, mama lui Ion, tovarășa de viață a Măgureanului. Numai cu ochii în lacrimi, îl vede și acum prin sita închipuirii, cum l'a văzut în Dumineca despărțirii, stând blând în fața altarului.

— „S'o fi gândit la Măriuța“, — dă s'o îmbărbăteze Măgureanu. „Știi cât se au de dragi“.

Pe Saveta Măgureanului însă n'o poate împăca vorbele. Ea ține morțiș la ce-i spune inima ei de mamă, că cu Ion nu va fi a bună. Prea l-au pătruns vorbele părintelui: „înainte de-a pleca și a vă despărți de familiile voastre, împăcați-vă cu Dumnezeu, dragii mei“. Iar pe când Măgureanu, bătrânul, se rupe 'n două, ca să țină locul alor două brațe puternice, ce lipsesc din cuprinsul gospodăriei lui și Saveta se frânge 'n două părți, una lăsată necazurilor de acasă, cu alta urmărind pe Ion, pas cu pas, ca pe-un copil care începe a se mișca pe picioarele lui.

Numai Măriuța plină de nădejde, se pregătește de ziua fericită când va fi mireasa lui Ion, după care va urma culmea fericirii: nunta lor. Pentru Măriuța acea zi e atât de sigură, cât de sigur e răsăritul soarelui în fiecare dimineață.

În vremea acestor frământări, cine știe, Ion la ce se gândește!?

PETREA DASCĂLUL.

Pe rând..

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Să-i vie rândul, ca la moară,
 La fiecare — așteptați!
 Nu vorbe crude, să te doară,
 Cî'n cântece, încolonați,
 Acum vii tu, acum vii tu —
 Așa și lumea se făcu.*

*Vă bucurați cu toți de soare,
 De lună, stele, de pe cer
 Și tresăriți, să vă' nfioare,
 Când taie brazde plug de fier —
 Grase fășii, negre fășii —
 Și astea-s calde bucurii:*

*Tu, cel ce scoți din măruntaie,
De prin pământ aur și-argint —
Prețioase-s și de fân o claie,
Din fund de ape-un mărgărint!
Dar prețul omul lor li-l dă
Și-a proslăvi se' ncumetă.*

*De proslăvirea îi lipsește,
De-aleargă numai după preț,
Ce greu se descotorosește
De patimi, plinul de dispreț!
Pe rând, cu toții, tot pe rând,
Cu capul sus, voioși, cântând!...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Obiceiuri dela țară.

Nunta în comuna Luduș.

De profesor I. STANCIU (Sibiu).*)

Fiindcă pe timpul lucrului de câmp țăranul nostru nu are timp de pierdut, căsătoriile de regulă se încheie toamna sau în dulcele Crăciunului.

Înainte de actul cununiei părinții cu rudele mai apropiate, se întruniau în casele socrului mic,

*) A se vedea calendarul din anul trecut.

unde vorbeau despre zestrea mirelui și a miresei. Uneori, dintr'o nimica toată, se strica tocmeala și din acest motiv se împrăștiau. Dacă însă învoiala reușia, cei prezenți erau omeniți cu mâncare și băutură.

Azi se trec marginile acestui obicei modest. La tocmeală sunt aduși și lăutari și, în caz de reușită, petrecerea durează până a doua zi, ceea ce detrage mult din valoarea actului cununiei și a ospățului românesc.

După tocmeală, a doua sau a treia zi, mirii se duc la preotul pentru „vestiri” și de aci la primărie, să fie puși în „tablă” pentru zilele legale.

Apoi se încep pregătirile de nuntă și de o parte și de alta.

Mirele își caută prietenii, îi invită la nuntă și cu ei împreună face steagul de nuntă.

Mireasa își invită prietenele și le roagă să-i ajute la cusutul darurilor pentru mire, socri, cumnați și cumnate.

Sâmbătă, în preseara nunții, feciorii se adună la mire, iar fetele la mireasă. După o mică gustare și băutură, feciorii cu mirele pleacă la mireasă, iar la poarta mirelui strigă cu toții: „trăiască mirele și mireasa!”, de trei ori.

Ajunși la mireasă, sunt primiți cu multă bucurie, apoi ospătați cu verze și cu băutură. Fiind și lăutarul de față, se încinge și un joc-două, numit acesta „jocul verzelor”.

Ieșiți dela mireasă și la poarta acesteia se strigă de trei ori: „trăiască mirele și mireasa!”

A doua zi, dimineața, nunul merge la mire, iar nuna la mireasă. Și acolo și aci se adună feciorii și fetele, prieteni și rude, cei chemați la nuntă.

Inainte de plecare la biserică și după ce s'a gătit și mirele și mireasa, el este cântat de feciori, iar ea de fete. Atât feciorii la mire, cât și fetele la mireasă, se împart în două grupuri și așa cântă pe rând. (Notez că astăzi a dispărut acest obicei frumos și s'au uitat chiar și cântecele mirelui și ale miresei.)

Pentru ca să salvăm ce putem, reproduc aci „cântecul mirelui” :

*„Colo sus și mai în sus,
Sus, la vița vinului,
La umbra gutuiului —
Mire calu-și potcovește,
Cu potcoave de aur,
Cu cuie de sârmă 'ntoarsă.
Rabdă la calea colțoasă.*

*Nime 'n lume nu mi-l vede,
 Numai dragă mama lui.
 Capul în fereastră-'l punea
 Și din graiu așa grăia :
 — Ce gând, fico, ți-ai gândit,
 De calul l-ai potcovit?
 — Gând bun. maico, de 'nsurat,
 Dar mai bun de pricăjit.
 Mulți s'or dus și n'or adus,
 Noi ne-'om duce și-'om aduce,
 Mamă bună pruncilor
 Și stăpână slugilor,
 Doamnă bună curților.
 Câte stele sunt pe cer
 Nici una nu e ca luna,
 Că luna de luminoasă
 Ca mireasa de frumoasă,
 Mire, să te veselești,
 Nouă să ne mulțamești!*

Iată aci și „cântecul miresei“ :

— *Goghio, Goghilița noastră!
 Plânge Goghio și nu prea,
 Că nu știi cine te ia,
 Că de-ai ști cine te ia,
 Ai plânge, n'ai mai tăcea.*

Da' ia-ți, Goghio, ziua bună
 Dela tată, dela mamă,
 Dela frați, dela surori,
 Dela grădina cu flori.
 Dela fir de busuioc,
 Dela fir de tămâiță,
 Dela fete din uliță,
 Dela foaie de cicoare,
 Dela fete din șez'toare.
 Prin grădini, prin busuioace,
 Plimbă-mi-se două maice.
 Una râde, una plânge,
 Cea cari plânge așa zice:
 — De când tuca mi s'a dus,
 Apă rece n'am adus,
 Vasele nu le-am spălat,
 Prin casă n'am măturat,
 Nici pită n'am frământat.
 Cea cari râde așa zice:
 — De când fic'-am căpătat
 Vasele mi le-a spălat,
 Prin casă mi-a măturat,
 Apă rece mi-a adus
 Și pită mi-a frământat.
 Goghio, Goghița noastră!
 Tu te muți, Goghio, te muți,
 Peste munți, în alte curți,
 La părinți necunoscuți.

La cumnate ne 'ntrebate.
 La fântână subt făget,
 Unde curge apa 'ncet.
 Toți caii beau și mănâncă
 Numai calul mirelui,
 Nici nu bea, nici nu mănâncă.
 Făr' strănută să se ducă.
 Ori fânul îi rogozos,
 Ori mirele-i mănios,
 Ori apa e sălcioasă,
 Ori mireasa-i mănioasă.
 Goghio, Goghilița noastră!
 Da' mama ta te-a grijit
 Ca p'un vas de pe cuier,
 Dar soacră-ta te-a griji
 Ca mătușa după ușe,
 Ca vătraiul prin cenușe.
 Goghio, Goghilița noastră!
 N'am venit să te vedem,
 Am venit să te 'ntrebăm:
 Ce-ai făcut și ce-ai lucrat,
 De portul ți l-ai schimbat?
 Ți-ai dat portul feteresc
 Ți l-ai dat pe nevestesc,
 Dar portul cel feteresc
 De frumos nu-i mai frumos,
 Dar cade mai drăgăstos,

*Dar portul cel nevestesc,
De frumos e mai frumos,
Dar cade mai urâcios.
Goghio, să te veselești,
Nouă să ne mulțămesti!*

După terminarea acestor cântece, feciorii și fetele mirelui, doi câte doi și în frunte cu steagul, în urmă cu mirele și nunul, în mare alai, pleacă spre biserică, pentru actul cununiei. Tot așa purced și ai miresei. Mireasa în tot drumul e urmărită de o femeie, pentru de a o apăra de pumnii ce o așteaptă.

După actul cununiei, în aceeași ordine și cu același alai, ai mirelui merg la mire acasă, iar ai miresei la aceasta, unde îi așteaptă mesele întinse cu mâncări și băuturi.

După ce s'a terminat cu masa, la mireasă se face cinstirea miresei — iar ai mirelui se pregătesc să plece după mireasă. Uneori se duc cu carul cu boi, dar în cele mai multe cazuri pe jos, în rând, câte doi, în chiote și în „șipături”. Mai înainte era, după convoiu, pe lângă vornicul cu plosca și „arcașul”, care astăzi s'a uitat de tot.

„Arcașul” acesta de regulă era un om voinic, care își făcea din alun un arc mare, pe care îl lua pe după cap, când mergeau după mireasă.

Ajuns convoiul la poarta miresei, era întâmpinat de oaspeții veniți și de vornicul acesteia. Acum se încingea o întrecere de vorbe între cei doi vornici și păcăleala atârna numai de iscusința lor.

După ce mirele și ai săi intrau în casă, se așeza cu mireasa, cu nunul, cu nuna și cu oamenii săi la masă și erau ospătați până în spre seară, când se pregăteau de plecare, împreună cu mireasa. Aceasta trebuia să treacă de trei ori prin arcul, care apoi era încărcat cu un Țol, cu covoare și perini.

Mireasa era petrecută la mire de „huțe” — femei prietene sau rude și totodată bune de gură, având chemarea ca în tot drumul să țipe, bătând în palme sau în linguri de lemn.

La plecarea dela mireasă, mirele se mai întoarce din uliță, să primească dela soacra-mică colacul, legat pe la mijloc cu o cârpă nouă.

Mireasa e primită de soacra-mare cu pâine și sare și cu anumite vorbe de binevenire.

Se lua iar o masă, după care se făcea „cinstea mirelui”. Acum își dădea și mireasa cusăturile, făcute, pentru noile rude apropiate.

Banii strânși îi primea dela vornic mireasa, căreia acela îi dorea: „atunci să ți se gate banii din cârpă, când nu vor mai merge ludușenii pe calea Miercurei și nici atunci!”

Dădea vornicul să se înțeleagă prin asta multe procese ce le aveau ludușenii pe la judecătoria și pe la advocații din Miercurea.

Seara târziu veniau rudele miresei, adică „terfarii” și își petreceau împreună până a doua zi.

În ziua aceasta a doua nuntașii, mai ales feciorii, fetele și noii căsătoriți, mergeau, cu mare alai, la nași, unde erau omeniți și unde se juca, pentru bani, jocul miresii.

Seara se adunau cei chemați din nou, la socrul mare, dar acum se obișnuia să se ducă cu de-ale mâncării și beuturii.

Apoi o săptămână, în fiecare dimineață, ducea nevasta tină, nașilor o cană de apă rece, din izvorul cel mai bun al satului.

* * *

Acesta a fost ospățul în Luduș mai acum vreo 20 de ani. De atunci și acesta s'a schimbat așa de mult, încât abia mai poți recunoaște unele rămășițe. Ce păcat că nu putem opri dispariția acestor obiceiuri!

Cursurile și școlile țărănești ale „Astre” în anul 1938/1939.

Din referatul d-lui Dr. I. Stoichiția, fost inspector al Serviciului Social din Ținutul Mureș, la Congresul al V-lea al Școlilor Țărănești. (București, 7 Iunie 1939).

„Astra” este mândră și fericită că după o activitate neîntreruptă de aproape 80 de ani depusă în serviciul Neamului, își poate continua munca sa constructivă cu puteri reînnoite și în cadrul noilor orânduiri românești ca mandatară pentru Transilvania a Serviciului Social și mulțumește cu recunoștință Domnului Ministru *Gusti* pentru încrederea arătată prin încredințarea acestei însemnate misiuni culturale pe care vom căuta să o îndeplinim cu toată vrednicia.

Domnule Președinte și Onorat Congres, în realizarea ideologiei și a programului Serviciului Social pe care „Astra” și le-a însușit în întregime, unul dintre cele mai însemnate și mai puternice instrumente de acțiune este fără îndoială Școala Țărănească, experimentată și verificată pe teren, atât de „Astra”, cât și de Fundațiile Regale „*Principele Carol*” în numeroase județe și localități de pe cuprinsul întregii țări.

În Transilvania, primele încercări în acest domeniu s'au făcut încă din anul 1931 prin cursurile pentru țărani organizate din inițiativa d-lui Dr. *Ilea* în Maramureș și a d-lui Dr. *Bănuț* în județul Someș. La aceste cursuri agricole au participat în total 48 de țărani cursiști, urmărind cu un deosebit interes prelegerile ce li s'au ținut și căutând să pună în practică, în gospodăriile lor, cunoștințele căpătate. Animat de acest succes, Doctorul *Ilea* a perseverat în năzuințele sale și a reușit să înființeze în primăvara anului 1933 cea dintâi Școală Țărănească sistematică la Sighet, cu o durată de cinci săptămâni și având 24 elevi țărani, cu vârsta între 19 și 41 de ani, recrutați dintre cei mai de seamă gospodari din 10 comune rurale din apropierea Sighetului.

Rezultatele acestei Școli au fost mai presus de orice așteptări și au avut darul să determine un curent favorabil pentru noua instituție. Comitetul Central al „*Astrei*“, încă în ședința din 3 Dec. 1933, a luat hotărîrea să introducă sistemul Școlilor Țărănești și în alte județe din Ardeal, tinzând la generalizarea lor pe întreg cuprinsul Transilvaniei.

În urma îndemnului și al sprijinului dat de conducerea centrală a „*Astrei*“, în anul următor

1934/1935, au luat ființă în Ardeal 11 Școli Țărănești în 10 județe, având un total de 336 elevi țărani.

În anul 1935-1936, numărul Școlilor Țărănești pentru bărbați s'a ridicat la 21, cu 557 elevi, luând în același timp ființă și 4 Școli Țărănești pentru femei cu 58 eleve țărance. În total au funcționat în acest an 25 Școli Țărănești, cu 615 elevi și eleve din 17 județe ale Ardealului.

Interesul față de noua instituție fiind tot mai accentuat, în anul 1936/1937 numărul Școlilor Țărănești pentru bărbați s'a urcat la cifra de 23, având 816 elevi, iar pentru femei la cifra de 17 școli cu 404 eleve. În același timp au luat ființă și 2 școli complementare pentru meseriași, cu 50 elevi. Totalul elevilor în acest an a fost așa dar de 1307 pentru 42 Școli Țărănești din cuprinsul celor 21 județe din Transilvania.

Cu toate că, din lipsă de fonduri, „Astra“ a fost nevoită să reducă în mod simțitor micile subvenții pe care le acorda Școlilor Țărănești, interesul față de ele fiind în continuă creștere, în anul următor 1937/1938, numărul lor s'a urcat la 46, având un total de 1554 elevi și eleve. Din acestea, 24 Școli Țărănești au fost pentru bărbați, având 715 elevi; 15 școli pentru femei cu 280 eleve și 7 școli mixte cu 559 elevi și eleve.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Școala țărănească din Zlatna.

În anul în curs 1938/1939, cifra Școlilor Țărănești s'a urcat din nou, ajungând la 74, cu un total de 3611 elevi și eleve, recrutați din cuprinsul a 16 județe și funcționând cu o durată medie de 3—4 săptămâni.

Totalizând numărul Școlilor Țărănești care au funcționat sub egida și îndrumarea „Astrei” dela 1931 și până astăzi, avem următoarea situație :

140	Școli Țărănești pentru bărbați	cu 5594 elevi.
49	" " " " " "	femei cu 1016 eleve.
8	" " " " " "	mixte cu 597 elevi și eleve.
3	Școli pentru meseriași și muncitori	cu 122 elevi.

Au funcționat deci în decurs de 7 ani, în total, 200 școli cu 7465 elevi și eleve.

În afară de aceasta s'a mai organizat o serie întreagă de cursuri ambulante pentru țărani și țărance, la care a participat fie obștea întreagă a satului, fie numai o parte însemnată a ei, în 18 comune, ținându-se prelegeri teoretice și făcându-se demonstrațiuni practice pe teren, de două ori în săptămână, timp de 3—6 săptămâni.

Dacă analizăm activitatea Școlilor Țărănești ale „Astrei” din anul 1938/1939, vom constata următoarele :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

..... organizată de Desp. central județean din Oradea.

În 74 comune din cuprinsul a 16 județe au funcționat, în acest an, 59 Școli Țărănești pentru bărbați, cu un total de 3227 elevi țărani; 13 Școli Țărănești pentru femei, cu 274 eleve; o Școală mixtă, cu 38 elevi și eleve; o Școală pentru meseriași și muncitori, cu 72 elevi și 18 cursuri ambulante în tot atâtea comune rurale.

La Școlile Țărănești din anul 1938/1939 au ținut prelegeri 377 conferențieri, făcând 2929 lecții și ședințe de demonstrațiuni practice.

Din totalul școlilor pe 1937/1938, au funcționat cu internat 26, iar fără internat 48 școli.

Durata cursurilor la școlile cu internat a fost în medie de 3—4 săptămâni, iar a celor fără internat de 4—8 săptămâni.

Conducerea centrală a „Astrei” din Sibiu a împărțit în acest an Școlilor Țărănești subvenții între 5000—15.000 Lei pentru câte o școală, cheltuind în acest scop suma totală de 268.000 Lei. La această sumă se mai adaugă subvențiile primite în unele părți dela Camerele de Agricultură, Prefecturi de județe și Primării comunale, cheltuindu-se în medie pentru câte un elev cursist suma de 15—20 Lei pe zi. În această sumă intră întreaga întreținere a elevului, încălzitul și luminaatul localului, costul materialului didactic, precum

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Școala țărănească din Cetatea de Baltă, organizată de Desp. din Diciosânmărtin.

și micile daruri oferite elevilor cu ocaziunea încheierii cursurilor.

Materiile predate în școlile noastre țărănești au fost următoarele: agricultura, filotehnia, apicultura, zootehnia, viticultura, pomicultura, economia rurală, cooperația, contabilitatea, medicina veterinară, igiena umană, istoria, geografia, religia, dreptul, muzica, dansul, corurile și educația fizică. Cursurile au fost în parte teoretice și în parte demonstrațiuni practice pe teren.

Elevii țărani și țărance s'au purtat în majoritatea covârșitoare a cazurilor, ca elemente disciplinate și foarte dornice de învățătură, asimilându-și cu multă ușurință materiile ce li s'au predat.

Corpul didactic al școlilor s'a recrutat dintre ingineri agronomi, medici umani și veterinari, profesori secundari, învățători, preoți, pretori, notari, surori de ocrotire și alți intelectuali, funcționând în totalitatea cazurilor în mod onorific și achitându-se onorabil de însărcinările ce și-au luat.

Programa analitică a școlilor noastre țărănești s'a întocmit în cele mai multe cazuri potrivit nevoilor locale și adeseori după indicațiile date chiar de către cursiști.

Ținem să relevăm în mod special două tipuri de Școli Țărănești dintre cele care au funcționat

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Elevii Școalei țărănești din Luduș (jud. Turda),
sfârșitul cursurilor.**

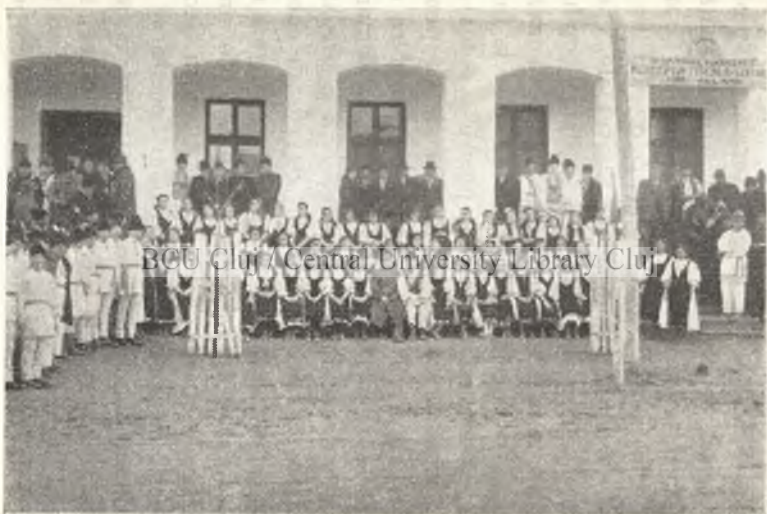

BCU Cluj / Central University Library Cluj

cu premiile primite la

în acest an și pe care le socotim că merită să fie menționate. Cea dintâi este Școala Țărănească permanentă care funcționează în Șimleul Silvaniei, la ferma pusă la dispoziția „Astrei”, cu o largă bunăvoință, de către Ministerul Agriculturii și unde au absolvit în acest an, până în prezent, două serii de cursiști de câte 18 și 29 elevi, urmând ca până la sfârșitul anului să termine cursurile încă alte două serii de elevi. Cursurile acestei școli sunt cât se poate de sistematice și de complete, fiind ținute după o programă analitică întocmită de factori competenți, iar cursurile fiind ținute de către un corp didactic permanent, specializat și rutinat. Durata cursurilor este de 2 luni, cursiștii având cea mai largă posibilitate de a se instrui în mod practic la ferma foarte bine înzestrată a școlii. Școala Țărănească dela Șimleul Silvaniei se poate numi cu drept cuvânt prima *Școală Superioară Țărănească permanentă din Ardeal*, formând tipul de școală care credem că trebuie generalizat. Ea merită să fie relevată și ca un exemplu de armonioasă și rodnică colaborare între o societate culturală și organele de Stat, reprezentate prin Ministerul Agriculturii și al Domeniilor.

Al doilea tip de Școală Țărănească, care trebuie relevat, este școala organizată în comuna Orlat

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Șoimanele la Școala țărănească din Ocland, — Odorhei, 1939.

din județul Sibiu, printr'o strânsă și foarte rodnică colaborare între „Astra” și organele Ministerului Sănătății. În această școală, adăpostită într'o „casă de ocrotire” a Ministerului Sănătății, au frecventat cursurile, în acest an, 18 țărance tinere din județul Sibiu, primind o educație cu deosebire din domeniul igienei individuale, igienei locuinței, igiena alimentației și îngrijirea copilului mic. S'a insistat în mod deosebit asupra învățământului practic în aceste domenii, elevele însușindu-și cunoștințe frumoase pentru a putea deveni gospodine de seamă și exemple vii pentru consătenele lor. Ne-au surprins cu deosebire cunoștințele asimilate în scurtă vreme în domeniul culturii zarzavatului și al conservării și pregătirii raționale și igienice a bucatelor. Rezultatele acestei școli, cu o durată de 4 săptămâni, au fost mai presus de așteptările noastre și de aceea propunem acest tip de școală ca tip standart pentru Școlile Țărănești de femei ale Serviciului Social.

Cursurile Școlilor Țărănești, ascultate cu mult interes și bunăvoință de țărani și țărance, s'au încheiat aproape în toate locurile printr'un mic festival dat de către cursiști, în prezența corpului didactic, a autorităților comunale și a publicului din comuna respectivă.

Manifestările Șoimilor la inaugurarea Casei Culturale din Mociu, jud. Cluj, 1939.

Rezultatele obținute prin Cursurile și Școlile Țărănești organizate de „Astra“, se pot rezuma în următoarele concretizări :

a) O conștiință ridicată, o ținută mai demnă, mai sigură și mai mândră a absolvenților, cu deosebire a celor care se reîntorceau în sate, unde locuiesc împreună cu populație minoritară !

b) În regiunile secuizate s'a constatat o re-deșteptare a conștiinții naționale adormite, o re-înviere a dragostei față de limba strămoșească și un interes deosebit, renăscut, față de portul național, părăsit în urma maghiarizării ;

c) În cele mai multe cazuri, absolvenții Școlilor Țărănești reîntorși la vatră, au introdus metode noi în gospodăria lor, căutând să o facă mai frumoasă și mai rentabilă, punând în practică cunoștințele căpătate în Școala Țărănească și îndemnând și pe alții să urmeze această pildă ;

d) Cei mai mulți dintre absolvenții cursurilor Școlilor Țărănești au devenit cei mai fervenți aderenți și propagandiști ai „Astrei“, luând inițiative pentru organizarea de Cercuri și Cămine Culturale și pentru realizări colective, relevându-se ca elemente dinamice de conducere în obștea în care trăiesc ;

e) Un alt rezultat care trebuie subliniat este că prin contactul avut în școală cu intelectualii conferențieri, s'a început a reface încrederea țăranilor în pătura conducătoare. Incepe a se reface tradiționala solidaritate între țărănimea și intelectualitatea Ardealului, solidaritate care odinioară a format cheagul puterii noastre de rezistență față de asuprairea străină și care este și trebuie să fie și în viitor cea mai solidă garanție a unității noastre naționale.

În general, prin Școlile Țărănești se reușește în mod fericit a se forma cu încetul tipul țăranului român luminat, conștiu și demn, vrednic și capabil de a-și cuceri în liberă concurență, prin muncă constructivă, situația pe care o merită în noul Stat român, ca element preponderent și hotărâtor, nu numai din punct de vedere numeric, ci și din punct de vedere biologic. Prin Școlile Țărănești se pregătesc realii conducători ai vieții satului și prin ei se va transforma structura acestei celule sociale.

Sănătate!

Familia este nucleul unei societăți.

*Mai minunat exprimă gândul acesta
un cântec popular din Elveția.*

*Prin munți poposit-am odată și eu,
La dragi păsărele privit-am mirat —
Cum cântă, cum sar, sburdalnici mereu,
Cuișoru' 'mpreună cum e 'nciocălat...*

*De-albine eu dat-am, grădina căutând,
Privit-am la ele, cum mormăie'n cor —
Și'n zumzet lucrat-au și-apoi, în curând,
Văzut-am răsplata : dulci fagurii lor.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Pe luncă plimbatu-m'am eu mai apoi,
Privit-am la fluturi, zglobii, drăgăstoși —
Sorbit-au din flori, sburat-au în roi —
Ce bine-au făcut-o, ei, veseli, lucioși!*

*...Și iată, s'apropie de mine Ionel —
Și 'ntreaga făptura-mi, o, veselă ce-i!
Arătu-i, de râdem — și eu, da' și el! —
Și-așa o s'o facem și noi, ca și ei!*

Beție.

Stă pe prispă și-i bătrân, bătrân,
 Clătinându-și capul — pironiți rămân
 Mai apoi vii ochii, 'n pomi; iacă, — a dat
 Verdele 'n dumbravă, s'a 'mpiciorogat,
 Cintițele cântă, chiar și-un pitpalac,
 Pitpidicu'-i spune: i-am dat iernii de hac!
 Zumzet de albine —
 Cerul ce senin e!
 Pe la pălărie
 Vântuleț adie. —
 Albe fire mângăie;
 Nimeni nu se tânguie...
 — „Tată-moșule, — ai beut?“
 Nepoțeei-l întrebară.
 — „N'am ulcica ai de lut!
 Vin n'oi bea într'astă — sară!
 Am sorbit din primăvară!“

H. P.-P.

Vorbe înțelepte.

Tinerețea-i o beție chiar și fără bețură.

(Goethe).

Știința omenească: nu poți scruta bolta înstelată cu ajutorul unui microscop. (A. Bonus).

„Ziua Mamei“.

Astăzi, când în toate bisericile a fost preamărită mama Impăratului Constantin, Sfânta Elena, în toată țara noastră se preamărește iubirea de mamă. Copiii din școli îi cântă laude; virtuțile ei sunt proslăvite; toți se închină dragostei ei jertfelnice și fiecare din noi, tineri și bătrâni, ne ducem cu gândul la măicuțele noastre și, cu lacrimi în ochi, ne amintim copilăria cea frumoasă, care nu se mai întoarce, dar rămâne ca o icoană făcătoare de minuni în inimile noastre, mângâindu-le și încălzindu-le, când ne copleșesc neazurile vieții.

Mulți și multe dintre noi ne-am trăit anii neștiutoarei copilării într'una din căsuțele răsfirate pe plaiurile binecuvântate de Dumnezeu ale țării noastre. Și de aceea vrem să spunem astăzi un cuvânt de bunăvoie mamelor, care cu fuiorul la brâu, cu sapa în mână sau cu un dulce copilaș la sân, stau de strajă în miile de case țărănești, de unde s'au ridicat atâția fii vrednici ai țării.

Cât de minunat a zis poetul din Ardeal :

*Pe malul apei se 'mpletesc
Cărări ce duc la moară,
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine, într'o căscioară.*

*Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pocnind din vreme 'n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr'un gard.
Iar flacăra lor geme...*

Știm cum trăiește mama dela țară. Muncește de dimineața și până 'n seară. Ea e cea dintâi în picioare. Ea se duce cea din urmă la odihnă, noaptea, după ce a mai tors la lumina slabă și tremurătoare a vetrei. Orătaniile din ogradă își primesc hrana în zorii zilei, vaca e mulsă, casa dereticată. Copiii sunt puși la rânduială: cei cu școală pornesc spre învățătură; cei mici se joacă sub ochii mamei și, vai, Doamne, câte nenorociri se întâmplă atunci, când mama își uită de această îndatorire! Câți copii au fost călcați sau impunși de vite; câți copii, lăsați acasă și închiși, s'au apropiat de vatră, s'au jucat cu focul și au ars de vii, ca niște făclii! Ce durere pentru o mamă să-și piardă un copil pentru că nu s'a îngrijit să-l puie la adăpost și să aibă ochiul pe el, cât poate mai mult. Fiindcă, de bună seamă, că dacă Dumnezeu ne-a dat copii, apoi avem și sfânta îndatorire ca să-i îngrijim și să-i păstrăm în vicață, ca să crească și să fie de folos oștirii românești. Nu e iertat să spunem că „n'a avut zile”; să naștem cu atâtea dureri, pe care numai noi, femeile,

le cunoaştem, pentru ca, încă fragezi şi plăpânzi, să dăm ţărânei copilaşii scumpi.

De aceea noi, de aci, trimitem vorbă mamei lor, de pretutindeni, ca dintre toate datoriile lor, cea mai sfântă, s'o socotească pe aceea de a îngriji de sănătatea copiilor, pentru ca să ajungă mari, frumoşi, cu bune deprinderi şi cu dragoste de muncă, cinstiţi şi cu credinţă în Dumnezeu.

Aţi văzut vreodată cum se ofilesc florile, care cresc mai ferite, din cine ştie ce întâmplare şi nu le ajung razele binefăcătoare ale soarelui? Şi, oare, dacă lăşăm fânul neîntors, nu rămâne el jilav şi prinde miros şi nu mai e de niciun folos? Dar aşa noi îl tot întoarcem ca să-l pătrundă razele soarelui şi fânul îşi păstrează frăgezimea şi frumuseţea şi ne hrăneşte vitele iarna, când pământul e acoperit cu zăpadă şi iarba nu mai creşte. *Soarele e sănătatea şi bucuria trupului*; el mângâie obrajii copilaşilor şi îi rumeneşte. În raza lui şi animalele sburdă mai voioase. Căci soarele iuţeşte şi îmbogăţeşte sângele, iar doctorii spun că statul la soare vindecă multe şi grele boale.

Ca şi *soarele* pentru trup, aşa este *dragostea* pentru suflet. În casă trebuie să stăpânească dragostea şi bunînţelegere între părinţi. Deoarece

altfel cum pot crește copiii oameni de omenie, când ei văd pe părinții lor că se ceartă, ba, Doamne ferește, se și bat, ocărându-se cu vorbe grele și înjurând în auzul lor de lucrurile cele mai sfinte! Ce pildă este aceasta? Vai, ce roade amare dă o astfel de pildă! Copiii noștri sunt ca și florile ce le îngrijim și punem la soare; cresc, înfloresc și vor face mai târziu fapte bune și frumoase, numai dacă au crescut în lumina și căldura dragostei.

Căci dragostea *toată* e dela Dumnezeu.

Da, dar câte mame bătrâne își zic ca în cântecul de odinioară: „ce folos am de copii, că i-am crescut și m-am ostenit pentru ei, ca să am și eu sprijin la bătrânețe, și iacă acum sunt bătrână și neputincioasă; fiecare copil e la casa lui și-și vede de necazurile lui. Ba unii s'au dus la oraș și și-au făcut drum și-acum au uitat de bătrânețele și nevoile mele; și abia de mai îmi trimit un ajutor, dacă nu m'au și uitat de-a-binelea”.

Asta e o plângere dreaptă și eu o înțeleg, ca mamă. Dar ce vreți? *Asta e legea firii*. Nu vedeți păsărelele? Cât sunt de legate de cuib, atâta timp cât n'au aripi și nu pot sbura să-și caute hrana! Dar cum fac aripi, zboară departe și-și văd și ele de rostul vieții lor. Așa se întâmplă și

cu copiii noștri. Vieața ni-i ia, pentrucă și ei au, dela Dumnezeu, fiecare, chemarea și munca lui de făcut, așa că nu e drept ca noi să ne plângem de singurătate, ci să fim bucuroase că fiii și fetele noastre pot fi de folos, undeva, pentru țara și neamul nostru.

Că uită ei de mamele lor, asta nu o pot crede. Nu-și uită omul nicicând de măicuța dela sânul căreia a supt lapte...

Insă, cine știe? Câteodată poate fi și uitare sau instrăinare cu adevărat. Se întâmplă și asta uneori.

Dar atunci, cu drept cuvânt, să ne întrebăm: Oare părinții nu au o vină în această instrăinare? Cine știe?

Poate copilul, crescut și dus departe, își aduce cu drag aminte de căsuța pitulată printre pomi. Își aduce aminte cu drag de câinii din jurul casei, cu care se răsturna prin iarba înaltă; cu drag și-aduce aminte și de râșorul, în care se scâldea, dealurile și de pădurea, prin care hoinărea.

Dar își mai aduce aminte și de altceva. De o casă în care tata venea beat mai în fiecare zi de sărbătoare; în care mama, cu gura mare, pusă pe ceartă de dimineață și până seara, cu rețevii în mână, gata să lovească, nu avea niți-

când o vorbă bună sau de iertare pentru ștren-găriile copiilor. Și, atunci, cum vreți, ca odată creșcuți mari și duși departe, să nu ocolească și să nu mai dea pe la casa părintească!

Casa e joasă, ograda neîngrijită. Mama lui bătrână, umblă murdară și bodogănită de toate cele, certăreață și rea. În casă, când intră, îl ia de gât aerul prost. Geamurile sunt bătute în cuie, pe jos e pământ, pereții sunt nevăruiți... Dacă stă la masă, i se dă o mâncare proastă, cum nu mai e învățat să mânânce. Noaptea îl pune să se culce pe o laviță, cu pânzărie greu mirositoare și cu toți ai casei strânși într'o odaie, clăie peste grămadă, ba și cu câțel și purcel, poate chiar o vițelușă sub pat. Atunci el ce poate face? Petrece o noapte chinuită și de nesomn și apoi pleacă, scârbit și înstrăinat. Și dus rămâne... nu se mai întoarce.

Iată ce vrea să vă învețe *Căminul Cultural*, dragi mame dela țară. Să știți să faceți din casele voastre un loc, în care copiii voștri să fie bucurși a trăi și a se și întoarce mai târziu, dacă norocul vieții îi pricopsește. Să se întoarcă la voi, când veți fi bătrâne, să nu vă ocolească, să nu vă uite, să nu le fie rușine de voi. Să mai jertfească pentru satul în care a văzut lumina zilei... Pentru ca atunci, când se întoarce, găsește rându-

rile și dealurile, pădurile și florile, pe care bunul Dumnezeu le-a dăruit din belșug satelor noastre, dar găsește și o casă îngrijită și înfrumusețată de mâna destoinică și harnică a *mamei*.

SANDA MATEI.

Obiceiuri țărănești din Franța.*)

(Botezul. Secerișul în Gaseonia.)

Mai 'nainte de a se naște copilul caută părinții un naș și o nașă, fiindcă nașii, cari au ținut la botez copilul în brațe, promet prin aceasta că vor lua locul părinților, dacă ar fi să moară aceștia înainte de vreme. Și, fiindcă țărani de pe acolo se gândesc și la puțința ca copilul să-și piardă pe unul din nași — ce este mai firesc decât să se îngrijească de doi locțiitori de nași, de jumătate-nași? Așa se hotăresc la nașterea copilului cele două perechi de nași, din șirurile rudeniilor sau ale prietenilor.

Chiar și dacă trăiesc părinții până la adânci bătrânețe, cu copii lor, nașii sunt întrebați de sfat

*) După *Joseph de Pesquidoux*, dela Acad. Franceză,

la toate întâmplările mai însemnate din viață — la actele religioase, când e vorba să se aleagă o carieră, o meserie, când vreau să se căsătorească finii, când se hotăresc să se stabilească într'alt loc cu gospodăria.

La botez nu se duc la biserică decât femeile. Dintre bărbați numai cei doi nași; în fruntea convoiului calcă nașa, la dus și la întors, purtând copilul. A doua nașă duce cu ea o sticlă cu apă dela izvor și sare, cât iai în trei degete. Sarea au să i-o pună pe buzele copilului — cu apa au să spele, după ce copilul va fi uns cu mir, mâinile preotului și acelea ale nașilor, întinse pe deasupra — ca mâinile să fie curățate de orice murdărie, când vor ține copilul botezat, în brațe.

După formalitățile subscrierilor în registrele parohiale — pleacă toți cum au venit. Acasă întinde nașa cea dintâi copilul ca să-l sărute mama — copilul n'a fost îmbrățișat de nimeni înainte de a fi fost curățit prin botez — apoi e dus să se culce și se începe mâncarea celor mari, de botez. Toți își iau răgaz la mâncare și plesele sunt servite din plin. Când e să plece oaspeții e un obicei de care se țin: fiecare mănâncă o bucată de pâine, înmuiată în vin încălzit.

O bucată de pâine și o înghițitură de vin, spre norocul nou-născutului — un fel de cumi-

necătură pământeană. Apoi: „o înghițitură din vinul acesta, după ce s'a răcit, e purtată pe buze ca să fie voinic mai târziu băiatul, dacă e băiat, ca să fie vioaie și frumoasă fata, de e fetiță“.

Apoi urmează săriturile peste mătura din bucătărie, întinsă la înălțimea genunchilor, și pe deasupra oalei de vin cald. Femeile sar singure, toate. Iși ridică fustele și sar. Mătura va fi odată una din uneltele arme — în gospodărie — pentru fată; pe deasupra oalele de vin, fiindcă vinul risipește oboseala(?) brațelor bărbatului și tristețea din inimă. „Sar femeile ca nește capre“.

*

Iată și obiceiurile dela strănsul lânului, pe vremea coasei și secerișului, de pe vremea când încă nu se foloseau mașinile, aparatele perfecționate. Intr'unele locuri se mai țin obiceiurile acestea.

Pe vremea coasei. Cosașii sunt pe câmp înainte de răsăritul soarelui, de când se creapă de ziuă. În cămașe și în pantaloni, în picioare cu niște pantofi de lemn cu „nasul ridicat“, care dă iarba la oparte pe unde calcă. Pe la ceasurile zece iau cosașii pantofi de pânză. Coasa au bătut-o și ascuțit-o din preseară. Cosesc dela dreapta spre stânga. Tăietura de câte un metru. La prânz aduc femeile de mâncare: ciorbă, o coapsă de

oaie sau ouă (junere, păpară), un coș de cireșe și o damigeană de vin. Mănâncă cu toții sub stejarul luncii. Un ceas de odihnă apoi reîncepe munca până pe 'nserate.

A doua zi — toți ai casei în livadă — și oamenii și vitele. Strânsul fânului. Vitele se 'nfruptă din iarba cea nouă. Cosașii cântă lucrând :

Cântecul secerișului

(Cântec popular francez.)

*Ce e sdroaba — o știi prea bine
Și Marion a mea ca mine —
Dute, soare, — apune — odat',
Că de mult mi te-ai sculat!*

*Sui de când mișea de zi,
Grea-i unealta — și mai și
Grâul. Cât t-'ei învârti?'
Dute, soare minunat!*

*Nu ți-e greu de-atât umblat?
Praful nu te-a 'mpovărat?
De sete nu te-ai uscat?
Dute, soare minunat!*

*Jumătate-am secerat
Pânea, 'n asudori, nevoi —
Las' și rouă printre noi!
Dute, soare minunat!*

Un funcționăraș.

O întâmplare, povestită într'un calendar mai vechiu, dar care ar trebui să fie și într'o carte, nu numai într'un calendar, pe care — după un an — nu îl prea iai în seamă.

„Era dela societatea, care răspândea electricitatea în oraș, un funcționar mai modest, rău nutrit, în haine ponosite, cu fața păroasă, adeseori nerasă, aplecat puținel din șale, trăgându-și un picior în mers, cu mâni mari și crepate.

În fiecare lună venea omul să se uite la ceasornic și să însemne în foaia societății câtă putere electrică s'a trecut.

Tatăl din casă privea la funcționăraș cu neîncredere. „Omul ăsta parcă e în stare să-ți șterpească ceva“.

Și membrii familiei erau de aceeași părere: „Cu omul ăsta nu-i a buna“.

Sfârșea mama, cu vorba: „câte unul îți este nesuferit dela început“.

Câțiva ani a tot controlat funcționărașul ceasornicul, fără ca să lege vorba cu cei ce locuiau în odăi, până când odată...

Odată a avut Lizica, fetița, ziua numelui. Bucurie mare pe ea! Haine și ghetete nouă, daruri

din belșug și o cafea bună, cu cozonac cu multe stafide, după masă, cu sărbătorita în fruntea mesii. Tocmai trecea și funcționărașul prin coridor. L-a văzut Lizica, a sărit dela masă și, sprintenă ca o căprioară, s'a apropiat de el, luându-l de mână și trăgându-l înlăuntrul odăii: „Și dumneata și dumneata să iai astăzi cafeaua cu noi! Azi este ziua mea!”

Bietul om, palid la față, surâdea trist și nu se încumeta să se așeze lângă fetiță, neștiind dacă mai-vârstnicii conglăsuiesc cu fetița. Mama înțelese nedumerirea omului, — dete din cap, pof-tindu-l și ea la masă, fiindcă poftele Lizichii trebuiau îndeplinite, tocmai de ziua ei.

Și — în timp ce îi cădea așa de bine funcționărașului ceașca de cafea și cozonacul — se deslegară limbile și — să te-miri — de ce le-a fost dat urechilor să auză: acasă îl aștepta pe funcționăraș o femeie lovită de dambla, un copil era într'un sanator, doi copilași, — dintre care unul era bolnăvior tocmai. Vieață amărită, de om năcăjit! De aici crețele de pe frunte, de aici tristețea din față și din colțul gurii!

Omul nu se tânguia, ci povestea în cuvinte simple năcazurile vieții sale.

...Și s'a spart ghița!

Funcționărașul nu mai era atât de de-ne-suferit ca alte dăți — îi cunoșteau pricina amărăciunii.

O bucată sdravănă de cozonac a dat mama Lizichii pentru familia bolnavă. Lizica și frățiorul au făcut cunoștință cu copiii funcționărașului, mama a vizitat pe bolnavă.

De atunci s'a născut o prietenie între cele două familii...

Cantonierul.

Drumul, care trecea peste calea ferată, era închis. Trei domni așteptau să treacă trenul. Veni și trenul, dar bariera nu se ridică. Era ceva de reparat.

Așteaptă domnii să se ridice bariera și, scoși din sărite dela o vreme, văd pe cantonier în fața cantonului și unul din ei îi strigă :

„Dar dumneata nu poți să ne-o spui? Porți oamenii de nas?!”

Funcționarul căii ferate, obișnuit să vadă lume așteptând, dă din umeri și răspunde, și el întăritat: „Da' dumneavoastă nu puteți ceti ce-i scris colea pe tablă — la începutul drumului?”

Vorba — vorbă aduce.

— „Ne ții de proști? Ian fii bun și-ți fă datoria, altfel ai cu noi de lucru!” amenință unul. „Te plătim noi — ai înțeles? O să facem arătare! Așa să știi!”

— „Faceți!”, mormăie cantonierul, înciudat.

— „*Dumneata* ești pe seama publicului aici, și nu noi pentru *dumneata*!”

...Și pleacă toți trei, ocărind mai departe.

După câțeva vreme se apropie de barieră o păreche, bărbat și nevestă. Așteaptă. Nimic. Funcționarul-cantonier știe că de astă-dată ar trebui să facă atenți pe cei ce așteaptă, dar mocoșește la ceva, fără ca să-l încreșteze.

Domnul pricepe, în slârșit, că așteptarea e zadarnică pentru multă vreme. Râde tăios, privind la cantonier: „Așa? Abea acum aflăm că drumul ăsta nu-i drum!” Cantonierul — pe jumătate înciudat, pe jumătate cu musca pe căciulă — tace mai departe. Domnul adaogă vorbelor de mai 'nainte: „...dar nu vrei să ne împărtășești taina! Vrei să ai societate — nu-i așa? Nu ți-o poate lua nimeni în nume de rău!”

Cantonierul e strâns cu ușa. Ce să răspundă? Perechea vrea să se întoarcă, când spune doamna: „Dar ce *frumusețe de flori* ai în grădină! Can-

tonierii ăștia — sunt toți *mari* artiști într'ale grădinăritului!"

Gata! Legătura e stabilită!

Cantonierul se apropie și-i poștește, într'un ton plin de curtenie, să aibă bunătate și să-i vadă grădina. Ii pare rău că nu le-a împărțășit mai de vreme cumcă este închisă calea. Aleargă și taie doamnei un buchet, de-a mai mare dragul. Roze minunate! Doamna i-a promis că o să-i aducă, în schimb, un pachet de tutun, când va mai trece pe la canton...

(Prelucrarea dintr'un calendar.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„*Hai! Hai!*“

Un amărit de om stetea odată

Cu capul în pământ, cu fruntea 'mbrobonată,

Pe ghizdurile de fântână și ofta.

Dospea la gânduri multe, gânduri grele, —

Nu te desbari ușor, cuprins de ele —

Și-un „Hai! Hai!“ din adâncuri suspina.

Și — ce să vezi? — țâșnit-a din fântână

O arătare, 'ntinse uscățiva-i mână

Spre cel în zbucium greu, cu: „M'ai chemat?“

— „Cum?“, tresări cel agrăit. — Iată-s: „Hai! Hai!“,

Durerea ta prin mine prins-a grai“,

Pe fruntea lată-apoi, blând, i-a suflat.

— „Nici tu nu vrei ca să mă lași în pace?”
 A fremătat cel strâns cu ușa. „Zace,”
 Șopti „Hai! Hai!”, „o mângăiere mare 'n mine —
 De n'ai avea cuvântu-mi de durere,
 Ar fi mai greu, de-aceea, vin', mă cere...”
 Și omul suspină: „Imi e mai bine!...”

De ce ar trebui să fie omul mai modest.

Dimensiunile universului.

(Dintr'o conferință ținută la „Radio” de prof. V. Vâlcovici.)

I. Cel mai ager ochiu omenesc nu poate distinge pe cer decât *ureo 6000 de stele*.

Azi numărul stelelor, prinse cu atari mijloace (lunete) se socotește cu *miliardele*.

Soarele se găsește la o mare distanță de pământ: la 150 milioane de km. Avionul nostru, cu 100 km pe oră, ar trebui să pună *170 de ani*, ca să ajungă la soare. Abia cincizeci de lumi la un loc ar da un volum cât al pământului, iar distanța dela pământ *la lună* oferă o călătorie numai de 5 luni cu avionul nostru.

Planeta Neptun, avionul nostru, cu 100 de km. pe oră, ar atinge-o *abia în 500 de ani*.

Raza de lumină se duce cu viteza de 300,000 km. pe secundă — în loc să facem distanța până la soare în 170 de ani cu avionul, o facem numai în 8 minute și câteva secunde: 8 min. și 16 sec.

Până la *Neptun* lumina pune 4 ore. Timpul cât pune această planetă pentru a ocoli odată soarele este *de 165 de ani pământești*. Steaua *Betelgiosa*, care strălucește pe umărul Orionului — se află la 1100 de ani-lumină, iar volumul îi este de *10 milioane de ori mai mare ca volumul soarelui*. Dacă ne-am închipui că steaua Betelgiosa este goală pe dinlăuntru și ne-am apuca să o umplem noi aruncând înlăuntru sfere, cât pământul și dacă presupunem că putem număra pământurile ca nucile, câte 200 pe minut, ne-ar trebui 200,000 de ani să tot numărăm până să umplem volumul Betelgiosei.

Numărul *stelelor* din *Calea Laptelui* se socotește cu *zecile de miliarde*. Ținând seama de corpurile stinse, s'a socotit că acest număr este de 100 de miliarde chiar. Toate stelele din Calea Laptelui formează la un loc o familie ce-

rească — după cum soarele împreună cu planetele formau o familie mai modestă. Noua familie, care cuprinde toate stelele strălucitoare de pe bolta cerească, se numește în știință *galaxie*.

II. In „memoriile“ sale scria astronomul vestit *Camille Flammarion*, (în 1911): „(*Le Verrier*) acest savant, acest geniu (director ilustru, astronom al Observatorului din Paris), care descoperise un astru dintr'o trăsătură de condei, fără instrumente, cu singura putere a calculului și care dase mai departe, cu o trăsătură de peană, *granițele sistemului lumii*, dela 2 miliarde și 800 de milioane la 4 miliarde și 400 milioane de km., acest om era pentru mine un îel de sănt, un locuitor al cerului. Abia că îndrăzneam să privesc la el...”

III. „*Astronomie!*“ Știința a științelor! Mă atragi, mă înspăimânți și te ador; deoarece tu desparți inima mea de lucrurile pământești, fiindcă mă atragi spre acele lumi necunoscute cari au smuls de pe buzele lui Newton acele cuvinte triumfale: „*Coeli enarrant gloriam Dei!* (Cerurile povestesc gloria lui Dumnezeu)“.

(De Blocqueville.)

Nu sunt minuni pe lume?

Cutare Nătăfleată dă, hotărit, din cap și spune ritos: Nu!

Ei, atunci ian să-i înșirăm câteva, numai câteva minuni și să-l întrebăm mai apoi: Astea nu sunt minuni?

Intr'un furnicar, spun învățații, sunt cam 60.000 de furnici. O furnică poate duce în spinare o greutate, care este de 3000 de ori mai mare decât ea. (Dacă ar fi în stare și omul să săvârșească așa ceva, ar trebui să poarte 'n cârcă două locomotive moderne.)

Vaporul rapid „Cap Polonio” are 20.000 PS. (iPS.=este mai mult decât puterea triplă a unui cal în vieță) și ajunge într'o oră iuțeala de 18 mii marine (1 mil marin=1852 metri), într'o secundă 9,3 metri.*)

Pământul se învârte în jurul soarelui într'o secundă cu o iuțeală de cam 30.000 metri — (de 1500 de ori mai repede decât un tren expres!)

O stea din „Ursa mare” aleargă cu o iuțeală de 10 ori mai mare ca iuțeala pământului, deci se învârte în fiecare secundă 300 Km.

*) Notițele sunt luate dintr'un calendar din 1928.

Pământului îi trebuie, la un diametru de 12.800 Km., 7 minute ca să se învârtă în jurul său, până când *rândunica* sboară 50 de m. într'o secundă, deci de 250 de ori mai mult decât lungimea trupului ei.

Față de un spic de secară — în ceea ce privește svelteța sa — dacă ar fi să se reclădească domul (Catedrala) din Colonia, cele două turnuri ar trebui să fie de 5280 de metri și tot n'ar întrece un spic cu 150 centimetri înălțime și 3 milimetri diametru la bază, fără ca să se rupă.

Intr'un milimetru de sânge sunt 5.000.000 de corpusculi roșii.

Cablul marin poate trimite dela un continent la celalalt, *într'un minut: 2000 de cuvinte.*

Un singur gram de *radu* răspândește în fiecare secundă 40.000.000 de atomi de heliu.

Coloarea roșie are 400 bilioane de oscilații.

Clădirea W (Woolworth) din New Jork are 51 de etaje și o înălțime de 250 de metri. Ocupați în serviciul clădirii sunt, zilnic, 10.000 de oameni.

Astea nu sunt minuni?

Pentru ce „revizionismul“ este o primejdie europeană?

După o statistică, de sigur întocmită după pofta celor dela cârmă, se aflau în fosta Ungarie, în 1910: 9.919.197 unguri și 11.687.290 români (2.949.632), slovaci, ruteni, germani, sârbo-croați, evrei, italieni, bulgari, țigani. Majoritatea țării *nu* era, deci, ungurească.

Ungurii, ca să-și țină și pe mai departe puterea, s'au făcut luntre și punte ca monarhia Habsburgilor, de care se legaseră cu „dualismul“, să nu dea drepturi în Austria popoarelor negermane, tot în majoritate față de națiunea cea dela cârmă, „Sforțarea centralistă urmată de monarhia Habsburgilor în sec. al XIX-lea se găsea în *contrazi-* cere cu *conștiința națională* din ce în ce mai trează a populațiilor alogene (de alt neam decât cei dela cârmă).“ (Paul Henry, în cartea sa: „*Pri-*ncipiul naționalităților...“) Publicistul englez W. Steed susține că ungușilor le revine vina dacă s'a deslănțuit furtuna, fiindcă cererile lor erau împotriva vremii.

Chiar *Mussolini* spunea că Monarhia (în special Austria) s'a ruinat „în urma silei, care ținea

mai departe sub un sceptru atâtea popoare *cucerite sau moștenite*".

(Francisc Iosif și-a înduplecat pe viitoarea nevastă, Elisabeta, să-l ia, arătându-i un album, în care se aflau popoarele monarhiei, înfățișate cu câte o pereche de țărani și întrebându-o: Vrei tu ca toate popoarele acestea să-ți aparție? — pe popoare însă *nu* le-a întreat.)

Descriind „Amurgul unei monarhii“ (A.-Ungaria) istoricul *Raymond Recouly* arată Ungaria astfel: „Mari proprietari rurali, stăpânii unei imense (uriaeșe) bogății, acești Tisza sunt reprezentanții calvinismului unguresc: *trufași, încăpăținați, increzuți, energici și cu caracter*”.

Trufia aceasta i-a dat de mal.

Profesorul, atașatul american la conferința de pace, *Robert L. Lord*, a declarat că a fost în Ungaria „*cel mai odios sistem de opresiune națională pe care îl cunoaște Europa modernă*”.

Un scriitor francez de seamă, *Enric Béraud*, vorbea în 1932 cu un ziarist ungar inflăcărat și-i răspundea cum se 'cuvine: „Duceți-vă și cereți lumii să confunde fosta Ungarie cu poporul maghiar! Înainte de 1914 erați un popor „stăpân”. *Mai mult* de zece milioane de români, de croați,

de moravi, de ruteni, de slovaci și de italieni trăiau sub dependența a zece milioane de maghiari..."

După cum ruga scriitorul *Maximilian Harden* pe o unguroaică înflăcărată, căreia-i arăta o hartă a Ungariei: „Arată-mi o Ungarie cum o dorești d-ta, fără de popoare nemaghiare nemulțumite!” Unguroaica să-i fi râs în nas și să-i fi răspuns cu cuvântul de ocară la adresa nemților „Boche”!

Episcopul sas, istoric de vază la sași, *Teutsch*, scria despre „*teoria plină de păcat*” („*Sündhafte Theorie*”) „că țara (ungurească) cu toți locuitorii ei aparține rasei maghiare”, care teorie i-a făcut pe unguri „*surzi față de orice dreptate*”.

Magnați feudali (singura țară din Europa în care s'a mai menținut la cârmă o clasă feudală) conduc și astăzi o țară, în care chiar țărănimea ungurească este nedreptățită, neavând pământ cum este în celelalte țări europene.

Din punctul de vedere al propășirii generale ar fi o pacoste, un regres, o înapoiere la o epocă, ce nu mai corespunde spiritului timpului.

Contemplarea cerului.

Intâia lecție dintr'o „Astronomie” popularizată, a astronomului *Camille Flammarion*.

Soarele vine să-și cufunde discul de purpură în Ocean. Uriașa mare se împodobește cu tonurile arzătoare ale astrului, resfrânte de cer și pare o oglindă de turchiză și smarald.*) Valurile se rostogolesc pline de aur și de argint și ajung să se spargă cu sgomot de țarmurile de pe acum întunecat, din pricina dispariției făcliei cerești.

Îți pare rău după astrul zilei, care își revărsa, până bine de curând, cu atâta generozitate razele-i vesele, în atâtea inimi îmbătate de veselie și de fericire... Visezi, contempli minunatul spectacol și reveria aceasta te face să uiți minutele cari zboară atât de repede. Dar, încet pe încetul, sporește întunecul și amurgul va face loc nopții.

Ochiul, chiar și cel mai distrat, care ia parte la apusul soarelui sub valuri, la orizontul îndepărtat al mării, nu poate rămâne indiferent la acest spectacol al naturii, în ceasul acesta, care te mișcă atâta.

*) Pietre-scurpe.

De pe acum limpezimea crai-noului, care pare o nacelă luminoasă atârnată în ceriuri, este destul de vie pentru ca să arunce în mare fluturași de argint mișcători și scânteietori. Incetișor scoboară și astrul de seară spre orizontul apusean. Privirile ne sunt atrase de o lume scânteietoare, care stăpânește — la rându-i — Apusul: este steaua Păstorului, este Venus cu raze translucide. Incet pe incetul, una câte una, apar stelele cele mai strălucitoare: iată-o pe Vega cea albă, a mării Lyre, arzătorul Arcturus, cele șapte stele ale Ursei-Mari și o întreagă populație stelară, care se aprinde ca niște ochi nenumărați, deschiși spre infinit. Gândului nostru i se destăinuie o lume nouă, lume, care ne poștește să sburăm în afunzimele-i misterioase.

O, Noapte, împetrișată de focuri fără de număr! n'ai scris tu, în litere înflăcărâte, cuvintele mării taine a universului? Contemplarea ta ne umple de mirare și ne farmecă. Cât de repede ștergi în noi părerile de rău ce ni le lăsa îndepărtarea iubitului nostru soare!... Câte frumuseți, câte bogății nu ne păstrezi pe seama inimelor noastre încântate! Ce suflet ar rămânea nepăsător la priveliștea ta și la limbajul tău!

Spre orice parte a cerului se ridică privirile noastre, minunățiile naturii se descoperă ochilor

noștri, cari se miră și ei... Acești ochi cerești par — și ei — că ne privesc și ne întreabă. Astfel au întrebat ei toate spiritele gânditoare omenești, de când există această umanitate pe lumea aceasta. Stelele acestea Homer (poetul grec) le-a văzut și le-a cântat! Ele au scripuit peste urmarea înceată a civilizațiilor, astăzi dispărute, dela Egiptul epocii piramidelor, dela Grecia de pe vremea războiului troian, dela Roma și Cartagena, dela Constantin și Carol cel Mare până la secolul nostru, al XX-lea. Generațiile s'au înmormântat cu pulberea templelor celor vechi, stelele însă sunt veșnic aici, simboluri ale eternității.

Tăcerea bolților cerești înstelate poate că ne înspăimântă și imensitatea lor pare că ne nimicește, dar gândul nostru, iscoditor, purtat de vis, sboară, cu lăcomie, spre regiunile cele mai îndepărtate a ceea ce este cu puțință de prins cu ochiul. Se așează gândul pe una sau pe alta din stele, ca fluturele pe floare. Caută steaua, care răspunde mai bine aspirațiilor sale și se stabilește astfel între stele și între noi un soi de comunicație pe care parcă natura întreață o protejează cu toate chemările ei tăcute. A dispărut simțământul nostru de singurătate. Simțim că — oricât am fi noi de atomi minusculi (pitici) — facem

parte din acest uriaș univers și acest limbaj tăcut al nopții înstelate este mai grăitor decât toate discursurile. Steaua aceasta ajunge o amică a noastră, careia ne împărtășim discret, adesea chiar și o sfetnică prețioasă, deoare cetoate gândurile, cari ni le aduce sunt curate și ridicată.

Există un poem (poezie) mai frumos decât cartea scrisă, cu litere de foc, în adâncul cerului nostru? Nu, nu se află unul mai ideal! Cu toate acestea, sentimentul poetic trezit în inimile noastre de frumusețea cerului, nu e voie să ne tulbure și să ne oprească de a studia realitatea. Aceasta nu este mai puțin minunată decât misterul de care am fost încântați.

Aici avem puțința de a întreba *câte* sunt ființele omenești, chiar și între acelea cari cugetă, cari își îndreaptă, câteodată, privirile spre cerul înstelat; câți bărbați și câte femei sunt pe lume cari, într'un mod sincer, cu o curiozitate neprefăcută, se interesează de aceste puncte scânteietoare, de acești astri la cari nu putem ajunge și câți doresc, într'adevăr, să facă o cunoștință mai strânsă cu ei?

*

* * *

Căutați, povestiți, informați-vă, în convorbirile dumneavoastră... Dumneavoastră, cari cetiți aceste

pagini, cari iubiți de pe acum cerul, cari il înțelegeți de pe acum, care vreți să vă dați seama de existența noastră în lumea aceasta, cari doriți să știți ceea ce este Pământul și ce este cerul — și veți ajunge a ști că *numărul curioșilor* de a cunoaște *adevărul este atât de mic*, încât nici nu îndrăznești să vorbești de el, atât este *de rușinos pentru rasa noastră, pretins inteligentă!* Și, cu toate acestea, ce plăceri oferă studiul universului spiritului nostru! Ce operă ar putea să vorbească mai bine inimilor și sufletelor noastre?!

Astronomia este știința cea mai curată. Este cea mai frumoasă și cea mai veche din toate, deoarece își trage obârșia din timpuri nehotărâte, din cea mai veche anticitate. Nu numai că are misiunea de a ne face să cunoaștem acești astri nenumărați, de care sunt iluminate nopțile noastre, dar — mulțămită ei — mai știm unde ne aflăm și ceea ce suntem. Fără de astronomie am trăi ca animalele, ca plantele, necunoscând nici chiar condițiile existenței noastre pământene. Fără de astronomie am fi încă și acum pătrunși de *greșala copilărească*, cea care reducea întreg universul la piticul nostru globuleț și care făcea din *umanitatea noastră ținta (supremă) a creației* și n'am avea nici o idee exactă despre uriașa realitate.

Astăzi (1903), mulțămită 'muncii intelectuale a atâtor secole, grație și geniilor imortali a învățaților, cari și-au consacrat vieața întru căutarea adevărului: a lui Copernic, Galileu, Kepler, Newton, vâlul neștiinții a căzut, lăsând să se întrevadă, ochiului orbit al gânditorului, minunile creațiunii, în adevărul lor minunat...

Dacă vă oferiți plăcerea de a ridica privirile dumneavoastră în întunerecul nopții, n'are să vă pară rău, după prea scurtele momente petrecute în contemplarea cerului.

Diamantele, turchizele, rubinele, smaragdele — toate pietrele prețioase cu care le place femeilor, în general, să se împodobescă — le regăsim mai curate, mai frumoase, mai splendide, atârinate în adâncul cerului! Vedem apropiindu-se de noi, în câmpurile telescopice, armate întregi de sori maiestoși și puternici, de a căror războinicie n'are să ne fie teamă. Și cometele vagabonde cu coamele lor nebune și stelele filante (căzătoare) și nebuloase, purtătoare de stele — nu sunt ele tablouri feerice? Ce sunt romanele noastre în comparație cu istoria naturii?

Ca să ne ridicăm spre infinit însemnează să ne curățim inima de toate osniciile lumii acesteia; înseamnă să vrei să ajungi mai bun și mai cuminte.

— Dar, mai întâi de toate, veți întreba dumneavoastră, *ce este Cerul?* Bolta aceasta ne impune. N'am îndrăzni niciodată să începem să o studiem.

Cerul, v'aș răspunde, nu este o boltă, ci este o imensitate fără de margini, de neînchipuit, care nu se poate scruta cu desăvârșire, care ne înconjoară din toate părțile și la sânul căreia înnoată globul nostru; *Cerul este tot ceea ce există*; este tot ceea ce vedem și chiar ceea ce nu vedem noi; Pământul pe care ne aflăm este acela care ne duce în sborul său repede; luna este care îi ține tovărășie și își revărsă lumina sa asupra nopților noastre tăcute; bunul său soare este acela căruia îi datorăm existența noastră; stelele sunt sori ai infinitului; în două cuvinte — este creațiunea întreagă.

Da, Pământul nostru este un astru al cerului; cerul este tărâmul său și soarele nostru, care strălucește deasupra capetelor noastre și fecundează anotimpurile noastre, este o stea, tot așa ca frumoasele puncte strălucitoare cari, scânteiază, sus, departe de tot și înfrumusețează cu dulcea lor strălucire calmul, liniștea nopților noastre. Cu toții suntem în cer, atât dumneavoastră,

cât și mine, doarece Pământul, în cursa sa prin spațiu, ne transportă cu sine la sânul infinitului.

În cer nu există nici sus, nici jos. Cuvintele acestea nu au ființă în limba cerească, deoarece nu au decât un înțeles relativ la suprafața planetei noastre. În realitate pentru locuitorii Pământului — jos, este interiorul, centrul globului pământesc, și sus este ceea ce se află deasupra capetelor noastre, tot ce e deasupra Pământului. Cerul este tot ce ne înconjoară din toate părțile, în infinit...

Pământul este ca semenii săi: Mercur, Venus, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, una din planetele marelui familii solare.

Soarele, tatăl ei, o proteje, îi conduce toate mișcărilor. Ea, ca o fiică recunoscătoare, îl ascultă orbește. Cu toții înnoată într'o perfectă armonie, pe oceanul cerurilor.

— Dar, mă veți mai întreba dumneavoastră, pe ce se razimă Pământul în navigația sa aeriană ?

— Pe nimic. — *Pământul* se întoarce în jurul soarelui, mic globuleț, relativ liber, izolat din toate părțile în spațiu; ca o *bășică de săpun*, suflată de un băiețuș vesel.

Deasupra ? — deasupra, din toate părțile. milioane de globuri, asemănătoare pământului,

grupate după familii, formează alte sisteme de lumi, cari își descriu cursul în jurul a numeroase și îndepărtate stele, cari populează infinitul, sori mai mult sau mai puțin la fel cu acela care ne luminează nouă și — în general — mai voluminoși decât el, cu toate că *soarele nostru este de un milion de ori mai mare decât planeta noastră.*

În antichitate, înainte de a fi cunoscut oamenii izolarea globului nostru pământean în spațiu în mișcările, cari îi schimbă locul neîncetat, își închipuiau oamenii că Pământul este jumătatea nemiscată inferioară a universului. Cerul era luat drept partea de sus. Cei vechi au dăruit lumii noastre proptele fantastice, cari se prelungeau — după ei — până în Iad. Ei nu puteau admite izolarea Pământului, deoarece aveau o idee greșită despre gravitație. Astăzi însă, știm într'un mod hotărît că Pământul *nu* se razimă pe nimic. Nenumăratele călătorii îndeplinite în jurul pământului, în toate direcțiile, au dat cea mai bună dovadă despre aceasta. Nu e sprijinit de nimic. Cum am scos la iveală adineaori, nu există nici sus, nici jos în univers. Ceea ce numim noi jos este centrul Pământului. Acesta, de altfel, se învârte în jurul său în decurs de 24 de ore. Noaptea nu este decât un fenomen parțial, datorit, hotărît,

mişcării rotaţiunii planetei — mişcare ce nu poate exista decât cu condiţia ca globul nostru să fie cu totul izolat în spaţiu.

Soarele, neputând lumina odată decât o parte a globului nostru, va-să-zică o emisferă, rezultă de aici că noaptea nu este altceva decât starea părţii neluminate. Pământul învârtindu-se în jurul său, toate părţile expuse succesiv (pe rând) soarelui au zi, câtă vreme părţile sale, aflătoare în opoziţia soarelui, în partea umbrei produse de Pământul însuşi, au noapte. Dar — fie miezul zilei, fie miezul nopţi. — stelele îşi ocupă întotdeauna locurile lor pe cer, chiar şi când, orbiţi de lumina arzătoare a astrului zilei, încetăm de a le vedea; şi, câtă vreme suntem cufundaţi în întunecimea nopţii — soarele continuă să îşi verse razele binefăcătoare asupra ţărilor întoarse spre partea sa.

Trecerea nopţii la zi este un fenomen propriu Pământului şi la care restul Pământului nu participă. Acelaş lucru se petrece cu fiecare lume iluminată de un soare şi provăzută cu o mişcare de rotaţie.

... Pământul nu este susţinut de nimica material. Ceea ce îl ţine în echilibru în golul eterat este o forţă imaterială, este gravitaţiunea. Soarele

il atrage și — dacă Pământul nu s'ar invârti — ar cădea pe el; dar, invârtindu-se în jurul său, cu o viteză de 107.000 Km. pe oră, produce o putere centrifugală — ca o piatră într'o praștie — tocmai egală și în sens contrar gravitației sale, spre astrul central, care îl ține mai departe la aceeași distanță mijlocie a soarelui.

Acest grup solar și planetar nu există singur în golul uriaș, care se întinde în jurul nostru, în-
definit. Cum am spus-o mai sus: toate stelele pe cari le admirăm pe bolta adâncă a cerului, spre cari ne ridicăm privirile și gândurile noastre în decursul ceasurilor plăcute ale nopții, sunt tot atâția sori, cari ard din propria lor lumină, capi de familie, mai mult sau mai puțin numeroase, cari se reînoiesc la toate distanțele, în infinit. Pe lângă toate aceste distanțe uriașe între sorii-stele, spațiul este atât de larg și numărul stelelor este așa de mare, încât — în urma unui efect de perspectivă, datorit, de sigur, depărtării — aparatele ne fac să credem că stelele se ating. Și ele parcă se ating, de fapt, în anumite viziuni telescopice și în anumite fotografii cerești.

*

* * *

Universul este infinit. Spațiul este fără de margini. Dacă, răpiți de dragostea noastră față

de cer, am avea fantezia și mai întâi de toate mijlocele de a întreprinde o călătorie, care ar avea ca țintă marginea cerurilor, am fi surprinși de sigur, ajungând la marginile Căii Lactee (Lap-telui) și văzând reînoindu-se, în fața ochilor noștri uimiți, spectacolul grandios și fenomenal al unui univers *nou*; și dacă noi, în cursa noastră nebună, am trece acest nou arhipel al lunii, pentru a ne avânta în căutarea barierei ceriurilor, am găsi mereu, etern, înaintea noastră, universuri succedând *altor* universuri. *In spațiul uriaș se rostogolesc milioane de sori.* Pretutindeni, din toate părțile, se înnoieste creațiunea, în variațiuni infinite.

După toată posibilitatea, viața universală s'a răspândit acolo, ca aici și a sămănat germenele unirii între aceste lumi îndepărtate, de care dăm cu socoteală că există în vecinătatea unor sori nenumărați, cari brăzdează eterul, deoarece totul ne probează pe pământ, că *vieața este scopul naturii.* Cămine arzătoare, izvoare neseceate de căldură și de viață, acești sori feluriți, multipli, colorați, își revarsă razele pe pământurile, cari le aparțin și pe cari le însămânțează.

Globul nostru nu este o excepție în univers. Este, după cum am văzut-o tocmai, un astru al cerului, nutrit, încălzit, luminat, cu viață dată dela soare, care, el însuși, nu este decât o ștea,,

Să ridicăm meditațiile noastre spre acest infinit! Să nu lăsăm să ne scape nici un prilej de a folosi cele mai bune ore ale noastre, acelea ale tăcerii și ale păcii nopților fermecătoare, ca să permitem spiritului nostru de a contempla, de a admira, de a silabisi cuvintele mării cărți a cerurilor. Să lăsăm inima noastră, liberă, în avântul ei, de a sbura, iute și fericită, spre acele regiuni, cari îi păstrează bucurii ce nu se pot povesti și să aducem un omagiu la întâia, la cea mai frumoasă din științe, Astronomiei, care răspândește în noi lumina adevărului.

Sufletele poetice sunt transportate de contemplarea cerului, cu gândul, în regiuni superioare, pe cari nu le atinge nici o altă meditație. Cine nu își aduce aminte de frumoasele versuri ale lui *Victor Hugo*, în *Orientalele* sale?... Ca titlu au versurile cuvântul *Extaz* și, de fapt, acesta este numele lor adevărat. Se pare că melodia completează încă și mai mult frumusețea lor atât de curată:

„*Eram singur lângă valuri, noaptea, plină — stup*
[de stele,
Nici un strop de nor pe ceriuri, marea fără de
[vântrele —

pe toate celelalte științe : că ajunge educatoarea noastră suverană, că *este farul filosofiei moderne.*

O, Noapte misterioasă, Noapte sublimă, Noapte infinită ! tu faci să dispară de dinaintea ochilor noștri vălul pe care îl desfășurase lumina zilei deasupra capetelor noastre ; tu dai cerului transparența sa și ne arăți realitatea minunată, *scriinul schinteiilor de diamante cerești, stelele nenumărate, cari se succed fără de sfârșit în spațiul ce nu se poate măsura. Fără de tine, noi n'am ști nimic. Fără de tine ochii noștri n'ar fi ghicit niciodată populația stelelor, spiritul nostru n'ar fi perceput armonia cerurilor și am fi rămas parașiții orbi și surzi ai unei lumi izolate de restul universului ! O, Noapte sfințită !* Dacă, pe de o parte, planezi, superioară zilei, din întreagă înălțimea Adevărului, deasupra iluziei, pe de altă parte reverseși din înălțimea urnelor tale nevăzute, pacea tăcută și liniștită, liniștea pătrunzătoare, în inimile noastre obosite câteodată de neliniștile vieții și tu ne faci să *uităm luptele, intrigile, minciunile, perfidiile, mizeriile ceasurilor de muncă, de activitate și de sgomot.* Tărâmul tău sunt repaosul și visurile. Te iubim din cauza acestui calm, pentru liniștea aceasta. Te iubim, fiindcă ești adevărată. Te iubim, fiindcă ne aduci în legătură cu cele-

lalte lumi, pentrucă ne faci să presimțim vieța universală și eternă, deoarece ne oferi speranța, pentrucă ne *proclami cetățeni ai cerului.*

Nevasta arhitectului.

Povestire

de scriitorul spaniol
ANTONIO de TRUEBA.
 (1821—1889)

Dacă ne-ar fi iertat să mai adăugăm la cele opt fericiri ale catehismului încă o a noua fericire, aș alege următoarea: fericirile sunt aceia, cari se căsătoresc cu o femeie deșteaptă, fiindcă a lor va fi fericirea casnică!

Și dacă ni s'ar da voie să ilustrăm diferitele fericiri cu întâmplări istorice, aș povesti la a noua fericire următoarele:

În mijlocul secolului al XIV-lea a ținut sub asediu Don Enrique de Trastamara orașul Toledo, care se apăra cu cerbicie și curaj, credincios regelui său de baștină.

De mai multeori trecuseră deja vitejii credincioși toledani peste minunatul pod dela San Martin,*) unul din cele mai strălucite și folositoare

*) Puerta Di San Martin, 1212, refăcut 1390.

odoare ale artei, în oraşul atât de bogat în monumente, s'au avântat în lagărul lui Don Enrique şi au prins teren în casele de ţară aflătoare acolo, — aducând astfel duşmanului pierderi simţitoare.

Ca să facă cu neputinţă repetarea unor astfel de atacuri, hotări Don Enrique să nimicească podul dela San-Martin.

Podul era, după cum am spus, o perlă preţioasă în cununa arhitectonică bogată a acestui oraş, al martirilor, al conciliilor bisericeşti şi al cavalerilor.

După cum se ştie, sunt vilele din Toledo, așa-numitele cigarrales, la a căror faimă au contribuit poezi de seamă, mari, ca Tirso de Molina, terenuri împrejmuite de tot cu ziduri, având înăuntru minunate case de vară, pentru petrecere, grădini şi cei mai frumoşi pomi roditori. Într'o noapte au fost doborâţi la pământ de soldaţii lui Don Enrique pomii aceştia cu crengile stufoase şi adunaţi grămadă pe podul dela San Martin.

Când se crepa de ziuă lumina o pălălaie grozavă de foc, grădinile pustiite, valurile râului Taio, ruinele palatului ultimului rege got Rodrigo şi turnul arab, care se oglindeşte încă şi astăzi în valurile curenului de apă. Pe podul dela San

Martin ardea un rug uriaş. Trosnetul marilor pietri pătrate, lucrate cu toate fineţele daltei, care a creiat minunăţiile Alhambrei, păru tânguirea dureroasă a artei strivite de barbarie.

Treziţi de larma aceasta prevestitoare de nenoroc, au alergat cetăţenii oraşului Toledo la faţa locului, ca să scape dela prăbuşirea ce ameninţa minunatul pod; durere, era prea târziu, deoarece o larmă ca de tunet, care-şi găsi un ecou sinistru în afunzişurile şi vâltorile râului Taio, le aduse la cunoştinţă că podul nu mai este în fiinţă.

Da, aşa era într'adevăr! Când apăru mai apoi soarele, ca să aurească cupolele vechiului oraş regal, se întoarseră fetele din Toledo cu vasele goale şi cu inimile cuprinse de revoltă, ele, cari voiseră să umple, jos, la râu, ulcioarele lor de băut, cu toartă, cu apă proaspătă şi limpede ca un cristal. Tulburi şi spumegoase ţâşneau valurile râului Taio şi smulgeau în vârtejurile lor sgomotoase ruinele de pod, încă fumegânde.

Indârjirea poporului n'a cunoscut margini. Podul dela San Martin a fost doară pentru locuitorii oraşului Toledo singura cale dreaptă, de legătură cu acele grădini de paradis, cu acele cigarrales, moştenite dela mauri dimpreună cu patima ce o nutrea acest popor ciudat pentru grădini şi pentru vile.

Curajul, care obosise la cei asediați, izbucni din nou, într'un foc de mânie, se schimbă rolurile, soldații năvăliră cu furie asupra lagărului lui Trastamara și bătură pe cei ce asediau, silindu-i să fugă, încât sângele acestora înroși, țâșnind ca din niște izvoare, cigarrarele.

II.

De atunci trecură mulți ani. Regi și arhiepiscopi făcură tot ce le sta în putință să ridice în locul podului nimicit un alt pod, care să i se asemene în frumusețe și trăinicie, dar destoinicia și perseverența celor mai de seamă arhitecți creștini și arabi se arătară neputincioase în a mulțumi dorința fierbinte a celor din Toledo. O piedecă ce nu se putea delătura era cursul repede al râului, care ducea cu sine schelele și pilaștrii, încă înainte de a fi început să boltească arcurile cele uriașe.

Don Pedro Treorio, unul din marii arhiepiscopi, căruia Toledo are să-i mulțumească aproape tot atât de mult ca regilor săi, a lăsat să se vestească în toate orașele Spaniei, atât în cele creștine, cât și în cele arabe, că apelează la toți arhitecții, cari ar fi în stare să ridice din nou podul dela San Martin.

Intr'o zi sosi in Toledo un bărbat cu nevestă-sa, niște oameni cu desăvârșire necunoscuți. Intrară prin Puerta (poarta) del Cambron, cercețară îndată ruinele porții dela San Martin și se mutară mai apoi într'o casă nelocuită din apropierea ruinelor. După câteva ceasuri văzură oamenii cum își îndreaptă necunoscutul pașii spre palatul arhiepiscopesc.

Arhiepiscopul își petrecea tocmai cu un mare număr de prelați, învățați și nobili, cari obișnuiau să-i țină societate, regulat, atrași de virtuțile și cunoștințele sale. Nu i-a fost mică bucuria când unul din servitorii săi i-a anunțat că se roagă să aibă voie a i se prezenta un arhitect sosit din ținuturi îndepărtate. Firește, a lăsat să-i fie adus înainte pe dată străinul.

Străinul se vedea cât de colo că este încă tânăr; cu toate acestea răsândirea adâncă și — poate — nenorociri suferite, îl făceau să apară aproape bătrân. Don Pedro răspunse salutului lui plin de bunăvoință și îl pofti, prietenos, să ia loc în fața sa.

— „Seniore”, zise străinul — „numele meu, care Vă va fi cu desăvârșire necunoscut, este Juan de Arevalo; sunt arhitect”.

— „Te-a atras, pe semne, chemarea mea, răspândită în întreagă Spania? Ne zace la inimă să găsim un arhitect, care să reconstruiască podul dela San] Martin, ce lega odinioară nobila noastră cetate cu țărmlurele de dincolo!“

— „Firește, am venit anume pentru aceasta, de departe, la Toledo“.

— „Vă sunt însă cunoscute și greutatele ce se opun reconstruirii podului?“

— „Le cunosc, seniore și cred că sunt în stare să le înving“.

— „Unde ați urmat cu învățatura?“

— „In Salamanca“

— „Și cari sunt clădirile, cari adevăresc destoinicia dumneavoastră?“

— „N'am puțința să înșir niciuna“.

Arhiepiscopul nu putu să-și rețină un gest de desamăgire și de neîncredere.

Străinul băgă de seamă aceasta și se grăbi să adauge: „Militar în tinerețele mele, am fost silit din pricina boalei, să mă las de meseria aceasta grea a armelor, M'am întors deci în Castilia, patria mea, și m'am apucat cu tot zelul de studiul arhitecturii, mai întâi în teorie, trecând mai apoi la praxă. Nu-i vorbă, există unele din podurile ridicate de mine, peste Tormes și peste

Duero, dar cinstea construirii o au alții, câtă vreme s'ar cuveni să fie a aceluia, care vă molestează cu prezența sa, prea înalte stăpâne“.

— „Nu te înțeleg!“

— „Am fost sărac și necunoscut; plecând în lume ca să câștig pâinea și cinstea, a trebuit să mă dau împăcat să las cinstea pe seama altora, iară eu să mă mulțănesc cu pâinea“.

— „Ne pare nespus de rău că n'aveți niciun mijloc de a ne încredința că nu vom fi desamăgiți, dăruindu-vă încrederea noastră“.

— „Știm unul și nădăjduim că acest mijloc vă va fi spre împăcare, prea înalte stăpâne“.

— „Și-acela ar fi — ?“

— „Vieața“.

— „Vorbiți mai respicat“.

— „Când vor dispărea schelele arcului celui de căpetenie la pod, va sta arhitectul, care l-a ridicat, pe piatra ultimă a arcului“.

— „Prea bine: condiția aceasta o primim!“

-- „Și am să mă țin de ea, seniore!“

Arhiepiscopul întinse arhitectului mâna și acesta se duse spre casă, vădit înveselit peste măsură.

Femeia, care venise cu Juan de Arevalo la Toledo, încă tânără și frumoasă, pe lângă toate

suferințele, cari ciuguliseră la farmecile ființei ei, aștepta pe Juan, plină de teamă, la fereastră și alergă, când îl văzu că se apropie, cuprinsă de frică. Dar arhitectul își îmbrățișă nevasta plin de fericire și strigă: „Cătălină, Cătălina mea! Intre monumentele, cari împodobesc orașul Toledo va fi unul care va da mai departe, urmașilor, numele lui Juan din Arevalo“.

III.

Dacă se apropiau acum cei din Toledo de stâncile prăpăstioase și de povârnișurile rezezi ale malului râului Taio, nu mai puteau spune: aici a fost odinioară podul dela San Martin — deoarece noul pod al sfântului Martin, deși nu era încă proptit și apărat de schele solide, totuși, se ridica de pe acum pe ruinele celui vechiu. Arhiepiscopul Don Pedro-Tenorio și împreună cu el locuitorii orașului Toledo, încărcară cu daruri bogate pe arhitectul, pe cât de fericit, pe atât de dibaci, căruia îi reușise încă de pe acum să încheie cele trei arcuri ale podului, pe lângă toate atacurile furioase ale torentului, în pofida îndrăznelii uriașea construcției.

Era în presara sărbătoarei sfântului Ildefonso, al patronului orașului, când împărtăși Juan din Arevalo arhiepiscopului că nu mai prisosește la

lesăvârșirea operei nimic altceva decât ca să se delătore schelele uriașe, construite din trunchiuri de brad, cari înconjuraseră proteguitoi până acum pilaștrii podului și arcurile sale. Mare a fost, atât bucuria arhiepiscopului, cât și aceea a poporului la auzul acestei vești. Nu-i vorbă, luarea schelelor, pe cari odihnea încă masa aceea gigantică de pietri cuadrate, era o probă foarte primejdioasă, dar liniștea, cu care aștepta măiestrul construcției această grozavă probă, cu toate că promisese să o ducă în îndeplinire stând la boltitura din mijloc a podului, a insuflat tuturora o încredere deplină.

Cu strigare publică și prin tras de clopote, a tuturor clopotelor din Toledo, a fost anunțat pe ziua următoare sfințirea solemnă și târnosirea podului.

Plini de fericire și atinși plăcut priveau cetățenii orașului Toledo, de pe înălțimile, cari stăpânesc văgăuna râului Taio, spre grădinile lor minunate, spre cigarrele lor, cari zăceau deja de atâția ani triste, stinghere, aproape părăsite cu desăvârșire și cari aveau să reînvie în ziua următoare la vieața lor de odinioară, la frumusețea lor de mai 'nainte.

Spre seară se urcă Juan de Arevalo pe schela arcului de mijloc, ca să mai ia ultimele dispoziții

pentru lucrul zilei de mâine. Fredona vesel un cântecel, așa, pentru sine — dar deodată amuți cântarea pe buzele sale și îi dispăru expresia veselă din față; se târi pe furiș spre căsuța sa.

Veselă și plină de dragoste-i veni înainte nevasta, Cătălina, dar fu cuprinsă de o paloare de moartă când privi în trăsăturile feții soțului ei. „O! Doamne!”, strigă ea, înspăimântată amar — „te-ai bolnăvit?”

— „Nu, Cătălino”, răspunse Juan și căută să-și ascundă spaima.

— „Nu căuta să-mi tăinuiești ceea ce îți des-tăinuiește fața!”

— „A fost prea rece seara și prea obositoare munca”.

— „Ei, atunci, vino; vino, lângă cuptor și căldura lui, cu mâncarea de seară, au să-ți redea sănătatea și veselia”.

— „A, veselia!”, suspină Juan cu durere adâncă, în timp ce se pregătea nevastă-sa să facă de cină la focul, care trebuia nutrit cu bucățele de piatră.

Juan încercă totul să-și innăbușe tristețea și nemulțumirea, dar toate fură în zadar. N'a putut lua în gură nici o bucată din mâncările pregătite.

— „Pentru întâia dată în viață”, zise Cătălina soțului ei, „îmi ascunzi ceva ce te întristează! Nu-ți mai apar vrednică de încrederea și de iubirea ta, de cari am cercat întotdeauna să fiu vrednică?”

— „Cătălino, nu mă jigni cu îndoieli în iubirea mea față de tine!”

— „Fără de încredere nu e iubire”.

— „Pentru tine, pentru mine, ține la taina care ți-o încredințez!”

— „Taina ta este o durere sufletească adâncă și doresc să o știi, ca să încerc să o molcomesc”.

— „Să o molcomești? Peste puțință!”

— „Pentru o dragoste, cum o nutresc eu față de tine, nu e nimic peste puțință!”

— „Atunci încredințează-te tu însuși: mâine trebuie să-mi pierd cinstea și viața. Se vor nărui și ele în valuri, împreună cu podul, pe care l-am ridicat cu atâtea greutate și cu atâtea nădejdi!”

— „Nu, nu se poate!”, strigă Cătălina, prinzând pățimaș în brațele ei pe soțul iubit și într'aceea își închise în propriul piept durerea proprie, la auzul celor spuse.

— „Cu toate astea — este — așa! Când erau încrederea și bucuria izbânzii mele mai mari, am descoperit, Cătălină, că o greșală din

socotelile mele va trebui să îngroape, mâine, podul și pe constructorul său în valurile râului”.

— „Podul, poate el să fie dat pradă valurilor, dar *tu*, dragul meu, tu n'ai să fi, fiindcă vreau să mă rog fierbinte, în genunchi, de nobilul cardinal, să nu te lase să-ți duci în îndeplinire grozava promisiune”.

— „Rugarea ta va fi zadarnică; chiar dacă ar da ascultare rugăminților tale, nu vreau eu o vieață lipsită de cinste”.

— „Ai să-ți păstrezi vieața și cinstea”, zise Cătălina cu hotărîre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV.

De pe acum incepeau să cânte cocoșii.

Cătălina se prefăcea că doarme. Bărbatul ei, copleșit de durere și istovit trupește, căzuse de câteva clipe într'o așipeală neliniștită, care-i aduse însă, iarăși, nouă neliniști.

Cătălina se ridică cu răsuflarea reținută și se duse 'n bucătărie, ocolind chiar și șgomotul cel mai neînsemnat. Fereastra bucătăriei da spre râul Taio și Cătălina privi afară, în noaptea întunecată, care era luminată din când în când de câte un fulger. Dinspre genunea râului se auzea numai vâjăitul curentului de apă și al vântului,

care fluiera prin schelele arcurilor podului dela San Martin.

Mai apoi închise Cătălina ferestra, păzindu-se să facă cel mai mic șgomot. Din tăciunii de jumătate stinși ai cuptorului își alese unul și merse cu el pe uliță ; și-acum abea îndrăznea să respire.

Incătrău voia să se ducă ? Avea numai să-i lumineze focul din mână prin întunerecul cel mare ce o înconjura, de îndată ce a părăsit casa ? Pe lângă tot întunerecul adânc și pe lângă toată inegalitatea primejdioasă a drumului, pe care-l călca acum, totuși, își da truda să acopere lumina sub manta, lumină ce ar fi putut-o scuti de o cădere într'unul din abizurile, spre cari își lua inima să înainteze acum cu un curaj de neînțeles pentru ființa-i plăpândă.

După multe primedii și osteneli ajunse ea în sfârșit la podul dela San Martin. Furtuna fluiera prin arcurile podului și de pilaștri se spărgea, urlând, torentul, plin de mânie, că nu poate învinge piedica aceasta, de care l-a scăpat mai întâi Don Enrique de Trastamara și pe care a nimicit-o de atunci însuși de atâtea ori.

Când se apropie Cătălina de întâiul pilastru, se simți pătrunsă de fiori, spăimântată. Poate fiindcă se afla la marginea abizuii, în ale cărui

afunzişuri spumea apă ; poate fiindcă mâna ei, obișnuită să împartă numai bine, avânta în clipa aceasta facla distrugerii ; poate că tocmai acum se auzi răzbubuitul unui tunet uriaș ; poate și deoarece trebuia să-și spună că în ochii aceloră, cari nu pricep ce va să zică jertfa iubirii, se afla în rolul unui răufăcător.

Ea întărită deci focul ce îl ascunsese cu atâta teamă până acum și îl ținu în apropierea schelelor. Lemnul rășinos începu să ardă și flacăra purtată de vânt, se urcă pe dată până sus, pe întreg cuprinsul schelelor, întinzându-se cu o iuțeală grozavă.

BGU Cluj / Central University Library Cluj

Tot așa de repede însă alergă Cătălina dela pod până acasă. De astă dată fu luminat din greu drumul ei de trăznete și de flăcările, în cari ardeau cu vâlvătaie cele trei arcuri ale podului. Cătălina ajunsese pragul casei, deschise ușa încet și o închise din nou cu mare grijă.

Soțul ei mai dormea.

Cătălina se desbracă pe 'ntunerec și se lungi din nou în așternut, în timp ce puterea focului silea încă de pe acum să se prăbușească pietrile cele mari ale podului dela San Martin, cu un troznet grozav.

Nu mult după aceea se născu în întreg orașul o larmă surdă și dăinuitoare; semnalul fioros, al focului, răsună dintr'o sută de turnuri de biserică și mai apoi urmă un troznet monstruos, care le smulse celor din Toledo același țipet de durere ca atunci, când se prăbuși podul dela San Martin sub rugul lui Don Enrique de Trastamara.

Juan de Arevalo se trezi înspăimântat. Că-tălina zăcea lângă el, părea că doarme greu. Juan se îmbracă în mare grabă și năvăli afară, unde află, spre marea sa bucurie, că focul a nimicit podul aproape cu desăvârșire.

Nenorocirea a fost pusă în sarcina unei întâmplări sau a fulgerului, din partea arhiepiscopului și a celorlalți locuitori ai orașului. Deși durerea pentru pierderea podului a fost mare, cu toții au fost de părere că și mai mare trebuie să fie disperarea din sufletul arhitectului-artist, pe care l-a ajuns o astfel de lovitură, atunci, când ar fi putut serba un strălucit triumf. Locuitorii orașului nici n'au trecut la o altă presupunere, decât aceea că un fulger a pricinuit focul. Juan de Arevalo însă, care a fost totdeauna un om credincios și ținea că cei buni se bucură în totdeauna de scutul dumnezeiesc, nu s'a clătinat în presupunerea sa plină de încredere, că con-

strucția podului a fost nimicită de un foc trimis de cer. Cătălina nici nu se împotriva acestui gând.

Focul dela podul cel nou a zăbovit numai cu un an'triumful lui Juan. Tocmai după ce trecu anul, tocmai în ziua de sărbătoare a sf. Ildefonso, merseră cei din Toledo peste podul dela San Martin spre grădinile lor minunate, spre frumoasele cigarrale, iar arhiepiscopul Don Pedro Tenorio, care dete în cinstea lui Juan o masă festivă, strălucită, la care îl lăsa pe Juan să stea de-a dreapta sa, zise Cătălinei:

„Dacă alții abea la a treia încercare câștigă învingerea, și-a câștigat o bărbatul dumnilale și iubitul nostru prieten Juan de Arevalo încă dela a doua încercare“.

Omul muncitor -- homo laborans.

În urma unor cercetări științifice, a ajuns vestita pedagoagă *Maria Montessori* la convingerea: „Nu numai că *munca* este un *instinct*, dar încă este *instinctul fundamental al omului*. Cineva a propus să se califice specia omenească astfel: în loc de a vorbi de *homo sapiens* (de

omul înțelept) — ar trebui să se vorbească despre *homo laborans* (omul muncitor).“

Munca — instinct! De sigur — numai cât: mulți nu i-au dat instinctului acestuia însemnătatea cuvenită, lăsându-l în paragină!

Epoca de acum a priceput însemnătatea muncii și de aceea se aude, pretutindeni, cu mai multă înțelegere, cererea: dați muncii cinstea cuvenită! Munca trebuie, în parte, reabilitată!

În Apus aveau, în vremuri vechi, clopotnițele cu ceasornic, de multe ori, figuri în dimensiuni supraomenești — automate — cari băteau cu niște ciocane cu mânere lungi de tot, în clopote, la ora fixată. Figurile se și învăteau câteodată. Doi muncitori, cari anunțau ora. Inscricția latină, de jos, spunea: *Omnia vincit labor*. — (Munca le învinge pe toate.)

Ar trebui să se introducă astfel de automate și astăzi, ca — simbolic — să aducă aminte trecătorilor: *muncitorimea lucrează* — munca, de oricare categorie, este vrednică de respect!

Astfel de simboluri *nu* aduc boale, ca alte... simboale!

Suntem pe cale de a se creia — și e bine — o *mistică* a muncii, un fel de mister sfânt al muncii.

„Un fel de *extaz mistic!*“, constată scriitorul francez *L. Hémon*, cel ce a scris vestita sa povestire culturală din vieța muncitorilor din Canada (America) „*Maria Chapdelaine*“.

Intreagă povestirea aceasta este un imn muncii creatoare. Țărani francezi, imigrați în America, muncesc din greu, cu dârzenie neîncetată, cu succes, ca să facă roditoare paraginele, băltoacele, locurile nisipoase; taie păduri seculare, se încumetă să dea lupta cu o natură dușmană, în parte — cu călduri mari și friguri polare.

Hémon, autorul povestirii, a trăit vieța din Canada franceză — băgându-se slugă, el, domnul cu mâinile albe și delicate, într'o familie de imigranți și observând, fără ca țărani muncitori, cu obiceiuri patriarhale, să fi bănuit că lucrătorul va scrie, într'o bună zi, o carte, ce va face vâlvă în lumea literară, o carte de căpătâi pentru mulți tineri și tinere,

Mama Mariei, a eroinei din povestire, aducând bărbaților de mâncare, cu fiică-sa, urmărind cu satisfacție munca bărbaților, (bărbat, fii, nepoți, lucrători cu ziua), exclamă odată: „Dacă e ceva ce m'ar putea mângăia că rămân atâta timp în pădure, e că văd pe oamenii mei cum scot la iveală câte o pârție minunată de pământ.

Să năvălească prin falnice uși de prin sălile
[pline,
Ca să-i salute clienții și nici nu privesc
[ei cu râvnă
rare colonne, frumos cizelete cu țesturi,
[nici haine
înflorilate cu aur și vase de bronz efireic;
nu colorează cu purpur' asirie lâna cea albă,
nice nu strică uleiul cel limpede cu scorțișoară,
Insă o liniște fără de griji, o vieță ticnită,
de bunătați felurite bogată: pe 'ntinsele câmpuri
traiu după poftă; și peșteri, isvoară și lacuri
[curate;
văi răcoroase și muget de boi și somn dulce
[sub arbori;
iată comori ce lor nu le lipsesc. La țară
[sunt crânguri,
sunt văgăune de fiare; și tinerimea
[de-acolo
e cu pușin învățată și e răbdătoare la
[muncă.
Zei au cult și bătrânii onoare. Pe acolo
[lăsat-a
urmele pașilor săi Dreptatea fugind,
[întristată
— de pe pământ. . ."

*Vacile lui vin cu ugere pline de lapte și iezii
grași și frumoși se luptă cu micile coarne 'ntre
[sine
pe iarbă verde.*

*Și el are zile de sărbătoare,
Și răsturnat cu tovarășii săi pe verdeață
[mprejurul
unui foc mare, 'ncunună urciorul, și ție-ți
[inchină
mai întâi, Bacche*), 'nălțând rugăciune. Păstorilor
[turmei le pune
daruri în ulmi ca răsplată a 'ndemânării
[la luptă
cu-arcul, apoi, desbrăcați, ei se iau voinicește
[la trântă“.*

Arta nu e fasole!

(Prețuiți după cum se cuvine operele de artă!)

Vasari, un pictor și un scriitor de seamă, care a scris biografiile de ale artiștilor italieni, ne descrie o scenă plină de tâlc, în biografia bunului sculptor italian *Donato* (1383—1466), numit *Donatello*, cu gingășie. Scârba de care a fost cuprins

*) Zeul beuturii și al veseliei.

Donatello când voiau să-i plătească o operă ca pe o marfă oareșcare, gheșeftărește, fără de a pune la cântar și *meritul* artistului, se cade de a fi fluată și la noi în cumpănă, când e vorba de opere românești.

„Se povestește“, scrie Vasari, „că odată a comandat la Donato un neguțător din Genua un cap foarte frumos, în mărimea naturală, de bronz — turnat subțire de tot, fiindcă avea să-l ducă departe. Comanda aceasta a fost dată lui Donato prin mijlocirea (marelui sprijinitor al artiștilor) Cosimo de Medici. Când s'a sfârșit lucrarea și când voia neguțătorul să-l răsplătească, i s'a părut, că Donato ar cere *prea* mult pentru munca săvârșită. De aceea i s'a dat lui Cosimo în grijă să stabilească prețul vânzării. Acesta dote poruncă să fie dus capul de bronz în colonadele (columnele) de sus ale palatului său și lăsă să fie așezat între crestele de zid, spre stradă, ca să poată fi văzut mai bine. Cosimo a vrut, deci, să împace părțile contrare și a găsit că neguțătorul se află mult în urma cererii lui Donato; se întoarse, deci, spre neguțător și-i spuse că prețul ar fi prea mic. La aceasta zise neguțătorul, căruia i s'a părut prețul prea mare, că Donato ar fi lucrat la capul de bronz *numai* o

*lună sau cu puțin mai mult și că — astfel — s'ar cuveni lui Donato la zi mai mult decât o jumătate de fiorin. Scos din sărite, deoarece se simți prea greu atins în cinstea sa, se întoarse atunci Donato spre neguțător și-i spuse că *într'a suta parte dintr'un ceas este în stare să nimească opintelile și prețul unui an întreg*. Zicând acestea, dete capului o lovitură și-l impinse pe stradă, jos, de se sparse într'o mie de bucățele. Apoi srrigă neguțătorului că să bașe bine de seamă, fiindcă el *este învățat să târguiască fasole și nu statui* (de artă). Atunci i-a părut rău neguțătorului și a fost gata să-i urce la de douăori atâta prețul capului de bronz, dacă o să i-l facă a doua oară; dar — pe lângă toate promisiunile și oricât s'a rugat Cosimo — *Donato n'a mai vrut să toarne a doua oară lucrarea nimicită*".*

Așa biograful Vasari. Când e vorba de pânze, zugrăvite de artiștii noștri și de alte lucrări de artă, sculpturi în piatră și altele, să nu fim ca neguțătorul din Genua, fiindcă târguia la *nu e pentru fasole!*

Mărgărită, Mărgărită...

— In formă populară. —

Mărgărită, Mărgărită!
 Chiar și numele-i ispită!
 Cine-un nume-așa îmi are
 Poartă 'n el mărgăritare. —
 S'o mângâi te întărită —
 Nici că poate fi urâtă!

Mărgărită, Mărgărită!
 Bate roibul din copită
 Și nechează — frâne 'n spume,
 Vrea s'audă și el glume
 Din gurița rumeioară,
 Vorbulița sprinteioară.

Cum s'avântă, mă servește!
 Pintenii îl prind ca 'n clește
 Și în brațe te-'oi cuprinde,
 Când și lui vei da merinde. —
 Zahăr mânușița-ți are,
 Iară mie ninerare. —
 Lui și mie, prea-mărită
 Mărgărită, Mărgărită!...

Poezii populare ceho-slovace

De întreagă-a mea ai fi,
 Anișoară, fată,
 Calea eu ți-aș pietrui,
 Cale minunată!
 Lespezi netezi și curate,
 De picioare mici călcate —
 Anișoară, fată!

* * *

Domnu' de s'ar îndura,
 — un cimpoier de m'ar lua —
 Eu cimpoiul i-aș purta,
 Pânea-așa i-aș câștiga..

Fata părăsită cântă :

Vale mândră, loc frumos —
 Toate astea-s de prisos,
 Cel ce mi-e drag nu-i pe jos :

Dragă Doamne, al meu Tată!
 'n astă vale întristată
 Nime 'ntreabă: „Ce ți-e, fată?
 De ce-i fața înroșită?“
 O, mă simt că târbăcită —
 Tu te-ai dus — ți-am fost iubită!

Cel părăsit cântă :

*Te-am căutat în casa ta, —
Nu erai acasă.
Grâu te-ai dus ca să cosești --
Grâul copt tu nu-l găsești.*

*Te-am căutat în casa ta, —
Nu erai acasă.
Să legi snopi tu ai dorit —
Grâul nu era cosit.*

*Te-am căutat în casa ta, --
Nu erai acasă.
Ca s'aduci în șură cați,
N'ai găsit tu snopi legați.*

*Te-am căutat în casa ta, —
Nu erai acasă.
Mi te-ai dus ca să 'mblătești,
Șura goală o găsești.*

*Te-am căutat în casa ta, —
Nu erai acasă.
Tu prin munți ai pribegit,
Să-ți cauți, mândro, alt iubit. . .*

Cea măritată rău cântă :

*Măritată sunt și toate s'au sfârșit!
Greu jug gâtu' meu de-atuncea și-a găsit!
Pân' la moarte mie ca să-l port mi-e dată
Și să-mi uit de timpul de fetie, de-altădată.*

*Libertatea mea, comoara mea!
O, de mii de ori eu plâns-am după ea!
Libertate, vin', te 'ntoarce iară,
Mângăie! Dureri mă întristară.*

*Doi când văd că umblă împreună
Toată ziua-atuncea nu mi-e bună!
S'o pornesc atunci în lume, așa, hai-hui,
Să îmi iau flăcău cu ochi căprui?*

Chiuituri.

*Micșunele la fecioare,
La flăcăi — roze în floare,
Năsturei vădanei — zici,
Pentru babe doar' urziți!*

*Fetelor raiul să-l dai —
La flăcăi cer, lângă rai —
Purgatorul*) îi rămâne
Văduvii — iad' — la bătrâne!*

*Gingașe nu mi-e nevasta —
Ce știi, bietu', să mă fac?
Boii-i vând și-așa mă 'mpac —
N'o pot vinde, n'o pot pe-asta!*

*Pentru boi in târg mai poși
Ca să iei vreo sută zloși —
Pe nevasta dumitale
Nu îți dau nici cinci parale!*

(Din „revista de muzică, artă națională și folklor:” „Isvorașul”, care a împlinit 20 de ani de muncă vrednică de toată lauda.)

Din poezia populară italiană.

*In dimineața de Duminecă, împodobită,
O știi prea bine unde mi te-ai dus —
De unii oameni fost-ai tu zărită,
La mine alergat-au și mi-au spus,*

*) La romano-catolici.

*Pârîşii când vorbeau, cu hohot răs-am
 Şi-am plâns apoi, la noapte, pe 'nfundat' —
 Am început să cânt, când ei pârît-au
 Şi-apoi răni fost-au mâni ce-am frământat...*

(După P. Heyse.)

Cântec sicilian

*Mică-alcină, spune mi, spune,
 Incătrău așa de vreme?
 Nici o rază de-auroră
 Pe vreun pisc nu-i, să te cheme!*

*Prin poiene, pretutindeni,
 Tremurând, roua luceşte;
 Aripioarele-ţi de aur
 Bine, dragă,-ţi îngrijeşte.*

*Vezi, cum dorm florile toate
 'n verzii muguri şi apleacă,
 'n pătuleţul lor de pene,
 Căpuşoarele o leacă.*

*Tu başi sprintene-aripioare,
 Zbori sârguincioasă, 'n cale —*

*Incătrău așa de vreme,
Spune-mi, vrei să sbori matale?*

*Las' aripi să-ți odihnească
Miere dacă gura-ți cere,
Un locșor eu arăta-voi
Unde vecinic dai de miere.*

*De-a mea Nice n'ai de știre
(Cea cu ochii-i minunați)?
Dulciuri să culegi pe buza-i
Niciodată n'ai să gați.*

*Tu, pe buza-i, ne 'ntrecută
In coloare, mierea ai, —
Albiniță, suge, suge,
De aleasa-mi mândră dai!*

*Din „Poeziile siciliene”, culese
de Abatele Giov, Meli, in co-
lecția Herder.*

Vorbe înțelepte.

Aruncă 'n lan sămânța și lasă-o să 'ncolțească,
Oricât cei dimprejuru-ți 'ncearcă să bârfească!

Căldura soarelui.

Un vestit învățat englez, *Tyndall*, a ținut odată o conferință într'un oraș mai mare. În timp ce vorbea s'a petrecut o scenă hazlie.

Conferențiarul spuse: „Este un fapt dovedit că soarele pierde din ce în ce din căldură și că puterea sa o să secătuiască în decurs de șaptezeci de milioane de ani — așa, încât atunci, după socoteala omenească, n'are să mai poată trăi pe scoarța noastră de pământ nici o ființă omenească...”

Când sfârși cuvintele acestea, numai că se ridică în rândurile din urmă ale sălii un cetățean, ca scos din sărite: „Să fie cu iertare!”, întrerupse el pe vorbitor, „să fie cu iertare: câți ani spuneți că ar trebui să treacă pentru ca să dea pacostea asta pe oameni?”

— „Aproximativ șaptezeci de milioane de ani”, repetă, surâzând, conferențiarul.

Cel ce era curios să se dumirească, aspiră odată din greu și se lăsă mai apoi jos, pe scaun: „Slavă ție, Doamne! Am înțeles la 'nceput că numai șapte milioane de ani!...”

Chivuituri.

Poezii populare
culese de GHEORGHE POP.

Țucu-i gura la cela,
Care-l văd eu nu mă vrea.
Care-l văd în toată zi,
Vină, drace, du-l de-aci.

(Chechiș.)

Joacă-mă, bade, să-mi placă,
Că și eu-s fată săracă.
Joacă-mă, bade, să-mi fie,
Că's fată de omenie.

BCU Cluj / Central University Library (Cheschi.)

De-aicea până 'n Bistriță,
Sămăna-voi lebeniță.
Și cu cine 'oiu săpa?
Cu mândra, țucu-i gura.
Și cu cine 'oiu plivi?
Cu mândra, țucu-i ochii.

(Nima.)

Zi-mi, țigane, numai mie,
Că ți-'oi da pe dracu' ție
Și pe soacra de soție..

(Chend.)

*Mă uitai în gura șurii,
 Văzui pe mama pădurii.
 Mă uitai în cealaltă,
 O văzui mai minunată.*

Gâlgău (Sălaj).

*— Nevastă, frumoasă ești,
 Cu bărbatu' cum trăiești?
 — Cu bărbatu' trăiesc bine,
 Da' cu soacra, vai de mine!
 Cu-a mea soacră, ca cu dracu',
 Că și-aseară mi-o spart capu',
 Cu oala cu lapte acru.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Gâlgău (Sălaj).

*Binele meu din fetie
 Nu-i popă să-l poată scrie.
 Binele din nevestie
 Și-un porcar îl poate scrie.*

(Berința.)

*M'a mânat mama la vie
 După pana lui Gheorghie.
 Pană verde n'am aflat,
 Numai de goron uscat.
 Nici d'aceea n'am luat.*

Coborind din vie 'n jos,
 Mă 'ntâlnii cu-un om frumos.
 Mă scăpai de-l sărutai.
 M'a văzut mama de-acasă,
 De pe-o cruce de fereastă.
 Mă dusei după poiată,
 Mă loviră cu-o lopată,
 Mă dusei pe la coteș,
 Mă loviră cu-un hârleș.
 Mama m'a spus cătră tata,
 Că frumosu'-i țucă fata.
 Tata m'a luat de mână,
 M'a țipat într'o fântână.
 Pe fântână-o pus lăcată,
 Pe lăcată stan de piatră.

(Chilioara.)

Când eram tinerel prunc,
 Aveam glasul ca de cuc
 Și mersul ca de haiduc;
 Da de când m'am apucat,
 Glasul mi s'a strămutat,
 Umbletu 'mi s'a stricat.

(Beiuța.)

Cărărușe prin pădure,
 Sămănată cu alune...

*Și cine le-a semănat ?
Din clopu' badii-a picat.*

(Berința)

*Pagubă c'am răgușit,
C'am fost bun de chiuit,
Pe vârful copacilor,
După mama dracilor.*

(Vesăuș.)

Multe și de toate.

Bețivul are copii triști.

„In decursul unei ore de desemn”, scrie o învățătoreasă din Ucraina Carpatică, I. Vyșnianșkyj, „am spus copiilor să desemneze placate (afișuri) împotriva alcoolului. Din aceste placate am aflat eu mai multe taine din vieața familiară a elevilor mei, decât aș fi putut-o afla din alte descrieri lungi. Un placat arăta cum se întoarce acasă țărănul din cârciumă și cum se ascund, tărându-se pe jos, copiii, sub paturi — pentru că cel beaț

voia să-i bată. Intr'alt placat stă țărâna cu mătura în mână înaintea porții dela casă și așteaptă pe bărbatul ei beat, cu cuvintele: „Bea, bea! Știu că va avea acum de lucru mătura!” Dar cel mai frumos a fost al treilea placat: Copilul desemnase pe masă multe, multe sticle cu rachiu și cu bere. Lângă ele o coroană frumoasă de flori. Lângă toate — un copil plânge. Dedesubt a scris: „Bețivul are copii triști!”

S'ar mai fi dus tatăl în cârciumă, dacă ar fi văzut ce i-a desemnat copilul?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Continuitatea.

La întrebarea dacă elementul românesc este băștinaș sau nu răspunde foarte bine marele învățat geograf francez *De Martonne*: „Foarte simplu — într'o bună zi a dat Dumnezeu și a plouat români, tocmai în ținuturile unde odinioară locuiseră romanii“.

*

Intrebat, la împlinirea vârstei de 77 de ani, marele inventator american *Edison* care-i este

filosofia vieții, a răspuns: *Munca*. Să descoper tainele naturii și să le folosesc spre binele omenirii. *Să câștig din fiecare lucru și problemă partea luminoasă.*

Sfaturi.

Cerneală pentru însemnat cămășile.

Pune într'o sticlă zece sau cincisprezece cuie de șindrilă, vechi, toarnă peste ele 25 dramuri de oțet tare și lasă să stea vreo 10 zile. Prin chipul acesta, foarte ușor de pus în lucrare, scoatem un soi de cerneală, nu numai foarte ieftină, dar și bună, căci scriind cu dânsa pe orice pânză nu se spală niciodată.

Baie. Copiilor li se face baie de 2—3 ori pe săptămână. Durata 2—3 minute, temperatura 25 grade, aproximativ. Băi pentru adulți, cel puțin 300 litri apă; pentru un copil de 12 ani, 100 litri; copil mic 25—30 litri.

Stingerea gazului. Adeseori se întâmplă, ca o lămpă să se verse și gazul să ia foc. E foarte primejdios la întâmplările acestea să aruncăm

apă, deoarece gazul se împrăştie și se aprinde mai tare. Dacă nu avem la îndemână nisip sau țărână, cel mai bun mijloc spre a stinge gazul este laptele.

Ca să crească lâna oilor. După ce ați tuns oile frecați-le pielea cu o amestecătură de untdelemn și de pucioasă. După trei sau patru zile, spălați-le cu apă sărată. Veți avea la tunsul următor lâna mai multă și din pricina sării, oile vor fi ferite și de unii viermișori ce se prăsesc în lâna.

Vacile, cari nu și lasă vițeii la supt se desvață de acest nărav astfel:

Se leagă botul vacii și partea de sus a cozii cu ajutorul unui ștreang, așa ca vita să stea cu capul la o parte. Se aduce apoi vițelul pe această parte și se pune la supt. În acest chip vaca nu va mai putea să miște în această poziție și lăsăm vițelul să sugă; se va obișnui în aceeași vreme să-l cunoască. După câteva zile, vițelul va suga cu bună voie.

(Din „Cuvânt Moldovenesc“).

Să iubiți Asoelațiunea „Astra” — cetitori români ai acestei cărți!

Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți că lucrați pentru propășirea noastră, a tuturor!

„Astra” vrea o țărănime sănătoasă, deșteaptă, vrednică, cu gospodării înfloritoare, cu încrederea într'un viitor strălucit.

Calea „Astei” duce spre mântuire!

Ultimele numere ale „Bibliotecii populare” sunt următoarele:

Nr. 249. Creangă Ion. „Soacra cu trei nurori”, „Dănilă Prepeleac”, „Capra cu trei tezi”.

Nr. 250. Povestiri de Ioan Pop-Reteaganul, cu o prefață de Octavian Goga.

Nr. 251. Calendarul pentru popor al Asociațiunii, pe anul 1939, întocmit de Horia Petra-Petrescu.

Nr. 252—253. Despre cărțile funduare și intabulări de Dr. Valer Moldovan, adaptată legilor în vigoare, de Dr. Salvator Jurca.

Nr. 254—255. Cultura pomilor, după clima, poziția și solul grădinei, de Ieronim Mardan.

Nr. 256. Alexandru Chiorean alias Bătrâneanu și rolul său în revoluția Românilor ardeleni din anul 1848, de Ștefan Pascu.

Nr. 257. Poezii populare din Bănatul Jugoslav, culese de Roman Cristea și Traian Mărghiticean.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
S I B I U

Fondat la anul 1872

Reg. soc. bancare Nr. 1/1934

Situația per 30 Iunie 1939.

Sucursale: Brașov, București, Cluj, Dieșanmărtin,
Lugoj, Mediaș, Tg-Mureș, Timișoara.

Capital deplin vărsat	Lei 100.000.000.—
Fonduri de rezerva	„ 64.000.000.—
Depuneri spre fructificare:	
a) noui	Lei 262.000.000.—
b) vechi	„ 141.000.000.—
Active	„ 906.500.000.—

**Cel mai vechiu institut de credit
din întreaga România.**

Legături cu toate centrele din țară și străinătate.
Primește depuneri spre fructificare pe lângă o do-
bândă de 3-4% după condițiunile de retragere.
Vinde și cumpără efecte și valori cotate la bursă.

Direcțiunea.